

Arkkitehtiutiset

Palkitut nuoret
arkkitehdit
peräänkuuluttavat
ammattikunnalta
ympäristövastuuta 10

6

RAKENTAMISLAIN
UUDET
MUUTOKSET

16

HELSINKI RAJOITAA
RAKENTAMISEN
PÄÄSTÖJÄ

26

KERROSTALO PURETTIIN
UUSIOKÄYTTÖÖN
TAMPEREELLA

SYKSY 2024

SAFA kouluttaa

RIL-SAFA SUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISPÄIVÄ

Rakentamislaki
10.9.2024, Helsinki (hybridi)

RIL-SAFA-ATL-RIA-RKL Pääsuunnittelijakoulutus 26

5. jakso 13.-14.8.2024, Helsinki (hybridi)

RIL-SAFA-ATL-RIA-RKL Pääsuunnittelijakoulutus 27

Helsinki (hybridi)
1. jakso 17.-18.9.2024
2. jakso 29.-30.10.2024
3. jakso 19.-20.11.2024
4. jakso 28.-29.1.2025
5. jakso 11.-12.3.2025

RIL-SAFA-ATL-RIA-RKL Pääsuunnittelijakoulutus 27

tavanomaisessa vaativuusluokassa
Helsinki (hybridi)
1. jakso 17.-18.9.2024,
3. jakso 19.-20.11.2024

RIL-SAFA KORJAUSRAKENTAMISEN

AJANKOHTAISPÄIVÄ
26.9.2024, Helsinki (hybridi)

SAFA-RIL HIILIJALANJÄLKILASKENNAN KOULUTUS

Helsinki (hybridi)
1. pv 11.10.2024
2. pv 11.10.2024
3. pv 11.10.2024
4. pv 11.10.2024

PÄÄSUUNNITTELIJAN PÄTEVYYSTENTTI

15.10.2024, Helsinki, Oulu ja Tampere

RIL-SAFA SUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISPÄIVÄ

Rakentamislaki
12.11.2024, Helsinki (hybridi)

SAFAn AMMATTIPÄIVÄ – Uudistuva lainsäädäntö

6.11.2024 IP, Helsinki (hybridi)

LISÄTIETOJA

SAFAn verkkosivujen tapahtumakalenteri:
safa.fi/tapahtumat
Pia Selroos, erityisasiantuntija
pia.selroos@safa.fi

SAFA

Suomen Arkkitehtiliitto

aktoriwefou
akfoumentorori

Tule mentoriksi!

SAFAn suosittuun mentorointiohjelmaan
haetaan mentoreita kaudelle 2024–2025.

Mentoriksi lähteäkseen ei tarvitse olla
kaiken kokenut konkari, vaan lyhyempikin
aika alalla riittää hyvin!

Erityisesti kaipaamme mukaan mentoreita,
joiden valmistumisesta on alle 7 vuotta.
Mentoria toivovia, opintojensa loppu-
vaiheessa olevia tai vastavalmistuneita
arkkitehteja on paljon.

Oman tilanteesi mukaan voit ilmoittautua
mentoriksi joko vastavalmistuneelle tai
pian valmistuvalle tai sitten yli viisi vuotta
alalla jo toimineelle kollegalle. Halutessasi
voit ilmoittautua molempiin.

Mentorille ohjelma tarjoaa tilaisuuden
tutustua kollegoihin, jakaa omia
kokemuksia ja tietoa sekä samalla pohtia
omaa ammatillista polkuaan.

Lisätietoja mentorointiohjelmasta
ja ilmoittautuminen:

safa.fi/mentorointi

Aktoreita eli mentoroitavia haetaan alkusyksystä.
Hakijoille ilmoitetaan syyskuussa, onko sopiva
mentorointipari löytynyt. Ohjelma käynnistyy
syksyllä 2024 ja kestää kesään 2025.

Jokainen väliseinä tarvitsee ääneneristystä

**30 %* PIENEMMÄT CO₂-PÄÄSTÖT: UUSI
ISOVER ACOUSTIC Roll Carbon Low**

Kierrätyslasista biokaasulla ja uusiutuvalla sähkö-
energialla valmistettu väliseinien ääneneriste.
Helposti kierrätettävässä vastuullisessa
pakkauksessa kierrätysmuovia ja alle
15 % painoväriä. Uusi rullatuote on
nopea asentaa.

isover.fi

Arkkitehtiutiset
5 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947, ISSN 0044-8915
Aikakausmedia ry:n jäsen

Päätoimittaja

Kristo Vesikansa, kristo.vesikansa@safa.fi,
040 505 4643

Toimitussihteeri

Silja Ylitalo, silja.ylitalo@safa.fi,
040 169 4617

Toimittajat

Päivi Virtanen
Anni Varis

Ulkoasu

Lari Mörö
Kaarina Tammisto

Taitto

Kaarina Tammisto

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset

Tilaaajat: julkaisut@safa.fi
Jäsenasiat: katri.laakso@safa.fi

Julkaisija

Suomen Arkkitehtiiliitto
Finlands Arkitektförbund ry
SAFA
Hämeentie 19 A, 00500 Helsinki
puh. 040 169 8889
au@safa.fi, @au_uutiset

Paino

Grano Oy

Ilmoitusmyynti

Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
Niina Tuulaskoski, 041 313 1047
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Työpaikkailmoitukset

tyopaikkailmoitukset@safa.fi

Ilmoitusaineiston sisäänjätto ja ilmestyminen

Nro 4/2024
Ilmoitusvaraukset 12.9.
Ilmoitusaineisto 19.9.
Ilmestyy 11.10.

HUOM. Lehteen tulevista kirjoituksista,
tiedotteista ja niiden aikataulusta
on sovittava erikseen toimitussihteerin
tai päätoimittajan kanssa.

Wuorio-palkintoehdokkaat Emma Ahtiainen,
Taika Pirilä ja Hanna-Riitta Lappalainen
kuvattiin Seinäjoella. Taustalla Alvar Aallon
suunnittelema Lakeuden risti.
Kuva Anssi Leppänen

Pääkirjoitus

Lainsäädäntö etenee, mutta kenen ehdoilla?

Tämäkin Arkkitehtiutisten numero käsittelee kattavasti käynnissä olevia rakentamisen säädösten uudistuksia. Työtä tehdään parhaillaan niin kansallisella, Euroopan unionin kuin kunnallisella tasolla ja osittain ristiriitaisin tavoittein. Kokonaisuus ei siten tunnu olevan oikein kenenkään hallinnassa.

Huhtikuussa ympäristöministeriö esitteli talvella järjestetyn lausuntokierroksen pohjalta tehty poliittiset linjat eduskunnan viime vuonna hyväksymän rakentamislain muuttamiseksi. Niissä sivuutettiin suurelta osin Safan, museoviranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja oikeusoppineiden esittämät kriittiset huomiot purkamisen helpottamista ja valitusoikeuden rajoituksia kohtaan. Linjauksissa näkyy sen sijaan vahvasti rakennusteollisuuden kädenjälki.

Esimerkiksi rakennuslupan hakemisen yhteydessä vaadittava materiaaliloste muuttuisi rakennustuoteluetteloksi ja hiilijalanjälkilaskelma toimitettuihin vasta loppukatsastuksen yhteydessä, heikentäen sen ohjausvaikutusta. Laskelmaa ei myöskään vaadittaisiin laajennus- ja korjaushankkeilta tai pientaloilta, vaikka korjausrakentamisen on arvioitu aiheuttavan yli puolet rakentamisen kokonaispäästöistä. Viivyttelämällä rakentamisen ilmastopäästöjen sääntelyä Suomi on jo jäänyt pahasti muun Pohjois-Euroopan jälkeen vähähiilisen rakentamisen ja kiertotalouden saralla.

Hiilijalanjäljen valvonnasta lipsuminen on hyvä esimerkki siitä, miten kansallinen ja EU-tason lainsäädäntö etenevät eri tahtiin. Europarlamentti hyväksyi nimittäin huhtikuussa energiatehokkuusdirektiivin, joka edellyttää energiatehokkuuslaskelman toimittamista rakennuslupaa haettaessa. Tavoitteena on, että unionin koko rakennuskanta olisi päästötöntä vuoteen 2050 mennessä, julkisen sektorin toimiessa suunnannäyttäjänä.

Kuten europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen toteaa haastattelussamme, direktiivin vaatimukset olisi kannattanut sisällyttää rakentamislain uudistukseen,

jotta rakentajat ja suunnittelijat olisivat voineet ajoissa varautua uusiin toimintatapoihin. Nyt lakia joudutaan muokkaamaan uusiksi välittömästi sen voimaantulon jälkeen.

Rakentamislain muutokset tuovat mutkia myös kuntien hiilijalanjälki-ohjaukseen. Helsinki on toiminut tässä suhteessa tienraivaajana asettamalla viime vuonna päästöraajat uusille asuin-kerrostaloille. Muut suuret kaupungit ovat puolestaan jääneet odottamaan kansallisen lainsäädännön selkiytymistä.

Uuden rakentamislain alkuperäisiin tavoitteisiin kuului kiertotalouden edistäminen tehostamalla rakennusmateriaalien uudelleenkäyttöä. Tässä numerossa kerrotaan kiertotalouden kotimaisista ja ulkomaisista pioneeri-hankkeista. Tampereen yliopiston koordinoimassa ReCreate-tutkimushankkeessa kaupungin keskustassa sijainneesta 1980-luvun toimistotalosta on irrotettu betonielementit tulevaa uudelleenkäyttöä varten. Näin saadaan arvokasta tietotaitoa prosessin teknisistä ja taloudellisista haasteista ja mahdollisuuksista.

Rakennusosien uudelleenkäyttö kiinnostaa selvästi myös arkkitehtuurin opiskelijoita. Nuoren arkkitehdin Otto Wuorio-palkinnon sai tänä vuonna Taika Pirilä, jonka diplomityö käsittelee rakennusten suunniteltua purettavuutta. Hän kertoo tämän numeron haastattelussa kahden muun palkitun diplomityön tekijän kanssa, miltä alamme tulevaisuus näyttää vastavalmistuneen arkkitehdin silmin.

KRISTO VESIKANSA
Päätoimittaja

24

Tamperelainen arkkitehti Kasmir Jolma on toimistonpitäjä, startup-yrittäjä, opettaja, järjestöaktiivi, esiintyjä ja nyt myös Safan osa-aikainen erityisasiantuntija.

PÄÄKIRJOITUS

- 4 Lainsäädäntö etenee, mutta kenen ehdoilla?
Kristo Vesikansa

AJASSA

- 6 Hallituksen esitys rakentamislainsäädäntöön
Silja Ylitalo
- 9 Arkkitehtien lomautukset lisääntyneet
Päivi Virtanen
- 10 Ajattelutapojen purkajat
Kristo Vesikansa
- 13 Puurakentamista ja uusia innovaatioita länsinaapurissa
Kristo Vesikansa
- 15 KOLUMNI
Arkkitehtuurin ajalliset mittakaavat
Panu Savolainen

ILMIÖT

- 16 Helsinki rajoittaa rakentamisen päästöjä
Silja Ylitalo

PUHEENVUORO

- 22 Luontopohjaisella kaupunkisuunnittelulla on pitkä historia
Ranja Hautamäki ja Kati Wolff Susi

AMMATISSA

- 24 Maailmanmatkaaja Tampereelta
Anni Varis

VALMISTA TULI

- 26 Kiertotaloudesta rakentamisen uusi normaali
Anni Varis

NÄYTTELYT

- 28 Keskenkäisyyden estetiikkaa
Irina Garnets
- 30 Taiteilijakoti säveltäjälle
Mari Tossavainen

KILPAILUT

- 32 Entisajan laatua asumiseen
Pipsa Penttinen
- 35 Leppävaara uudistuu
Pipsa Penttinen

- 36 Autotalon kortteli laajenee
Pipsa Penttinen

KESKUSTELUA

- 38 Korjaustalkoisiin yhteistyössä
Ulla Salmela
- 39 Peruskorjauksiakin tarvitaan
Selja Flink

ARKKITEHTILIITTO

- 40 PUHEENJOHTAJALTA
Toivoista ja teoista Seinäjoelta
Asko Takala
- 41 Arkkitehtipäivillä palkittiin hyvän ympäristön suunnittelusta
Päivi Virtanen
- 42 Oivan huvilasta arkkitehtien kesäparatiisiksi
Anne Jarva
- 46 MUISTAMME
Anne Ranta-Eskola (1960–2024)
Antti Pihkala (1954–2024)

Hallituksen esitys rakentamislakiin etenee

Rakentamislain korjaussarjasta annetuissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota erityisesti valitusoikeuksien kaventamisen.

Teksti SILJA YLITALO

Hallitus on hahmotellut suuntaviivat sille, miten uuteen rakentamislakiin suunniteltuja muutoksia eli niin sanottua korjaussarjaa lausuntokierroksen jälkeen muokataan.

Petteri Orpon (kok.) hallitus on muuttamassa edellisen hallituksen hyväksymää lakia yli kahdenkymmenen pykälän osalta. Lausuntoja muutosehdotuksista annettiin yhteensä 279.

Suomen arkkitehtiliitto oli yksi lausunnonantajista. Joitakin Safan lausunnonseen esiin nostamista asioista on huomioitu uusissa linjauksissa, monia ei.

Lausuntoyhteenvedot ja hallituksen linjauksia vertaamalla käy ilmi, että etenkin rakennusteollisuus ja elinkeinoelämä ovat saaneet ehdotuksiaan läpi. Tällaisia ovat muun muassa materiaaliselosteen muuttaminen rakennustuoteluetteloksi ja hiilijalanjälkilaskelman siirtäminen rakennuslupavaiheesta loppukatselmuksen yhteyteen.

Sen sijaan purkamista ollaan helpottamassa ja valitusoikeuksia rajoittamassa huolimatta järjestöjen, museoiden, ely-keskusten, kuntien ja maakuntien vastustuksesta. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan valitusoikeutta on rajattu paitsi perustelematta myös epäjohtomukaisesti, ja eduskunnan oikeusasiainmies kiinnitti huomiota esityksen ongelmallisuuteen muun muassa perustuslain osallistumisoikeuden kannalta.

Kunnat puolestaan varoittavat ehdotettujen muutosten lisäävän niiden työtä ja nostavan kustannuksia ja muun muassa rakennuslupamaksuja.

Kokosimme alle joitakin keskeisiä rakentamislakiin esitettäviä muutoksia.

Rakentamisluvan kolmen kuukauden käsittelyaikatakuun, rakennuksen hiilijalanjälkilaskennan sekä tietomalli-

muotoisen rakentamisluvan voimaantulo siirtyvät vuodelle eteenpäin.

Rakentamislain on määrä astua voimaan 1.1.2025, mutta erityisesti kunnat ovat olleet huolissaan vaatimuksesta käsitellä rakentamisluvat kolmessa kuukaudessa. Myös osa rakennusten hiilijalanjäljen laskemiseen liittyvistä yksityiskohdista on vielä auki.

”Siirtymäajat ovat tarpeellisia”, Safan puheenjohtaja **Asko Takala** sanoo. ”Pitää kuitenkin olla varovainen, ettei seurauksena ole villiä länttä, kun ei ole tietoa siitä, minkä säädösten mukaan siirtymäajalla toimitaan.”

Lisäksi itse käsittelyaikatakuun toimitukseen liittyy vielä kysymyksiä.

”Jos kuntien resursseja ei samaan aikaan lisätä, voi käydä niin, että hylättyjen hakemusten määrä lisääntyy. Lupia saatetaan myös myöntää entistä enemmän mahdollisina.”

Tällöin rakentamista ei luvasta huolimatta voi aloittaa ennen kuin vaaditut lisäselvitykset on tehty. Se ei välttämättä lyhennä prosessia vaan ainoastaan jakaa sen osiin, Takala pohtii.

Kolmen kuukauden käsittelyaikaan on kuitenkin lausuntokierroksen jälkeen tulossa lievennys, jonka mukaan poikkeuksellisen vaativien kohteiden lupien käsittelyaika on kolmen sijaan kuusi kuukautta.

Hiilijalanjälkilaskelma vaaditaan vasta rakennuksen valmistuttua.

Uuden rakentamislain mukaan rakentamislupavaiheessa on toimitettava laskelma rakennuksen hiilijalanjäljestä. Korjaussarjan lausuntokierroksen jälkeen tämä on muuttumassa niin, että laskelma tulee toimittaa vasta rakennuksen loppukatselmuksen yhteydessä.

Muutosta on ajanut etenkin rakennus-

teollisuus, jonka mukaan hiilijalanjälkeä on vaikea laskea ennen kuin rakennus on valmis.

Alkuperäisen muotoilun kannattajat puolestaan vertaavat hiilijalanjälkilaskelmaa kustannuslaskelmiin. Myös ne pitää tehdä jo suunnitteluvaiheessa, vaikka lopulliset kustannukset selviävät vasta rakennuksen valmistuttua. Näin monet rakennuttajat nyt jo toimivatkin, samoin kuin Helsingin kaupunki, joka edellyttää uusilta kerrostalohankkeilta hiilijalanjälkilaskelmaa osana rakennuslupahakemusta.

Laskelman siirtäminen loppuvaiheeseen pelätään myös heikentävän sen ohjausvaikutusta. Jos sallittu jalanjälki ylittyy, sitä on vaikea enää rakennuksen valmistuttua korjata.

Asko Takala ei silti suorilta käsin vastusta muutosta.

”Näin toimitaan myös esimerkiksi Ruotsissa. Ajatuksena varmasti on ollut, että halutaan tietää millainen jalanjälki oikeasti on. Varsinkin isoissa hankkeissa, joissa tulee paljon osakilpailutuksia ja muita muutoksia, hankkeen materiaali-koostumus voi muuttua aika paljonkin matkan varrella.”

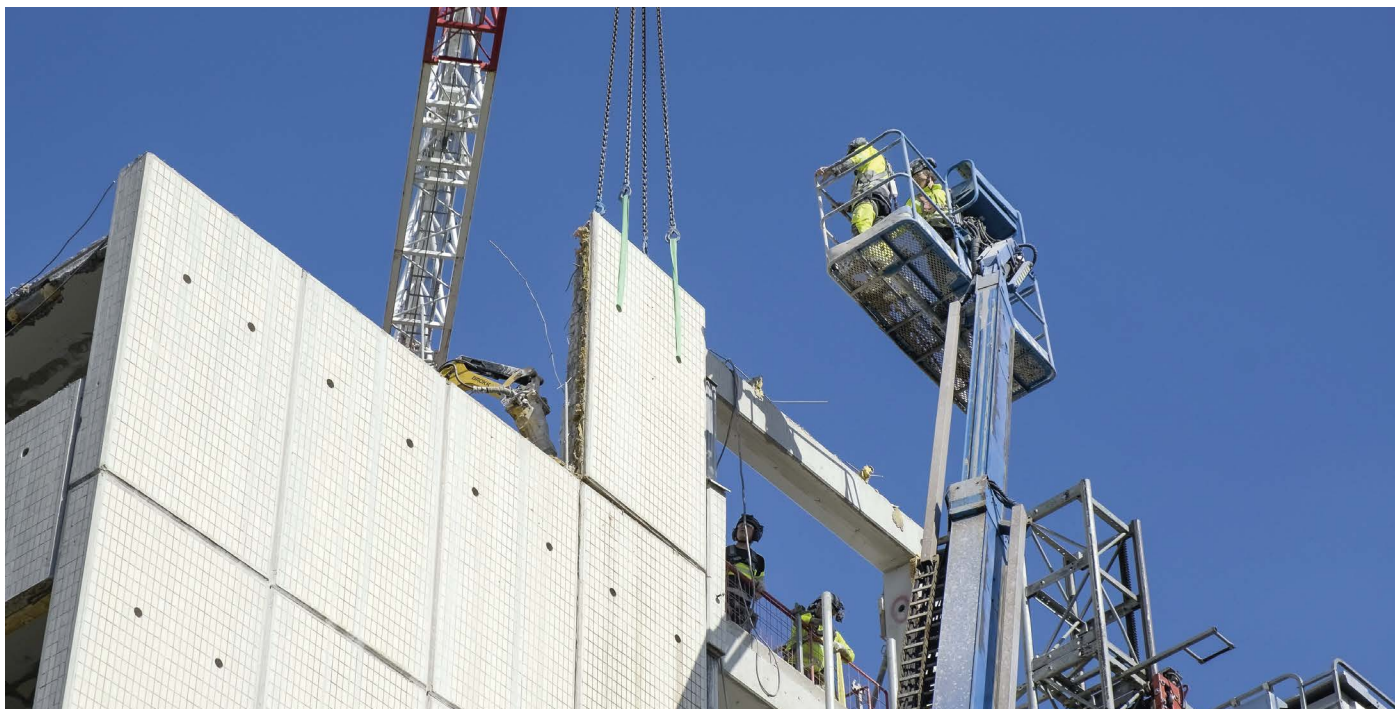
Toisaalta jos laskelmaa ei tarvitse tuottaa heti alussa, suunnittelijalle jää entistä isompi vastuu seurata hiilijalanjälkeä hankkeen edetessä ja huolehtia, ettei raja-arvo ylity, Takala toteaa.

”Ja entä sitten kun rakennus on valmis, eikä saavutakaan määritettyä hiilijalanjälkeä? Tarvitaan myös toimiva sanktiomenetelmä.”

Siitä Takala on harmissaan, että laajennukset, korjaukset ja pientalot jätettiin hiilijalanjälkilaskennan ulkopuolelle. Korjausrakentamisen osalta perusteena esitettiin, ettei siihen ole selkeää menetelmää.

Takala ei niele selitystä.

”Valistuneet toimijat tekevät sitä nyt

jo, esimerkiksi kun vertaillaan korjaamista, purkamista ja uudisrakentamista. Eli kyllä se on mahdollista. Jos haluamme toimia esimerkiksi globaalilla tasolla ja oikeasti kannustaa suunnittelijoita ja tilaajia toimimaan kestävä kehityksen mukaisesti, kyllähän meidän pitää ottaa tämä homma hanksaan.”

Toisaalta yli tuhannen neliön hallit ja varastorakennukset siirrettiin lausunkierroksen jälkeen takaisin raja-arvosääntelyn piiriin.

Raja-arvot erityyppisten rakennusten hiilijalanjäljelle määritellään todennäköisesti ensi vuoden kesällä annettavassa asetuksessa.

Materiaaliseloste muuttuu rakennustuoteluetteloksi.

Uuden rakentamislain mukaan rakentamislupa on liitettävä materiaaliseloste eli raportti siitä, mitä materiaaleja rakennuksessa aiotaan käyttää. Sen tarkoituksena on edistää kiertotaloutta kokoamalla tietoa siitä, mitä materiaaleja ja miten paljon rakennetussa ympäristössä liikkuu. Tietoa materiaaleista tarvitaan myös rakennusten hiilijalanjäljen laskemiseen.

Korjaussarjan lausunkierroksen jälkeen lakia ollaan muuttamassa niin, että materiaaliseloste jää pois ja sen tilalle tulee rakennustuoteluettelo. Muutosta on ajanut etenkin rakennusteollisuus.

Muutoksen vastustajien mukaan tuoteluettelo ei ole yhtä informatiivinen kuin materiaaliseloste.

”Onhan tämä kiertotalouden näkökulmasta tietynlainen heikennys.

”

Entä sitten kun rakennus on valmis, eikä saavutakaan määritettyä hiilijalanjälkeä? Tarvitaan myös toimiva sanktiomenetelmä.

Uudessa rakentamislaisa pyritään edistämään kiertotaloutta muun muassa edellyttämällä rakennushankkeilta luetteloa siinä käytetyistä rakennustuotteista. Kuvassa puretaan 1980-luvun toimistotaloa uudelleenkäyttöä varten osana ReCreate-kiertotaloushanketta, josta kerrotaan sivuilla 26–27.

Rakentamislain korjauskierrokset jatkuvat

- Tällä hetkellä voimassa oleva rakentamista säätelevä laki on **maankäyttö- ja rakennuslaki**. Se astui voimaan vuonna 2000.
- Lakia alettiin uudistaa vuonna 2018, ja se jaettiin myöhemmin **rakentamista ja alueidenkäyttöä** säänteleviksi laeiksi.
- **Sanna Marinin** (sd.) hallitus sai **rakentamislain** valmiiksi ja se hyväksyttiin eduskunnassa alkuvuonna 2023. Sen oli määrä astua voimaan vuoden 2025 alussa.
- **Petteri Orpon** (kok.) hallitus otti hyväksytyn lain uudelleen käsittelyyn loppuvuodesta 2023 ja teki siihen muutoksia, joita se kutsuu **korjaussarjaksi**.
- Korjaussarjasta sai jättää lausuntoja alkuvuodesta 2024. Niiden jälkeen hallitus linjasi muutoksista, joiden perusteella se tekee uuden **lakiesityksen** eduskunnalle.
- Myös rakentamislain **asetuksia** valmistellaan parhaillaan, samoin kuin uutta **alueidenkäyttölakia**.
- Ensi vuonna on aloitettava jälleen uusi ”korjaussarja”, kun rakentamislaki pitää muokata vastaamaan EU:n uudistettua **energiatехokkuusdirektiiviä**, joka hyväksyttiin huhtikuussa.

Tuoteluettelo voi palvella yhdenlaista kiertäytystä, mutta se ei näytä koko kuvaa. Se ei myöskään kannusta kehittämään rakennustuotteita vähähiilisemmiksi, toisin kuin materiaaliseloste, mikä on tappio niille materiaali- ja tuotetoimittajille, jotka tällaista kehitystyötä jo tekevät.”

Samoin kuin aiemmin materiaaliseloste, myös rakennustuoteluettelo tulee toimittaa rakentamislupaa haettaessa. Rakennusteollisuus on tosin jo vaatinut, että sekin pitäisi siirtää vasta lopputarkastuksen yhteyteen.

Purkamista helpotetaan.

Uuden rakentamislain purkamiseen liittyviä pykälä ehdotettiin korjaussarjassa muutettaviksi niin, että purkamisluvan saamisesta tulee aiempaa helpompaa. Myös suojeltujen rakennusten purkamisen helpottuu. Safa ja monet muut järjestöt ovat vastustaneet muutosta muun muassa ilmastosyistä ja rakennusperinnön säilymisen näkökulmasta.

Lausuntokierroksen jälkeen purkamisehtojen helpotuksiin tehtiin joitakin pieniä tiukennuksia, kuten muutettiin asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamisen edellytyksiä luettelevaan kohtaan tai-sana ja-sanaksi. Se tarkoittaa, että

yhden ehdon sijaan useampien ehtojen tulee täytyttyä luvan saamiseksi, mitä Takala kiittää pienenä parannuksena.

Pääsääntöisesti purkamisen tulee kuitenkin rakentamislakiin tehtävien muutosten myötä olemaan helpompaa kuin nykyisin.

Valitusoikeutta rajoitetaan.

Samalla kun purkamista helpotetaan, valittamisesta tehdään entistä vaikeampaa.

Uudesta rakentamislakiin poistettiin tällä hetkellä voimassa olevassa maankäyttö- ja rakennuslaissa oleva kansalaisten valitusoikeus rakentamis- ja purkamisluvista. Valittaa saisivat kuitenkin rakennetun ympäristön parissa työskentelevät järjestöt ja ely-keskukset, Museo- virasto ja maakuntamuseot.

Korjaussarjassa hallitus poisti valitusoikeuden järjestöiltä ja rajoitti ely-keskusten ja museoiden valitusoikeutta. Lausunnoissa tästä olivat museoviraston, ely-keskusten, järjestöjen ja joidenkin kuntien ohella huolissaan eduskunnan oikeusasiamies, hallinto-oikeudet, oikeusministeriö ja tuomioistuimet.

Hallitus aikoo kuitenkin pitää valitusoikeuksien kaventamisesta kiinni.

”On harmi, että tämä aiotaan viedä läpi.

Olin vähän yllättynyt, että oikeustoimijoiden esittämällä vakavilla huomioilla ei ollut vaikutusta”, Takala sanoo.

Jos valitusoikeuksien kaventaminen menee läpi, kaavoituksesta tulee suojelun ja säilyttämisen kannalta entistä tärkeämpää, Takala toteaa. Kaavoitusta säätelevään uuteen alueidenkäyttölakiin ei toistaiseksi näyttäisi olevan tulossa vastaavia rajoituksia.

”Alueidenkäyttölain uudistusta onkin nyt seurattava tästä näkökulmasta erityisen tarkasti.”

Pääsuunnittelijan kelpoisuutta ei määritellä laissa.

Nykyisessä maankäyttö- ja rakennuslaissa on määritetty pääsuunnittelijalle kelpoisuusvaatimukset, joiden mukaan pääsuunnittelijan on käytännössä oltava vähintään yhtä pätevä kuin hankkeen vaatimassa tehtävässä toimiva suunnittelija.

Uudesta laista kohta on poistettu.

”Olemme tästä huolissamme. Riskinä on, että pääsuunnittelijan toimintaedellytykset heikkenevät merkittävästi samalla kun tehtävät ja vastuut vain lisääntyvät”, Takala sanoo. ●

FinnBuild täyttää pyöreitä – olethan mukana juhlatapahtumassa?

Enemmän kuin rakentamista!
Kansainväliset rakennus- ja talotekniikkamessut

Yhteistyössä
Rakennuslehti

Rekisteröidy nyt maksutta kävijäksi!
➔ finnbuild.fi

8.–10.10.2024 Helsingin Messukeskus
Avoinna: ti 8.10. klo 9–18, ke 9.10. klo 9–19
(FinnBileet keskiviikkona klo 19–22), to 10.10. klo 9–16

Arkkitehtien lomautukset lisääntyneet

Arkkitehtuurin alan suhdannetilannetta kartoittava kysely paljastaa, että lomautukset arkkitehtuurin alan työpaikoissa ovat yli kolminkertaistuneet puolessatoista vuodessa. Irtisanomisia on kuitenkin edelleen verrattain vähän.

Suomen arkkitehtiliitto Safa, Arkkitehtitoimistojen liitto ATL ja Suomen maisema-arkkitehtiliitto Mark toteuttivat huhtikuussa 2024 kuudetta kertaa arkkitehtuurin alan suhdannetilannetta kartoitettiin kyselyn. Vastaajia oli yhteensä 312, joista vajaa kolmannes (30 %) oli yrittäjiä tai ammatinharjoittajia ja loput palkansaajia.

Kyselyyn vastanneista yrittäjistä ja ammatinharjoittajista 40 prosenttia kertoi yrityksensä lomauttaneen henkilöstöä kyselyä edeltäneen puolen vuoden aikana. Vajaa kolmannes yrittäjistä (31 %) ilmoitti myös tulevista lomautusaikeista. Viime vuoden syksynä toteutetussa kyselyssä irtisanomisista tai lomautuksista kertoi reilu 27 prosenttia yrittäjävastaajista ja vuoden 2022 marraskuussa vain vajaat 12 prosenttia.

”Suuntaus on varsin selvä, lomautukset ovat lisääntyneet myös arkkitehtuurin alan työpaikoissa rakentamisen heikon suhdannetilanteen seurauksena. Safan, ATL:n ja Markin toteuttamien kyselyjen mukaan yritysten lomautukset ovat yli kolminkertaistuneet puolessatoista vuodessa”, Safan erityisasiantuntija **Pia Selroos** sanoo.

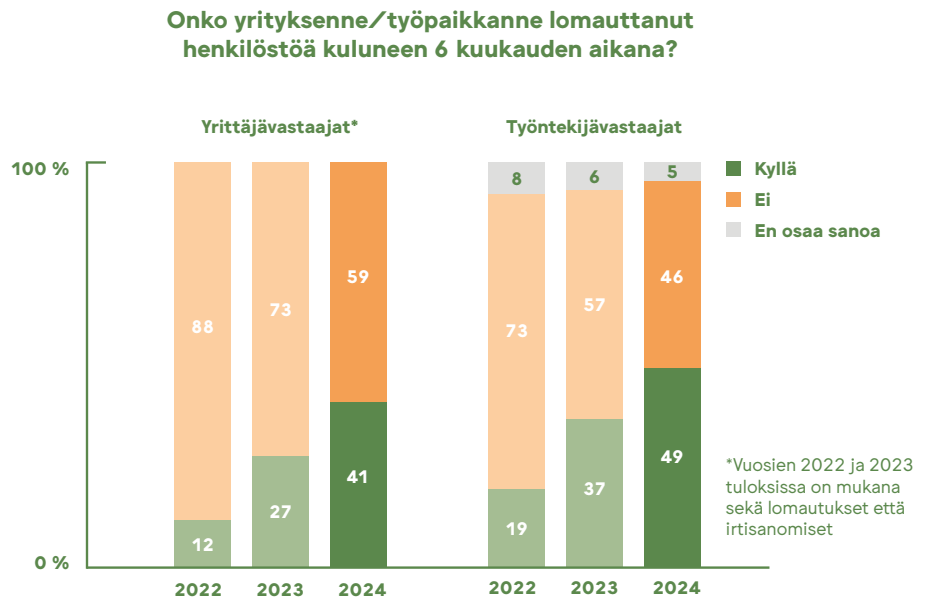
”Työntekijöitä on jouduttu vähentämään etenkin keskisuurista 5–10 hengen toimistoista. Työntekijöitään irtisanoneista tai lomauttaneista yrittäjistä yli puolet toimii tämän kokoluokan toimistoissa.”

Työntekijöiden vastauksissa suuntaus on samankaltainen. Palkansaajista noin puolet (49 %) ilmoitti työpaikalla tapahtuneista lomautuksista kyselyä edeltäneen puolen vuoden aikana. Vastaava prosenttiluku oli 38 vuonna 2023 ja 19 vuonna 2022.

IRTISANOMISIA SAMAN VERRAN KUIN REKRYTOINTEJA

Yrittäjävastaajista vain 12 prosenttia ilmoitti yrityksensä irtisanoneen henkilöstöä edeltäneen kuuden kuukauden aikana. Saman verran (12 %) yrittäjistä ilmoitti myös suunnittelevansa rekrytointeja.

”Irtisanomisten määrä ei ole kasvanut lomautusten lailla. Korjausrakentaminen ei ole pysähtynyt taantumankaan aikana, ja kuntasektorilla arkkitehdeista on edel-

leen osin pulaa”, Arkkitehtitoimistojen liiton toiminnanjohtaja **Kalle Euro** sanoo.

Palkansaajavastaajista lähes puolet (48 %) kertoi, että työpaikalla on rekrytoitu lisää henkilöstöä kyselyä edeltäneen puolen vuoden aikana. Työpaikan irtisanomisista ilmoitti 16 prosenttia palkansaajavastaajista.

Yrittäjävastaajista peräti 71 prosenttia ilmoitti yrityksensä hankkeiden viivästyneen edeltävien kuuden kuukauden aikana (63 % viime vuonna ja 56 % vuonna 2022).

Lähes puolet (48 %) vastanneista yrittäjistä kertoi myös, että hankkeita on peruuntunut. Viime vuoden kyselyssä peruuntumisista ilmoitti noin 42 prosenttia vastanneista ja vuonna 2022 noin kolmannes vastanneista. Myös palkansaajista yli kolmannes (39 %) kertoi tuoreessa kyselyssä hankkeiden peruuntumisesta.

NÄKYMÄT HEIKENTYNEET

Alan tulevaisuudennäkymät konkreettisesti yrittäjien arvioissa yrityksensä tilanteesta vuoden lopussa. Erinomaisena tai hyvänä tilannetta pitää enää noin neljännes kyselyyn vastanneista yrittäjistä (26 %), kun vastaavaan arvioon pää-

tyi viime vuonna 43 prosenttia ja vuonna 2022 peräti 59 prosenttia kyselyyn vastanneista. Reilu neljäsosa (27 %) uskoo tämän vuoden kyselyssä yrityksensä tilanteen olevan vuoden lopussa huono.

Myös palkansaajien luottamus on laskussa: tilanteensa arvioi erinomaiseksi tai hyväksi enää noin puolet (49 %). Heistä 55 prosenttia työskentelee julkisella sektorilla. Tulevan työtilanteensa välttäväksi tai huonoksi arvioi noin 43 prosenttia vastanneista työntekijöistä. Vielä viime vuoden syksyllä toteutetussa kyselyssä tilanteensa ennusti hyväksi tai erinomaiseksi 70 prosenttia, ja vuoden 2022 lopulla peräti 81 prosenttia palkansaajista.

Maisema-arkkitehdeilla näkymät ovat pysyneet edelleen valoisana. Kyselyyn vastasi 38 maisema-arkkitehtiä, joista yrittäjiä oli kuusi. Yrittäjistä kaikki arvioivat tulevan tilanteensa hyväksi tai vähintään välttäväksi. Työntekijöistä peräti 80 prosenttia ennakoivat tulevan työtilanteensa hyväksi tai erinomaiseksi.

PÄIVI VIRTANEN

Juttu on julkaistu aiemmin Safan verkkosivuilla safa.fi. Sieltä löytyy myös linkki kyselyn tuloksiin kokonaisuudessaan.

Ajattelu- tapojen purkajat

Palkittujen diplomitöiden tekijät toivovat ammattikunnan kiinnittävän enemmän huomiota ympäristötekijöihin ja muiden eliöiden elinoloihin.

Teksti KRISTO VESIKANSA

Tämänvuotinen nuoren arkkitehdin Otto Wuorio -palkinto jaettiin Seinäjoen Arkkitehtipäivillä toukokuun puolivälissä.

Kunniatehtävän arvioida yliopistojen ehdottamia lopputöitä sai tälle kertaa professori **Minna Sunikka-Blank** Cambridgen yliopistosta. Hän valitsi Wuorio-palkinnon saajaksi Aalto-yliopistosta valmistuneen **Taika Pirilän**, joka tutki diplomityössään rakennusten purettavuutta ja suunnitteli sen pohjalta puukerrostalokorttelin Turun Linnaniemeen.

Oulun yliopiston lopputöistä Sunikka-Blank nosti parhaaksi **Emma Ahtiainen** opinnäytteen, jonka aiheena oli vesivoimarakentamisen vaikutukset Oulujoen varren kulttuuriympäristöihin.

Tampereen yliopistosta palkittiin **Hanna-Riitta Lappalainen**, joka kuvasi diplomityössään perheelleen suunnitteleman ekologisen olkielementtitalon suunnittelu- ja rakennusprosessia.

Palkintoseremonian jälkeen keskustelimme palkittujen lopputöiden tekijöiden kanssa heidän ajatuksistaan arkkitehtuurin nykytilasta ja tulevaisuuden odotuksista.

PURETTAVUUS PIDENTÄÄ IKÄÄ

Tietoisuus rakentamisen ilmastopäästöistä on saanut monet nuoret arkkitehdit hakeutumaan uudisrakennusten suunnittelun sijaan toisentyypisiin tehtäviin. Myös palkittujen opinnäytteiden tekijät sanovat pohtineensa asiaa paljon, vaikka Pirilän ja Lappalaisen diplomitoihin sisältyikin uudisrakennuksen suunnittelu.

”Yritin välttää diplomityössäni paa-saavaa tyyliä osittain siitäkin syystä, että vaikka projektini tavoittelee vähähiilisyyttä, uudisrakennuksena sekin on vähän kyseenalainen juttu. En missään nimessä voi nostaa sitä jalustalle ja alkaa neuvoa muita ylhäältä päin”, Lappalainen toteaa.

Pystyäkseen arvioimaan rakennuksen ympäristövaikutukset Lappalainen teetti laskelmat sen hiilijalanjäljestä ja -kädenjäljestä. Hän joutui kuitenkin toteamaan,

Hanna-Riitta Lappalainen, Taika Pirilä ja Emma Ahtiainen riemuitsivat diplomityöpalkinnoistaan Seinäjoen Arkkitehtipäivillä toukokuussa. Taustalla Alvar Aallon suunnittelema Lakeuden risti -kirkko.

Kun kyselin opintojeni alkuvaiheessa luonnonmateriaaleista, kuten savirakentamisesta, minulle suorastaan naureskeltiin.

etteivät nykyiset tietokannat ole riittävän kattavia, jotta niiden avulla voitaisiin laskea luotettavasti pientalon ympäristökuormia.

Pirilä sanoo pohtineensa diplomityötä aloittaessaan, kannattaisiko rakennussuunnittelun sijaan keskittyä tutkimaan rakennusosien uudelleenkäyttömahdollisuuksia. Asiaa mietittyään hän kuitenkin totesi, että kun joka tapauksessa rakennetaan uutta, on syytä selvittää, miten se voitaisiin tehdä nykyistä kestävämmän.

Kiertotalousajattelua on toisinaan kritisoitu siitä, että rakennukset ajatellaan ainoastaan väliaikaisina materiaalipankkeina, jotka voidaan tarpeiden muuttuessa purkaa huoletta kierrätysosiksi. Tällöin sivuutetaan esimerkiksi niihin sitoutuneet kulttuurihistorialliset arvot.

Diplomityötä tehdessään Pirilä kuitenkin havaitsi, että purettavuuden ja uudelleenkäytettävyyden huomioiminen itse asiassa pidentää rakennuksen elinkaarta ja ehkäisee tarpeetonta purkamista.

”Painin aika paljon sen kanssa, mitä purettavuudella oikeastaan tavoitellaan. Onko tärkeämpää se, että rakennus on purettavissa vai se, että se on pitkäikäinen, koska nämä tavoitteet menevät osittain ristiin. Mitä pitkäikäisempi rakennus on, sen epätodennäköisempää on, että sen osat päätyvät uudelleenkäyttöön, koska ne vanhenevat”, Pirilä pohtii.

”Isossa kuvassa näkisin pitkäikäisyyden tärkeämmäksi, mutta samalla purettavuus mahdollistaa pitkäikäisyyden, koska rakennuksen osat ovat huollettavissa.”

Jatkossa Pirilä haluaisi syventyä myös korjausrakentamiseen ja mukautuviin uudelleenkäyttöihin.

”Minua kiinnostavat erityisesti sellaiset

rakennukset, joita ei tällä hetkellä arvoستا esteettisesti kovin korkealle – mil-laista potentiaalia niillä voisi olla?”

ASENTEET MUUTTUVAT

Arkkitehtien perinteisesti pitkiksi venyneet opintopolut ovat viime vuosina lyhentyneet huomattavasti, kun yliopistot ovat rajanneet opinto-oikeutta. Nykyisin vastavalmistuneilla arkkitehteillä ei useinkaan ole vuosien toimistokokemusta takanaan, ja monet käytännön taidot opitaan vasta valmistumisen jälkeen.

”Arkkitehdin opinnot ovat tosi lyhyet, enkä tosiaankaan tiedä vielä tarpeeksi. Toisaalta tuntuu, että arkkitehdin työssä on kysymys elämän pituisesta oppimisesta. Olen saanut yliopistosta eväät, mutta nyt pitää vielä etsiä itse lisää tietoa”, Ahtiainen sanoo.

Yhteiskunnan ja teknologian nopea kehitys tekee myös vaikeaksi ennustaa, millaiseksi arkkitehdin rooli muotoutuu tulevaisuudessa.

”Elämme melkoisessa myllerryksessä. Tekoälystä on paljon puhetta, ja poliittinen tilanne muuttuu nopeasti. Ja sitten on ilmastokriisi ja ties mitä. Tuntuu, että arkkitehdin rooli muuttuu tulevaisuudessa, ja ehkä sen pitääkin muuttua”, Pirilä sanoo.

Hän toivoo, että yliopistot tarjoaisivat konkreettisempia työkaluja, miten esimerkiksi ympäristökysymyksiin on mahdollista vaikuttaa.

”Toistaiseksi ei ole kursseja, joilla opetettaisiin näitä asioita, vaan se tulee oman kiinnostuksen kautta.”

Kipinän purettavaksi tarkoitettujen rakennuksen suunnitteluun hän kertoo saaneensa eräältä maisterivaiheen studiokursilla, johon sisältyi kiertotaloustavoitteita. Diplomityössään hän kehitti näitä ideoita pidemmälle.

Lappalaisen opinnot puolestaan venyivät perhevapaiden takia yli kymmenen vuoden mittaisiksi, joten hän ehti nähdä muutoksen opetuksen sisällöissä ja asenteissa.

”Kun kyselin opintojeni alkuvaiheessa luonnonmateriaaleista, kuten savirakentamisesta, minulle suorastaan naureskeltiin. Se oli sellaista hörhöhommaa. Nyt diplomityöni on kuitenkin palkittu yliopistoni parhaana. Jotain tässä on muuttunut isosti.”

MUUT ELIÖT HUOMIOON

Yksi arkkitehtuurin kentän näkyvimmistä ilmiöistä on viime vuosina ollut muiden eliöiden huomioiminen ihmisen rinnalla. Safakin on tarttunut kysymykseen rakentamisen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen tämän ja edellisen vuoden teemoillaan.

Ahtiainen pohti aihetta diplomityösään vesivoimarakentamisen kautta. Patojen ja voimaloiden rakentaminen on muokannut voimakkaasti maisemaa ja jokien ekosysteemejä katkaisten esimerkiksi vaelluskalojen reittejä.

Toisaalta rakennelmilla on kiistattomia kulttuurihistoriallisia ja arkkitehtonisia arvoja, eikä vesistöjä ole useinkaan mahdollista palauttaa vuosikymmenten takaiseen luonnontilaan.

”Ei purkaminen tuo takaisin sitä vanhaa. Isossa skaalassa ei siten ole mahdollista sanoa, mikä on paras vaihtoehto, vaan pitäisi aina tapauskohtaisesti punnita kunkin ratkaisun plussat ja miinukset”, hän selittää.

Ahtiainen näkee kuitenkin tarpeen radikaalille ajattelutapojen muutokselle.

”Luontoa ja eläinten elintilaa pitäisi kunnioittaa enemmän. Liian kauan on menty vain ihmisen ehdoilla. Kaikkea ei saisi raivata noin vain miettimättä, vaikka siihen on ainakin kaupunkiympäristössä aika pitkälti menty.”

Esitellessään opinnäytettään Arkkitehtipäivillä Ahtiainen kannusti ammattikun-

taa osallistumaan aktiivisemmin julkiseen keskusteluun.

”Esimerkiksi vesivoimarakennuksiin arkkitehdit eivät ole juuri ottaneet kantaa, vaikka ne ovat todella merkittäviä arkkitehtonisesti ja vaikuttavat paljon ympäristöön”, hän harmittelee.

PERINNE INSPIROI

Lopputyötä tehdessään Ahtiainen huomasi, että esimerkiksi Ruotsissa keskustelu patojen ja voimaloiden purkamisesta on paljon pidemmällä kuin Suomessa. Myös Baltian maissa on toteutettu kiinnostavia vesistöjen ennallistamisprojekteja.

”Suomalaiset näkevät itsensä usein edelläkävijöinä ympäristöasioissa, mutta ainakaan vesivoiman kohdalla emme ole sitä olleet.”

Lappalainen on puolestaan pohtinut luonnon monimuotoisuutta yksittäisen tontin ja sen maaperän kannalta.

”Kun tällä hetkellä tehdään uudisrakentamista, olemassa oleva maaperä viedään pois ja tuodaan soraa tilalle. Uskon, että tähän pitää tulla muutos. Odotan, että jossain vaiheessa meillä on asemakaavoja, joissa käsketään jättämään tontille tietyn kokoinen alue koskemattomaksi rakentamisen ajanakin. Silloin tontilla olevilla mikrobeilla ja muilla eliöillä olisi mahdollisuus säilyä”, Lappalainen sanoo.

Pirilä katsoo monimuotoisuuden linkittyvän myös oman diplomityönsä aiheeseen eli purettavuuteen. Hän toivoo, että

rakennuksia suunniteltaisiin tulevaisuudessa siten, että ne on mahdollista purkaa ehjinä pois ja palauttaa rakennuspaikka sen jälkeen ennalleen.

Mistä nuoret arkkitehdit sitten ammentavat inspiraatiota työnsä? Pirilä mainitsee tärkeiksi esikuviksi tanskalaiset kiertotaloushankkeet, kuten Lendager-toimiston suunnitteleman Resource Rows -korttelin (2020) Ørestadin kaupunginosassa Kööpenhaminassa.

Inspiraatiota voi toisaalta etsiä myös omasta rakennusperinnöstämme.

”Esimerkiksi hirsitaloja on vuosisatoja siirrelty uusille paikoille ja hirsii käytetty uudelleen. Ei pyörää tarvitse keksiä uudelleen”, Pirilä toteaa.

Lappalaista puolestaan kiinnostaa erityisesti savirakentaminen käytännössä sekä savirakentamisen tutkimus.

”On tosi mielenkiintoista, miten raakasavesta voidaan tehdä kaikkea hienoa. Se on pinnalla omassa ajatusmaailmassani tällä hetkellä.” ●

Juuri palkitut diplomitöiden tekijät Seinäjoella JKMM:n suunnitteleman Apila-kirjaston edessä.

Puurakentamista ja uusia innovaatioita länsinaapurissa

Laskusuhdanne leimasi Pohjoismaiden suurinta rakennusalan tapahtumaa Nordbygg-messuja Tukholmassa, mutta tarjolla oli myös näkymiä vähähiiliseen tulevaisuuteen.

Arkkitehtuurin tulevaisuuksia on tapana luodata alan bien-naaleistaja triennaaleista, yliopistojen lopputyönäyttelyistä ja akateemisista konferensseista. Niissä esitetyt lennokkaat ideat kuitenkin realisoituvat vain harvoin, ainakaan kovin nopeasti. Samalla rakennusalan pitäisi pikaisesti uudistaa toimintatapojaan ilmastopäästöjen leikkaamiseksi. Olisiko siis mielekkäämpää etsiä ratkaisuja aivan toisesta suunnasta, vaikkapa rakennusmessuilta?

Suuntasin näissä tunnelmissa huhtikuun lopulla Nordbygg-messuille Tukholmaan. Joka toinen vuosi järjestettävä Nordbygg on Pohjoismaiden suurin rakennusalan tapahtuma. Tänä vuonna se houkutteli Tukholman messukeskukseen 35 000 kävijää ja 900 näytteilleasettajaa, niiden joukossa jonkin verran myös suomalaisia yrityksiä.

KAUPUNKI KASVAA LASKUSUHDANTEESSA

Messujen yleistunnelmaa leimasi talouden laskusuhdanne, joka on hiljentänyt rakennustyömaat Ruotsissakin. Vuonna 2023 uusien asuntojen aloituksia oli lähes puolet vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Samalla Tukholman seutu kasvaa rivakasti. Sen asukasluvun ennustetaan lisääntyvän yli puolella miljoonalla vuoteen 2050 mennessä. Monissa puheissa tulikin esiin huoli laskusuhdanteen aiheuttamasta asuntopulasta ja asumisen kallistumisesta. Tutuja huolia toki meilläkin.

Puukerrostaloissa Ruotsi on tunnetusti monta askelta Suomea edellä. Eräänlainen keulakuvahanke on Tukholman keskustan kaakkoispuolelle rakentuva Stockholm Wood City, jota väitetään maailman suurimmaksi puurakennushankkeeksi. Henning Larsen ja White Arkitekter -toimistojen kynästä syntynyt projekti tuo entiselle teollisuusalueelle seitsemän tuhatta uutta työpaikkaa ja kaksi tuhatta asukasta.

Esittelykuvat lupaavat tiivistä ”viiden minuutin kaupunkia”, jossa kasvillisuus levittäytyy niin kaduille ja aukioille kuin puurakennusten ulkoseinille ja katoille. Ajallista kerroksellisuutta alueelle tuovat uudisrakennusten väliin jätetyt vanhat tehdasrakennukset. Kuinka uskottavasti kuvat muuttuvat todelliseksi kaupunkiympäristöksi selviää sitten, kun alueen ensimmäiset rakennukset valmistuvat vuonna 2027.

Innovatiivisia ratkaisuja kaivataan myös korjausrakentamiseen, erityisesti niin sanotun miljoonaohjelman aikana vuosina 1965–1975 rakennettujen tuhansien lähiökerrostalojen peruseronparannuksiin. Valtion asunto-, rakennus- ja aluesuunnitteluvirasto Boverketin pääjohtaja **Anders Sjelvgren** peräänkuulutti kansallista korjausohjelmaa, ja monenlaisia tutkimushankkeita asian tiimoilta on jo meneillään.

KIERTOTALOUDEN INNOVAATIOITA

Kiertotaloudessa tilanne Ruotsissa vaikuttaa messujen perusteella kovin samanlaiselta kuin meilläkin: paljon puhetta, vähän konkretiaa. Onneksi Hollannista oli kutsuttu arkkitehtitoimisto

HENNING LARSEN

Stockholm Wood Cityä sanotaan maailman suurimmaksi puurakennushankkeeksi. Alueen rakentaminen on tarkoitus aloittaa ensi vuonna.

Cepezedin **Menno Rubbens** kertomaan, miten näitä periaatteita voidaan oikeasti viedä käytäntöön.

Cepezedin suunnittelema Ossin kulttuurikeskus on ennakkoluuloton yhdistelmä uudisrakentamista, korjaamista ja kierrätysosien uusiokäyttöä. Vuonna 1968 valmistuneen teatterin viereen pystytetään uusi pääsali Haagista puretun väliaikaisen teatterirakennuksen osista, uuden eteishallin ja lämpiön palvelussa molempia saleja. Kuka uskaltaisi toteuttaa Suomeen kulttuuri-keskuksen näillä periaatteilla, vaikkapa Kouvolaan?

Amsterdamiin vuonna 2016 valmistunut väliaikainen oikeustalo puolestaan suunniteltiin siten, että kaikki sen osat seljellä lukuunottamatta voitiin viiden vuoden käytön jälkeen irrottaa ja pystyttää uudelleen toimistotaloksi Enscheden kaupunkiin. Monista hanketta varten kehitetyistä innovaatioista, kuten uudelleenkäytettävistä ontelolaatoista, on jo tullut vakiotuotteita Hollannissa.

Projektit herättävät kysymyksen, miten Cepezede on ylipäänsä saanut mahdollisuuden toteuttaa ne. Rubbens korosti, että kiertotaloudessa rakennukset pitää ymmärtää pikemminkin tuotteiksi kuin projekteiksi sekä tiedostaa ennusteiden epävarmuudet.

Arkkitehtitoimistojen kannattaa arvioida kriittisesti myös omat toimintamallinsa. Esimerkiksi Cepezediltä löytyy asiantuntemusta paitsi arkkitehti- ja sisustussuunnitteluun myös kiinteistökehitykseen ja rakennuttamiseen. Kun kaikki langat ovat omissa käsissä, on paljon helpompi toteuttaa kunnianhimoisia pioneirihankkeita.

KRISTO VESIKANSA

1–5 työntekijää

Eurooppalaisista arkkitehtitoimistoista 92 prosentissa työskentelee keskimäärin 1–5 työntekijää.

35 hehtaaria niittyjä

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY perustaa niittyjä Ämmässuon ekoteollisuuskeskukseen vanhan kaatopaikan päälle. Tavoitteena on rakentaa seuraavien vuosien aikana noin 35 hehtaaria niittyjä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

42 prosenttia toimistoista

Suunnittelu- ja konsultointialan toimistoista 42 prosenttia uskoo liikevaihtonsa kasvavan tulevaisuudessa, kun kaksi vuotta sitten luku oli 57 prosenttia. Toimistoista 20 prosenttia uskoo liikevaihtonsa pienenevän, kun kaksi vuotta sitten näin arvioi 13 prosenttia.

Yli puolet helsinkiläisistä

Tutkijat selvittivät viheralueiden viilentävän vaikutuksen oikeudenmukaisuutta 14 kaupungissa Euroopassa. Korkeiden lämpötilojen haitoille altistuivat eniten tiheästi rakennettujen ja usein huonokuntoisten alueiden asukkaat. Helsingissä yli puolet väestöstä asui alueilla, joita viheralueet viilensivät tehokkaimmin. Toisaalta 40 prosenttia asui alueilla, joilla viilennys oli heikompaa.

Lähteet:

ACE Sector Study 2022

Pölyttäjät.fi

Rakennuslehden Suurimmat-tilinpäätösselvitys
Helsingin yliopisto

SITAATTI

”Emme voittaneet ensimmäistä palkintoa.”

Saksalainen arkkitehti **Benedikt Hartl** Seinäjoen Arkkitehtipäivillä 17.5. kilpailuehdotuksestaan Lontoon Buckinghamin palatsin muuttamisesta yhteisölliseen asumiseen. Ehdotus tuotti kunniamaininnan, tapaamisen kuningattaren kanssa ja tappouhkauksia.

Helsinki saa uuden arkkitehtuuriohjelman

Helsinki julkaisi huhtikuussa ehdotuksen kaupungin uudeksi arkkitehtuuriohjelmaksi.

Ohjelman mukaan Helsinki aikoo muun muassa ”panostaa oivaltavaan ja laadukkaaseen arkkitehtuuriin” sekä ”täydentää vanhoja ja uusia kaupunginosia oivaltavasti kaupunkisuunnittelun, arkkitehtuurin ja maisema-arkkitehtuurin keinoin”. Kaikessa suunnittelussa korostuu asumisen laatu, yhteisöllisyys ja lähi- luonnon merkitys, ohjelmassa todetaan.

Kaupunkia halutaan edelleen tiivistää, mitä perustellaan sillä, että tiivis kaupunkirakenne lyhentää matkoja ja mahdollistaa liikkumisen kävellen tai pyörällä, mikä puolestaan vähentää päästöjä. Tiiviiden pintojen määrää halutaan kuitenkin vähentää hulevesien hallitsemiseksi sekä lisätä kasvillisuutta.

Ohjelman mukaan Helsinki ”vaalii arvokasta kaupunkiluontoa ja sen monimuotoisuutta”. Konkreettisina toimenpiteinä mainitaan muun muassa katupuiden istutus, nurmikoiden korvaaminen kedoilla ja viherkattojen määrän kasvattaminen.

Kaupunki aikoo myös käynnistää julkisen kaupunkitilan strategian valmistelun.

Asumiseen liittyen ohjelmassa todetaan, ettei kaupungin omassa asuntotuotannossa tehdä ikkunattomia asuinhuoneita eikä Helsinkiin rakenneta alle kahdenkymmenen neliön miniasuntoja. Myös asukaslähtöistä ryhmärakennuttamista sekä rakentamista ullakoille ja lisäerrokseen aiotaan edistää.

Rakentamisen hiilipäästöjä pyritään vähentämään lisäämällä puurakentamista ja vähäpäästöisen betonin käyttöä sekä ottamalla arkkitehtuuri- ja tontinluovutuskilpailuissa käyttöön kestävyys- ja ilmastokriteerit.

Kilpailujen käyttöä ylipäätään aiotaan lisätä erityisesti asunto- suunnittelussa ja järjestää myös maisema-arkkitehtuurikilpailuja.

SILJA YLITALO

Aallon arkkitehtuuri yhdistyy rullalautailukulttuuriin

Aalto2-museokeskuksessa toukokuussa avattu neljän näyttelyn *The Pool* -kokonaisuus yhdistää **Alvar Aallon** arkkitehtuuri-perinnön, kansainvälisen rullalautailukulttuurin sekä rap- ja hip hop -kulttuurin.

Alloilta asfaltille -näyttely kertoo, miten Villa Mairean vapaa- muotoinen allasmuotoilu löysi tiensä Yhdysvaltoihin ja kuinka Kaliforniassa syntyi uusi urbaani kaupunkikulttuurin ilmiö.

Colors-näyttely esittelee skeittikulttuuria tunnetun amerikkalaisen ammattirullalautailija **Lizzie Armannon** silmin ja *Concrete Currents* -näyttelyssä on esillä ammattilaisrullalautailija **Arto Saaren** valokuvia.

Jyväskylän hip hop -kulttuuriin ja sen historiaan sukelletaan *Pääkaupunki – Säemplejä JKL-räpin historiasta* -nimisessä näyttelyssä.

The Pool – pool-skeittauksen lähtökohtia -näyttelykokonaisuus on esillä Aalto2-museokeskuksessa Jyväskylässä 15. syyskuuta asti.

Arkkitehtuurin ajalliset mittakaavat

Samaan aikaan kun Suomesta katoaa kiihtyvään tahtiin modernia rakennusperintöä, tuhansia vuosia vanhat jätinkirkot viis veisaavat ajan kulumisesta. Panu Savolainen pohtii kolumnissaan arkkitehtuurin ihmiselämän ylittävää aikamittakaavaa.

PANU SAVOLAINEN

Purkukoneiden nakutus ja vääntyvän metallin kirs-kunta alkaa olla yhä tutumpi taustaraita Suomen kaupunkien äänimaisemassa.

Alkuvuodesta pysähdyin Kolmen sepän patsaalle, suljin silmäni ja jäin minuuteiksi

kuuntelemaan, kun fossiilinen energia repi kappaleiksi Mannerheimintie 14:n toimistotaloa, arkkitehtuuriteosta, jonka aikaansaamiseksi reilut kuusikymmentä vuotta sitten käytettiin valtavat määrät energiaa, monimutkaisesti jalostettuja sedimenttejä, aikaa ja työtä.

Viimeaikaisten kirjoitus- ja tutkimusprojektien syövereissä olen pohtinut paljon arkkitehtuurin ihmiselämän ylittävää ajallista mittakaavaa. Nykyrakentamisessa materiaalikomposition olemassaolo ”rakennuksena” on nimittäin vain silmänräpäys siitä ”elinkaaresta”, johon meidän tulisi kiinnittää huomiomme.

Mannerheimintie 14:n materiaaleihin käytetty aine on vanhimmillaan lähes kaksi miljardia vuotta vanhaa eloperäistä sedimenttiä, ja rakennuksen olemassaolo jatkuu rakennusjätteenä teiden pohjissa ja maarakentamisessa vähintään miljoonien vuosien ajan, kunnes siihen käytetty materiaali palaa planeetan geologiseen kiertoon.

Samaan aikaan kun Suomesta katoaa kiihtyvään tahtiin modernia rakennusperintöä, jotkin arkkitehtuurimonumentit viis veisaavat ajan kulumisesta. Pohjanmaan noin kolmekymmentä jätinkirkkoa lähes viidentuhannen vuoden takaa ovat aikansa wau-arkkitehtuuria ja Suomen kansainvälisesti tunnetuimpia ihmisen rakentamia luomuksia – globaalisti ainutlaatuisia. Monikymmenmetristen kivistä ladottujen suorakulmaisten rakennelmien käyttötarkoitusta ei tiedetä.

Lentokentällä istuessani tai Helsingin Kalasataman tornitaloja katsellessani en voi olla ajatteleminen, että näiden kolossien ja maisemanmuokkauksen jäänteet voivat olla tuleville sivilisaatioille aivan yhtä mystisiä kuin jätinkirkot meille. Tuhansien vuosien aikaperspektiivi hävittää väkisinkin

niin paljon tietoa yhteiskuntien elämänmuodoista, että jäljelle jääneet materiaaliset fragmentit muuttuvat valistuneiden arvausten ja olemattomiin viiheisiin pohjautuvan ongelmanratkaisun työkentäksi.

Kun jotain on säilynyt hyvin kaukaa, tulee väistämättä pohtineeksi ihmisen vimmattua tarvetta – ja oikeutta – tuhota omaa ja melko uutta omaisuuttaan, myös rakennuksia. Muiden omaisuuden tuhoamisen rangaistavuus samaan aikaan, kun omaa omaisuuttaan voi tietyin reunaehdoin tuhota suhteellisen vapaasti, on kulttuurissamme melko ainutlaatuinen piirre ja liittyy ennen kaikkea länsimaiseen yksityisomaisuuden käsitteeseen ja oikeuskulttuuriin.

On kiehtovaa pohtia, miten paljon modernin ja fossiilisen arkkitehtuurin läpimurtoa selittää se samaan aikaan yksinkertainen ja monimutkainen seikka, että jollakin taholla voi olla yksityinen omistusoikeus maahan ja sen kätkeisiin luonnonvaroihin.

Rakennusperintö ymmärretään arkkitehtuurin historiankirjoituksessa yhä hyvin ihmiskeskeisestä perspektiivistä. Aikamittakaavojen rakennuspalikana on ihmiselämä: vuosituhannet, kaukainen menneisyys ja tulevaisuus, eivät ole juuri kuuluneet Suomen arkkitehtuurin historian kanonisiin yleisesityksiin ja maan arkkitehtuuriviennin ylpeyden aiheisiin.

Kun katsoo hyvin kauas, huolet oman lajimme kohtalosta ja arkkitehtuurista tuntuvat vähäpätöisiltä. Ajattelen monesti, että luurankoni voi joskus kymmenien miljoonien vuosien päästä, sedimentoiduttuaan valtamerten pohjaan kalkkikiveksi ja muututtuaan kovan paineen alla marmoriksi, päätyä kauan vaalitun ja jääkausien tieltä turvaan siirretyn Finlandia-talon seinään. ●

Kirjoittaja on Aalto-yliopiston arkkitehtuurin historian ja restauroinnin apulaisprofessori, jonka kirja *Arkkitehtuurimme vuosituhannet – Suomen arkkitehtuurin historia alusta loppuun* julkaistaan kesäkuussa.

Kerrostalo työmaita
Helsingin Jätkäsaarella
vuonna 2021.

Helsinki rajoittaa rakentamisen päästöjä

Helsinki on asettanut uusien kerrostalohankkeiden hiilijalanjäljelle ylärajan ensimmäisenä Suomessa. Lainsäädännön tasolla Suomi on jäänyt rakentamisen päästöjen sääntelyssä pahasti jälkeen muista Pohjoismaista ja pian myös Baltian maista, sanoo kestävän rakentamisen professori Matti Kuittinen.

Teksti SILJA YLITALO

Palautteen mukaan tämä on tuonut hiilijalanjälkiohjaukseen selkeyttä.

Helsinki on asettanut uusille rakennuksille päästörajan, jota niiden hiilijalanjälki ei saa ylittää.

Hiilijalanjälkiohjaus koskee toistaiseksi vain asuinkerrostaloja, mutta tarkoituksena on laajentaa sitä myöhemmin myös muuhun rakentamiseen, sanoo Helsingin kaupungin ilmastotiimin projektinjohtaja, arkkitehti **Susa Eräranta**.

Hiilijalanjälkilaskelma on toimitettava rakennuslupavaiheessa ja päivitetävä rakennuksen valmistuttua.

”Helsinki on ensimmäinen kaupunki Suomessa ja varmaan Euroopassakin, joka hiilijalanjälkiohjauksen on ottanut käyttöön”, Eräranta sanoo.

Ohjaukseen odotetaan kuitenkin tukea lainsäädännöstä, sillä ensi vuoden alussa voimaan astuvassa uudessa rakentamislaissa tullaan asettamaan raja-arvot rakennushankkeiden hiilijalanjäljelle. Ympäristöministeriön kehittämää laskentamenetelmää soveltava Helsinki on tässä eräänlainen testikäyttäjä, Eräranta toteaa.

MALTILLINEN RAJA-ARVO

Helsinkiin rakennettavien uusien kerrostalojen hiilijalanjäljen tulee olla alle 16 kiloa hiilidioksidiekvivalenttia neliöltä vuodessa (kg CO₂e/m²/a) viidenkymmenen vuoden käyttöajalla laskettuna. Tämä niin sanottu elinkaarin hiilijalanjälki sisältää rakentamisen päästöt, käytön aikaisen energiankulutuksen sekä purkamisvaiheen päästöt.

Raja-arvo on ollut voimassa viime vuoden kesäkuusta lähtien.

Jos katsotaan Helsinkiin suunniteltujen uusien kerrostalojen päästölaskelmia, niin esimerkiksi Myllypuroon Neulapadontie 7:ään rakennettavan nelikerroksisen puukerrostalon hiilijalanjälki on kaavaselosteen mukaan 10,8 kg

CO₂e/k-m²/a. Mikäli rakennusta ei toteutettaisi puusta, hiilijalanjälki olisi 11,1 kiloa.

”Raja-arvo on tarkoituksella säädetty alkuun melko löyhäksi, mutta se on suunniteltu niin, että sitä voidaan jatkuvasti kiristää, kun saadaan lisää tietoa. Tällä hetkellä osin myös odotellaan, mihin ministeriön puolelta tulevat raja-arvot asettuvat”, Eräranta sanoo.

Erärannan mukaan rakentajien suhtautuminen päästörajoituksiin on ollut pääosin positiivista.

”Kovin paljon kokemuksia ei ole vielä ehtinyt kertyä, mutta palautteen mukaan tämä on tuonut hiilijalanjälkiohjaukseen selkeyttä. Kun aiemmin kaavoissa on ollut erityyppisiä ohjauskeinoja, niin nyt niitä on vain yksi, ja tavat joilla tavoitteeseen voi päästä, ovat vapaammin valittavissa.”

RAKENTAMISEN PÄÄSTÖT EPÄSUORIA

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, mikä tarkoittaa, että vuoden 1990 päästöistä pitää leikata vähintään kahdeksankymmentä prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Loput kaksikymmentä prosenttia voidaan kompensoida. Hiilinolla eli hiilineutraalius ilman kompensatiota pitäisi saavuttaa vuoteen 2040 mennessä.

Vuonna 2021 Helsingin päästöt olivat laskeneet 33 prosenttia vuoden 1990 tasosta, vuonna 2022 ne nousivat 12 prosenttia edellisestä vuodesta. Viime vuoden päästölaskelmat valmistuvat vasta kesäkuun lopussa, mutta Eräranta uskoo, että Hanasaaren hiilivoimalan sulkemisen ”ja muiden toimenpiteiden” myötä ollaan jälleen lasku-uralla.

Kaupungin hiilineutraaliustavoitteet koskevat vain suoria, niin sanottuja scope

Helsingin kaupungin ilmastotiimin projektinjohtaja, arkkitehti Susa Eräranta

1 ja scope 2 -päästöjä, joihin kuuluvat kaupungin alueella syntyvät lämmityksen, liikenteen ja energiantuotannon päästöt.

Rakentaminen, samoin kuin vaikkapa ruoka, lentoliikenne ja kulutustavarat, kuuluvat pääosin scope 3 -luokkaan eli kaupungin alueella tapahtuvasta toiminnasta johtuviin epäsuoriin päästöihin, jotka eivät ole laskelmissa mukana.

Esimerkiksi rakennusmateriaalit tuotetaan yleensä kaupungin ulkopuolella, joten niistä syntyviä päästöjä ei lasketa Helsingin päästöiksi.

Helsinki on kuitenkin asettanut tavoitteekseen myös epäsuorien päästöjen vähentämisen. Se näkyy muun muassa kaupunginhallituksen keväällä hyväksymissä Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 sekä Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmissa.

”Hiilineutraali Helsinki -ohjelmassa on aika paljon rakentamisen toimenpiteitä, koska epäsuorista päästöistä rakentaminen on se, mihin kaupunki pystyy eniten omilla toimillaan vaikuttamaan”, Eräranta sanoo.

Rakentamisen osuus päästöistä lisäksi korostuu, kun lämmityksen ja sähköntuotannon päästöt jatkuvasti pienenevät ja liikennekin muuttuu vähäpäästöisemmäksi.

TIETOA TARVITAAN

Mitään erityisiä määrällisiä tavoitteita rakentamisen päästöjen vähentämiseksi ei ole. Se johtuu siitä, ettei päästöjen kokonaismäärästä ole tietoa, eikä niitä siksi pystytä seuraamaan tai vertaamaan aiempiin vuosiin.

”Tällainen tieto kyllä kiinnostaisi meitä”, Eräranta sanoo.

Helsinki onkin mukana esimerkiksi suunnittelu- ja konsulttitoimisto Sitowisen ja Luonnonvarakeskuksen (Luke) kehittämässä Kulma-laskennassa, jossa arvioidaan eri kuntien epäsuoria, kulutusperäisiä päästöjä.

Siinä rakentamisen päästöt on niputettu yhteen energiankulutuksen kanssa, mikä laskelman mukaan on Helsingin ylivoimaisesti suurin päästösektori. Toisena tulevat tavarat ja palvelut, kolmantena ruoka sekä viimeisenä liikkuminen.

Helsinki on lisäksi itse ollut kehittämässä suunnittelu- ja konsulttitoimisto WSP:n kanssa laskentamenetelmää, jossa on suorien päästöjen lisäksi huomioitu myös epäsuorat päästöt ja niiden kehitys tulevaisuudessa. Eräranta on yksi viime vuonna julkaistun *Helsingin päästöjen BAU-skenaario vuoteen 2050* -raportin tekijöistä.

Rakennusmateriaalit on yksi seurattava alue BAU-skenaariossa. BAU tulee sanoista *business as usual*, eli päästöjen

kehitys nykyisillä toimenpiteillä.

Raportin mukaan suurin epäsuorien päästöjen lähde on kategoria ”muut tavarat ja palvelut”, mikä viittaa lähinnä kulutustavaroihin ja -palveluihin. Seuraavaksi tulevat ruoka ja juoma ja sen jälkeen lento- ja laivaliikenne. Niiden jälkeen suunnilleen samoissa lukemissa ovat rakennusmateriaalit, polttoainien valmistus sekä tieliikenne.

”Meille oli yllätys, että rakennusmateriaalien osuus epäsuorista päästöistä oli lopulta aika pieni”, Eräranta sanoo.

Materiaalien valmistuksesta syntyvät päästöt ovat kuitenkin vain osa rakentamisen päästöistä. Esimerkiksi rakennustyöt, työmaakuljetukset, rakennusten lämmitys, jätteet tai purkaminen eivät näissä laskelmissa näy.

SEURANTA MAHDOLLISTA

Rakentamisen kokonaispäästöjen selvittäminen olisi mahdollista, mutta ”vaatisi aika isoja tilastoponnisteluja”, sanoo Aalto-yliopiston kestävästä rakentamisesta professori **Matti Kuittinen**.

”Mutta nyt kun siirrytään uuden rakentamislain mukaiseen raja-arvosääntelyyn ja vähähiilisyyssarvointiin, tietoa alkaa kertyä projektikohtaisesti”, Kuittinen sanoo.

Tosin sekään ei ole täydellistä, sillä hallitus on päättänyt jättää osan

Kerrostaloja rakennetaan Helsingin Verkkoasaassa keväällä 2024.

”

Epäsuorista päästöistä rakentaminen on se, mihin kaupunki pystyy eniten omilla toimillaan vaikuttamaan.

rakennuksista sääntelyn ulkopuolelle. Hiilijalanjälkeä ei tarvitse laskea omakotitaloille, laajennuksille tai alle tuhannen neliön muille kuin asuinkäytössä oleville rakennuksille, kuten varastoille, halleille tai myymälöille.

Viimeistään EU:n uuden energia-
tehokkuusdirektiivin myötä päästötarkastelu on kuitenkin laajennettava kaikkiin rakennuksiin, Kuittinen huomauttaa. Direktiivi hyväksyttiin huhtikuussa, ja jäsenvaltioiden lainsäädäntö on muokatava sen kanssa yhteensopivaksi kesään 2026 mennessä.

Suomen uusi rakentamislaki, jonka on määrä astua voimaan 1.1.2025, on vain osittain direktiivin mukainen. Viimeistään ensi vuonna, kun EU:lta tulee direktiivin tulkintaa selkeyttävä asetus, rakentamislakia on tarkasteltava uudelleen EU:n lainsäädännön näkökulmasta.

PAPUKAIJAMERKKI HELSINGILLE

Helsingille Kuittinen haluaa ”antaa papukaijamerkin” oma-aloitteisuudesta hiilijalanjälkihajauksen suhteen.

”Ilmastonmuutoksen hidastamisella on akuutti kiire. Tarvitaan nimenomaan tekijöitä, jotka uskaltavat lähteä viemään asioita eteenpäin, vaikka kaikki ei ole vielä viimeisen päälle selvää. Helsinki on tehnyt niin, ja se on todella hienoa.”

Epäselviin asioihin kuuluu muun muassa hiilijalanjäljen laskutapa. Ympäristöministeriön menetelmä, jota käyttävät Helsingin lisäksi jo monet yksityiset rakennuttajat, valmistui vuonna 2020, mutta se ei ole edelleenkään saanut virallista hyväksyntää.

”Menetelmästä on väännetty kättä eri sidosryhmien lobbauspaineissa jo monta vuotta. Kukaan ei tiedä, kuka kädenväännön voittaa ja millä tavalla arviointimenetelmää viilataan.”

Tämä on johtanut siihen, että kunnat ovat jääneet odottavalle kannalle oman hiilijalanjälkihajauksensa suhteen. Esimerkiksi Turku ja Tampere ovat aktiivisesti kehittäneet omaa sääntelyään Helsingin rinnalla, mutta sen käyttöönotto on lykkääntynyt, kun lainsäädäntö on vuosia ollut ”ihan kohta tulossa”, Kuittinen harmittelee.

SUOMI JÄÄMÄSSÄ JÄLKEEN

Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa rakennusten hiilijalanjälkeä säännellään jo laissa, samoin Hollannissa, Ranskassa ja osissa Belgiaa. Islannissa ja Virossa raja-arvosääntely astuu voimaan ensi vuonna.

”Suomi on jäämässä pahasti jälkeen muista Pohjoismaista ja nyt myös Baltian maista. Se voi olla merkittävä haitta vihreille kiinteistösijoituksille, ja siitäkin syystä raja-arvosääntelyn saamisella olisi kiire”, Kuittinen sanoo.

Ennen siirtymistään Aalto-yliopistoon viime vuonna Kuittinen työskenteli rakennusneuvoksena ympäristöministeriössä, missä hän valmisteli muun muassa hiilijalanjälkisääntelyn pohjoismaista harmonisointia.

”Kohta olemme samassa rivissä Itä-Euroopan maiden kanssa, jotka ottavat vain kiltisti vastaan mitä EU:sta tulee, koska emme ole saaneet omaa lainsäädäntöä aikaiseksi.”

Periaatteessa rakentamisen päästöjä rajoittavat säädökset ovat Suomessakin olleet valmiina jo pitkään ja odottaneet vain täytäntöönpanoa, Kuittinen sanoo.

”Mutta koska se on yhdistetty rakentamislain monivaiheiseen kehitykseen ja korjailuun, niin se jatkuvasti lykkääntyy”, Kuittinen harmittelee.

Yksi uusimmista **Petteri Orpon** hallituksen rakentamislakiin kaavailemista muutoksista on, ettei hiilijalanjälkilaskelmaa tarvitsekaan toimittaa vielä rakentamislupaa haettaessa, kuten lakiin tällä hetkellä on kirjattu, vaan vasta rakennuksen valmistuttua. Kuittisen olisi toivonut, ettei lakia olisi tältä osin muutettu.

”Ohjausvaikutus olisi parempi, jos laskelma pitäisi toimittaa heti rakentamislupaa haettaessa. Nyt rakennusvalvonnan keinot tukea vähähiilisyyden tavoitteisiin pääsemistä jäävät heikommiksi.”

Se millainen vaikutus uudella lailla todellisuudessa on rakentamisen päästöihin, riippuu Kuittisen mukaan nyt siitä, mihin raja-arvot asettuvat sekä millaisia sanktioita niiden ylittämisestä määrätään. ●

Aalto-yliopiston kestävän rakentamisen professori
Matti Kuittinen

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Energiatehokkuusdirektiivi vaikuttaa lainsäädäntöön Suomessa

EU:n uudistettu energiatehokkuusdirektiivi kannattaisi nyt jo huomioida Suomen uudessa rakentamislaisissa, sanoo europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen.

Huhtikuussa hyväksytty EU:n uudistettu energiatehokkuusdirektiivi EPBD tulee vaikuttamaan rakentamisen lainsäädäntöön Suomessa. Sen sisältö pitää sovittaa kansalliseen lainsäädäntöön reilun kahden vuoden kuluessa.

Direktiivin tavoite on, että EU:n rakennuskanta on päästötöntä vuoteen 2050 mennessä. Julkisomisteisten uusien rakennusten tulee olla nollapäästöisiä vuodesta 2028 alkaen ja muiden uusien rakennusten vuodesta 2030. Direktiivi edellyttää myös muun muassa aurinkoenergian käyttöönottoa tai ainakin sen mahdollistamista uusissa rakennuksissa.

Europarlamentaarikko **Sirpa Pietikäisen** (kok.) mielestä energiatehokkuusdirektiivi olisi ”ehdottomasti” kannattanut ottaa huomioon Suomen uudessa rakentamislaisissa nyt, kun sitä parhaillaan muokataan.

”Silloin suunnittelijat, rakennusfirmat, lainoittajat ja muut tietäisivät jo, mitä muutaman vuoden kuluttua on edessä. Se olisi juuri sitä ennakoivaa lainsäädäntöä, mitä meillä tarvittaisiin. Asiahan ei ole mitenkään uusi.”

Pietikäinen osallistui 14.5. Safan, Archinfin, ATL:n ja RTS:n järjestämään eurovaalipaneeliin kestävästä rakentamisesta ja vastasi Arkkitehtiutisten kysymyksiin seuraavana päivänä puhe-limitse.

Uusien rakennusten energiatehokkuuslaskelma pitää direktiivin mukaan toimittaa jo rakennuslupaa haettaessa. Pietikäisestä olisi järkevää, jos myös Suomen uuden rakentamislain mukainen hiilijalanjälkilaskelma toimitettaisiin tässä vaiheessa, ja lopputarkastuksen yhteydessä tehtäisiin vain sen päivitys. Yksi osa hiilijalanjälkilaskelmaa on juuri käytön aikainen energiankulutus.

”Silloin ei tarvitsisi tehdä monia selvityksiä eri aikaan. Jos rakennus ei tähtääkään normeja, sitä on hankalampi jälkeenpäin fiksata.”

Ongelmana voi myös olla, ettei pelkkä jälkikäteisvalvonta kannusta pitä-

Europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen osallistui 14.5. eurovaalipaneeliin kestävästä rakentamisesta.

”

Sen sijaan että näemme vain lisäkustannuksia, voisimme itsekkin käyttää hyväksi voimavaroja, joita EU:ssa on.

mään raja-arvoista kiinni, mikäli sakot jäävät alhaisiksi, Pietikäinen pohtii.

NOSTAA ASUNTOJEN ARVOA

Energiatehokkuuden laskentamenetelmä varmistuu ensi vuonna, kun direktiivistä annetaan delegoituja eli täydentäviä säädöksiä. Pohja tulee kuitenkin olemaan sama kuin jo nyt käytössä olevissa energiatehokkuusluokissa, Pietikäinen sanoo. Toinen vaihtoehto on level(s), joka on Euroopan komission yhdessä muun muassa rakennusteollisuuden kanssa kehittämä menetelmä rakennusten resurssitehokkuuden mittaamiseen.

Energiatehokkuusdirektiivi koskee paitsi uusia myös vanhoja rakennuksia, jotka on tulevien remonttien yhteydessä korjattava energiatehokkaiksi.

”Perusteena on, että 80 prosenttia vuonna 2050 pystyssä olevista rakennuksista on jo rakennettu. Eli kun puhutaan energiatehokkuudesta, se tarkoittaa pitkälti vanhan kiinteistökannan remontointia”, Pietikäinen sanoo.

Vanhojen rakennusten energiatehokkuusvaatimukset ovat etukäteen herät-

täneet huolta korkeiksi kasvavista korjauskustannuksista. Pietikäinen haluaa rauhoitella pelkoja.

”Jos korjaushankeisiin liitetään energiaremontti, lainan saa pienemmillä kuluilla. Lisäksi se nostaa kiinteistöjen ja asuntojen arvoa. Laskelmien mukaan energiaremontti maksaa itsensä takaisin 5–8 vuodessa”, Pietikäinen sanoo. Direktiiviä ei myöskään tarvitse soveltaa kaikkiin rakennuksiin, kuten kirkkoihin, kesämökkeihin, suojeltuihin tai rakennusperintökohteisiin.

EU-TUKEA REMONTTEIHIN

Pietikäinen haluaa muistuttaa suomalaisia myös EU:n Renovation Wave -rahastosta. Sen tavoitteena on nopeuttaa Euroopan rakennusten peruskorjaamista energiatehokkaammiksi ja muuttaa samalla rakennusteollisuutta kestävämmäksi.

Rahasto on suunnattu erityisesti julkisille rakennuksille, kuten kouluille, sairaaloille ja hallintorakennuksille, mutta tukea voivat hakea muutkin.

”Suomihan ei ole tätä käyttänyt lainkaan, mutta monet muut EU-maat ovat. Tämä on minun ystävällismielinen niskatukistukseni suomalaisille: sen sijaan että näemme vain lisäkustannuksia, voisimme itsekkin käyttää hyväksi voimavaroja, joita EU:ssa on.”

Suomen hallitukselta ei sen sijaan ole odotettavissa korjausavustuksia tai muuta tukea energiainvestointeihin, antoi ympäristöministeri **Kai Mykkänen** ymmärtää ympäristöministeriön, Green Building Councilin ja Aalto-yliopiston järjestämässä vähähiilisen rakentamisen vuosiseminaarissa 21.5. pitämässään puheenvuorossa.

SILJA YLITALO

Jutussa on käytetty lähteinä myös ympäristöministeriön rakennusneuvos Jyrki Kauppinen, hallitussihteeri Mikko Koskisen sekä Euroopan komission energiapäosaston toimintalinjoista vastaavan toimihenkilön Brigitte Jacquemontin esityksiä 21.5. järjestetyssä vähähiilisen rakentamisen vuosiseminaarissa.

Mahdollisuuksien ääni.

Luo akustinen alakatto haluamallasi värillä ja muodolla
Rockfon Mono® Acoustic -akustiikkaratkaisun avulla.

Päästä mielikuvituksesi valloilleen.
soundsbeautiful.com

Sounds Beautiful

Luontopohjaisella kaupunkisuunnittelulla on pitkä historia

Luonnon monimuotoisuudesta on ansaitusti tullut yksi kaupunkisuunnittelun keskeisiä kysymyksiä. Ympäristökysymyksiä on kuitenkin ratkottu suunnittelun keinoin jo vuosikymmeniä: Yksi luontopohjaisen suunnittelun uranuurtajista oli maisemasuunnittelun apulaisprofessori Katri Luostarinen.

Teksti RANJA HAUTAMÄKI ja KATI WOLFF SUSI

Luonnon monimuotoisuus on saanut ansaitusti huomiota kaupunkisuunnittelussa viime vuosina.

Kaupunkiympäristön vehreyttäminen ja villiinnyttäminen on osa EU:n biodiversiteettistrategiaa ja sitä toimeenpanevaa ennallistamisasetusehdotusta sekä New European Bauhaus -aloitteen keskeisyysteemaa. Kansallisella tasolla huoli luontokadosta näkyy esimerkiksi Safan teemavuotena ja maisema-arkkitehtien laajenevina työtehtävinä, jotka ulottuvat ekologisten verkostojen suunnittelusta kaupunkiluonnon monimuotoisuuden rikastamiseen.

Uudenlainen kaupunkisuunnittelun ja luonnon yhteys, jota on kuvattu luontopositiivisuutena, regeneratiivisuutena ja biodiversiteettikäänteenä, tuo ihmisten tarpeiden rinnalle monilajisen kaupunkisuunnittelun.

Vaikka kyseessä on kieltämättä käänne – luontokato etenee ennennäkemättömästä tahtia – luontopohjainen kaupunkisuunnittelu ei ole suinkaan uusi asia. Murros alkoi niin kansainvälisesti kuin Suomessa jo toisen maailmansodan jälkeen. Vaikka tällöin ei vielä puhuttu

luontokadosta, suunnittelulla ratkottiin ympäristökysymyksiä ja työskenneltiin samojen teemojen parissa.

Myös luontopohjainen maisemasuunnittelu ja sitä toteuttaneet maisema-arkkitehdit ovat jääneet historian katveeseen. Yksi luontopohjaisen ajattelun uranuurtajista oli **Katri Luostarinen**, josta tuli myöhemmin maisemasuunnittelun ensimmäinen apulaisprofessori Otaniemeen.

Haastamme yleistä näköharhaa luontopohjaisesta suunnittelusta uutena keksintönä. Väitämmekin: ennallistettiin, vehreytettiin ja villiinnytettiin sitä ennenkin.

LUONTOPOHJAISEN maisemasuunnittelun juuret kytkeytyvät Suomessa luonnonsuojelun ja ympäristönsuojelun historiaan. Järjestäytyneen luonnonsuojelun katsotaan alkaneen Suomessa 1920-luvulla, jolloin säädettiin ensimmäinen luonnonsuojelulaki.

Vastaavasti ympäristönsuojelun katsotaan yleisesti syntyneen 1960-luvun lopulla ympäristötuhojen ja kansainvälisen ympäristöherätyksen yhteisvaikutuksesta. Silti merkittävää ympäristönsuojelutyötä erityisesti vesiensuojelun piirissä tehtiin jo 1900-luvun alkupuolella. Luontopohjainen maisemasuunnittelu yhdistyi näihin molempiin liikkeisiin, ja siihen saatiin vaikutteita esimerkiksi Saksasta ja Amerikasta.

Maisema-arkkitehti, apulaisprofessori Katri Luostarinen (1919–1991) oli

lähtökohdiltaan moderni, kansainvälinen ja luonnontieteellisen pragmaattinen mutta samalla kansallinen ja luontoa romantisoivakin suunnittelija. Hän toteutti luontopohjaista suunnittelua monessa mittakaavassa aina kaavoituksesta puutarhaneuvontaan.

Luostarisen tuotanto on laaja: Arkkitehtuurimuseon piirustuskokoelmassa säilyneistä yli viidestäsadasta työstä vuosilta 1938–1978 noin neljäsosa liittyy laaja-alaiseen maisemasuunnitteluun, toinen neljäsosa puistoihin ja muihin julkisiin ympäristöihin, kuten tuotantolaitoksiin ja kouluihin, ja loput ovat hautausmaita, tiesuunnitelmia, asuinalueita ja maaseutuympäristöjä.

”

Luostarisen kaltaiset luontopohjaisen ajattelun uranuurtajat maisema-arkkitehtuurissa, kaupunkisuunnittelussa ja luonnontieteissä ovat luoneet pohjaa, josta olemme voineet ponnistaa.

KIRJASSAAN Puutarha ja maisema (1951) Luostarinen toi esiin näkemyksiä luonnon kanssa sopusoinnussa olevista ihannekaupungeista. Suunnitelmissaan hän sovelsi näitä ajatuksia luonnon keskeisestä roolista osana kaupunkia. Luostarinen määritteli suunnittelun ekologista perustaa ja toi Suomeen ajatuksia ekosysteemiprosessien imitoimisesta, esimerkiksi sukkession jäljittelystä suoja- ja suojavyöhykkeissä. Tällaisia luontoa imitoivia piirteitä on edelleen nähtävissä Luostarisen tuotannossa esimerkiksi Rovaniemellä, Kajaanissa ja Vuosaaressa.

Luostarinen laati 1950-luvun alussa Rovaniemen ”Poronsarvi”-asemakaavaan vihersuunnitelmat, joissa hän käytti Lapin luonnon innoittamana esimerkiksi koivuja, mäntyjä, haapoja ja pihlajia.

Myös Kajaanin kaupunginlammen suunnitelma (1956) hyödynsi kainuulaista erämaamaisemaa ajatuksellisenä lähtökohtana. Kajaanin kaupunginlammen suunnitelman tekee kiinnostavaksi se, että se on mahdollisesti ensimmäinen ennallistamissuunnitelma maassamme. Työ tähtäsi Kajaanin Puutavaraosakeyhtiön saha-alueen vaurioittaman vesiympäristön kunnostamiseen ja lammen

veden laadun parantamiseen. Käytännön ennallistavia toimenpiteitä olivat sahanjätteen poisto, lammen vedenpinnan säätely sekä metsätaimien istutus ja Kainuun jokilaaksoista siirretyt rantaperennat.

1960-luvulla Luostarinen oli mukana Keski-Vuosaaren metsälähiön ja erityisesti sen pihojen suunnittelussa. Pihoille jatkuva metsä ja avoimet tilat, kuten ”ahoniityt”, olivat Luostarisen mukaan maalta kaupunkiin muuttaville ihmisille side entiseen kotiseutuun.

Luostarisen kaltaiset luontopohjaisen ajattelun uranuurtajat maisema-arkkitehtuurissa, kaupunkisuunnittelussa ja luonnontieteissä ovat edistäneet ympäristön- ja luonnonsuojelua sekä luonnon huomioimista suunnittelussa ja luoneet pohjaa, josta olemme voineet ponnistaa.

Kaupunkisuunnittelun huomio keskittyy ymmärrettävästi tulevaisuuteen ja käsillä olevien kriisien ratkaisemiseen. Samalla on kuitenkin katsottava myös menneeseen, sillä se antaa ajallista perspektiiviä – ja kenties myös vastauksia. ●

Ranja Hautamäki on Aalto-yliopiston maisema-arkkitehtuurin professori ja tutkija Kati Wolff Susi tekee Aalto-yliopistoon väitöskirjaa, jonka työn aiheena on Katri Luostarinen.

gyproc SAINT-GOBAIN

Isover SAINT-GOBAIN

weber SAINT-GOBAIN

SAINT-GOBAININ RAKENNEVALITSIN

tukee suunnittelijan työtä ja rakentamisen kehitystä

Kaikille avoimesta Rakennekirjastosta löydät todennetut ominaisuusarvot ja hiilipäästöarvot rakenteista.

Tutustu: rakennekirjasto.fi

SAINT-GOBAIN

Maailmanmatkaaja Tampereelta

Tamperelainen arkkitehti Kasmir Jolma on Safan uusi osa-aikainen erityisasiantuntija. Yrittäjänä sekä opettajana työskentelevällä Jolmalla on monipuolista kokemusta järjestötyöstä ja tehosteräjäyttäjän pätevyys.

Teksti ANNI VARIS

Suomen arkkitehtiliiton uutena osa-aikaisena erityisasiantuntijana huhtikuussa aloittaneella **Kasmir Jolmalla** on ollut kiireinen aamu. Ennen Safan toimistolla pidettävää aamupalaveria hän on jo ehtinyt matkustaa junalla Tampereelta Helsinkiin ja käydä Kiinan suurlähetystössä hakemassa viisumin tulevaa opetusmatkaa varten.

Matka on osa Tampereen ammattikorkeakoulun järjestämää opetusvientikokonaisuutta, jossa Jolma toimii opettajana. Kyseessä on ensimmäinen kerta Kiinassa, vaikka Jolma on kiertänyt laajasti ympäri maailmaa tekemässä valoja tuliesityksiä. Arkkitehdin koulutuksen lisäksi hänellä on nimittäin myös tehosteräjäyttäjän pätevyys.

”Olen ollut sirkuskoulussa viisivuotiaasta asti, ja kun Euroviisut pidettiin vuonna 2009 Moskovassa, pääsin mukaan Suomen edustajan taustatanssijaksi. Sen jälkeen olen käynyt ainakin kolmessakymmenessä eri maassa esiintymässä”, Jolma kertoo.

Hän tekee esiintymiskeikkoja edelleen, viimeksi Arkkitehtipäivien juontajana Seinäjoella toukokuussa.

Päätyönään Jolma toimii perustamansa Tundra Architects -nimisen tamperelaisen toimiston osakkaana. Toimisto tunnettiin ennen nimellä Jolma Arkkitehdit. Jolma on myös osakkaana kahdessa startup-yrityksessä, Evolving Symbiotic Cities -yrityksessä, joka tekee kestävä kaupunkikehityksen konsultointia sekä AI Woods -nimisessä firmassa, joka kehittää CLT-hukkapalojen käyttöä.

Arkkitehdiksi Jolma opiskeli Tampereen yliopistossa, mistä hän valmistui vuonna 2016. Hän kertoo tähänneensä jo lukiossa määrätietoisesti ammattiin, jossa taiteellinen luovuus yhdistyy tekniseen ja matemaattiseen tekemiseen.

Kasmir Jolma kuvattiin Tampereella Vuolteenkadulla vanhan puutalokorttelin edessä, missä hän asui pienessä lapsena. Silloin hirsirakennuksessa ei ollut suihkua, vaan käytettiin yhteistä puusaunaa. Viime vuosien korttelin viereen on tehty paljon tiivistä ja korkeaa rakentamista. Taustalla näkyy Nokia-areena.

”

Ei ole mikään helppo yhtälö, kun täytyy pitää firma pyörimässä, asiakkaat tyytyväisinä ja tehdä projekteja, jotka täyttävät tilaajan vaatimukset ja jotka myös toteutetaan.

Kun opinto-ohjaaja pohti ääneen, että Jolma aikoo hakea arkkitehdiksi, Jolma muistaa korjanneensa, että hän ei vain yritä hakea, vaan hänestä nimenomaan tulee arkkitehti.

”Itsevarmuus on ainakin silloin ollut kohdallaan”, Jolma nauraa. ”Ehkä maailma ei aina toimi ihan niin, mutta siltä osin se ainakin onnistui.”

UUDESSA erityisasiantuntijan tehtävässä Jolman vastuulla on muun muassa rakennussuunnittelun toimikunnan ja arkkitehtuuripoliittisen jaoksen esittelijänä toimiminen sekä niihin liittyvä asiantuntija- ja vaikuttamistyö.

Safan toiminta oli Jolmalle jo ennestään hyvin tuttua, sillä hän on toiminut Tampereen paikallisvastaavana vuosina 2019–2021 sekä kilpailutoimikunnan puheenjohtajana vuosina 2021–2023.

Järjestötyössä Jolmaa kiinnostaa työtehtävien monipuolisuus, monipolviset prosessit, yhteistyö erilaisten tahojen kanssa sekä mahdollisuus vaikuttaa kestävä ympäristön muodostumiseen.

”Kaupunkisuunnittelussa pystyy vaikuttamaan isoihin kokonaisuuksiin pitkällä aikavälillä. Monet asiat muuttuvat projektin toteutuessa vaihteittain, mutta suuntaviivoilla voidaan onnistuneesti ohjata kehitystä oikeaan suuntaan”, Jolma sanoo.

”Sitähän järjestötyökin on. Kaikki ei välttämättä konkretisoidu, mutta jokaisella seminaarilla, lausunnolla ja projektilla pyritään vaikuttamaan siihen millaisia rakennuksia, kaupunkeja ja ympäristöä meille pitkässä juoksussa muodostuu.”

Vastaavanlaisia suuntaviivoja Jolma pääsi laatimaan, kun Tampereen paikallisosasto Tam-Safa lähti edistämään Tampereen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman päivittämistä noin kuusi vuotta sitten. Aluksi hän oli mukana paikallisvastaavan roolissa ja myöhemmin konsulttina. Ohjelma julkaistiin viime kesänä.

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman lisäksi Jolma pitää erityisenä onnistumisenä Tampereen arkkitehtuuri- ja designviikkoa, joka perustettiin hänen toimiesaan paikallisvastaavana.

”Se on yksi kärkejuttuja, missä olin mukana”, Jolma kertoo.

ERITYISASIAANTUNTIJAN roolissa Jolma tahtoo tarkastella kestävyiden kysymyksiä kokonaisvaltaisesti, myös sosiaalisen ja taloudellisen kestävyiden kannalta.

Hän kuvailee olevansa tavoitteissaan kunnianhimoinen, mutta yrittäjänä toimiminen on opettanut pitkäjänteisyyttä ja pragmaattisuutta. Esimerkiksi arkkitehtuurin laadusta puhuttaessa pitäisi muistaa, että toimistonpitäjillä on niskassaan kovia paineita.

”Ei ole mikään helppo yhtälö, kun täytyy pitää firma pyörimässä, asiakkaat tyytyväisinä ja tehdä projekteja, jotka oikeasti toteutetaan ja jotka täyttävät tilaajan vaatimukset.”

Yksittäisen arkkitehdin vaikutusmahdollisuudet suunnitteluprojektissa voivat olla käytännössä kapeat, minkä vuoksi Jolma peräänkuuluttaakin yhteistä vaikuttamista esimerkiksi arkkitehtuuriohjelmiin ja kaavoitukseen. Sitä kautta suunnittelijat saavat tärkeää tukea omaan työhönsä.

”Minulla on kova luotto siihen, että kaikki arkkitehdit aidosti haluavat tehdä parhaansa ja suunnitella hyvää ympäristöä.” ●

Kiertotaloudesta rakentamisen uusi normaali

Kunnianhimoisessa tutkimushankkeessa selvitetään, miten puretun kerrostalon betonielementtejä voidaan käyttää uudelleen. Purkutyöt saatiin onnistuneesti päätökseen, eikä osien uudelleenlöytölle löytynyt esteitä.

Teksti ANNI VARIS

Tampereen yliopiston koordinoima kansainvälinen ReCreate (Reusing prefabricated concrete for a circular economy) on nelivuotinen EU-rahoitteinen hanke, jossa tutkitaan miten betonielementit voisi irrottaa ehjinä purettavista rakennuksista ja käyttää uusien rakennusten osana. Hanketta johtaa Tampereen yliopiston korjausrakentamisen tenure track -professori **Satu Huuhka**.

Hanke käynnistyi vuonna 2021 ja betonielementit on nyt saatu irrotettua onnistuneesti kerrostalosta Tampereella. Yhtenä yrityskumppanina hankkeessa on Liike Arkkitehtistudio, jonka toimitusjohtajana toimii arkkitehti **Eric Rawlins**.

ERIC RAWLINS: ”Toimistomme oli mukana jo ReCreate-hankkeen inventointi- ja purkuvaiheessa, jossa vastasimme vanhan rakennuksen inventoinnista. Sen pohjalta partnerit selvittävät, mitä hyödynnettävää sen betonirungossa voisi olla. Keskeisempi rooli meillä on hankkeen uudelleensuunnittelu- ja käyttöpilotissa, jossa vanhoja osia käytetään uudisrakennuksessa.

Hankkeen ideana on selvittää, miten vanhoja betonielementtirakennuksia voidaan inventoida ja purkaa ehjinä, kun nostaa osat ja saattaa ne uudelleenkäyttöön soveltuviksi. Tavoitteena on myös kerätä tietoa, koota se yhteen ja skaalata siitä EU:n laajuinen toimintamalli.

Purettavaksi sopiva luovuttajarakennus löytyi Tampereen keskustasta vuoden 2021 alussa. Skanskan omistama kohde oli 1980-luvun toimistorakennus, jossa on ajalleen hyvin tyypillinen rakenne ja elementtitekniikka vahvuuksien sekä jännevälien suhteen. Samalle tontille on tulossa uusi rakennus, mutta aikataulusta johtuen sitä ei harmi kyllä voida käyttää pilottikohteena.

Saimme vanhan rakennuksen aineistot Skanskalta ja rakennusvalvonnan arkistosta. Elementti- ja rakennekuvien pohjalta lähdimme työstämään 3d-mallia. Huomasimme pian, että elementtiluetteloissa merkinnät eivät olleet työmaa-aikana ihan niin järjestelmällisiä kuin olisi voinut kuvitella.

Elementtien irrotus kesti kolme kuukautta ja valmistui loppuvuodesta 2023. Sitä ennen rakennuksessa tehtiin sisäpurkutöitä, joissa poistettiin kaikki muut materiaalit ja osat paitsi elementtirunko.

Purkaminen eteni ylhäältä alaspäin ja samalla opeteltiin irrotustapoja sekä -teknologiaa, kuten pilottihankkeen henkeen kuuluu. Jos tietyn osan purkaminen vei työn alussa kokonaisen viikon, työn lopussa sama asia vei enää yhden päivän.

Osat saatiin irti ehjinä ja iloksemme huomasimme, että aineistojen pohjalta laaditussa runkomallissa ei ollut suuria heittoja. 1980-luvulla betonirakentamisen standardit ja tarkkuus ovat olleet kohtuullisen hyvät.

Irrotetuille osille on tehty lujuus- ja kuormituskokeita Tampereen yliopiston laboratorioissa. On ollut kiinnostavaa huomata, että betoni vain vahvistuu vuosien saatossa. Sen puristuslujuus ylittää nykyisin sille valmistusajankohtana asetetut suunnittelulujuuden tavoitearvot.

Mitään estettä osien uudelleenkäytölle ei siis ole. Osat ovat vahvoja eikä niistä löytynyt haitta-aineita. Seuraavaksi osat puhdistetaan ja niistä paikataan käytön jälkiä. Consolis Parman tehtaalla elementteihin sovitetaan kiinnikkeitä, jotta osat voidaan nostaa uudelleen.

Olemme käyneet paljon keskusteluja eri tahojen kanssa uudisrakennuksesta, johon vanhat elementit voitaisiin käyttää. Vallitsevan taloustilanteen takia kohdetta ei ole ollut yksinkertaista

löytää. Näillä näkymin ReCreate-ryhmä on käynnistämässä yhteistyökumppanin kanssa Tampereella hanketta, jonka suunnittelutyön olisi tarkoitus alkaa tämän vuoden aikana.

Jos aloittaisimme hankkeen alusta niillä tiedoilla mitä meillä nyt on, saataisiin käyttää vielä enemmän aikaa pilottikohteen etsimiseen. Keskityimme paljon rakennuksen purkamiseen, mikä on tietysti ymmärrettävää, sillä tämä on hyvin materiaalikeskeinen hanke.

Uskon, että kiertotalouden yleistyessä rakentamisessa kohtaantohaaste tulee vaatimaan uudelleenkäytintä. Miten esimerkiksi kansallinen lainsäädäntö voisi tehdä kiertotalousrakennusten rakentamisesta helpompaa?

Suurin haaste onkin ollut uuden ajattelutavan sisäistäminen. Suomessa rakentamisen tapa perustuu perinteiseen lineaariseen prosessiin, ja meiltä puuttuvat käytännöt vanhojen osien uudelleenkäytöstä ihan viranomaishyväksynnästä lähtien. Teknologia onnistuu kyllä, mutta ajattelutapaan tarvitaan muutos.

Kiertotalouden tulisi olla rakentamisessa kuin esteettömyys: Siitä ei tarvitse tehdä erillistä numeroa, mutta kaikkien rakennettavien tilojen on täytettävä sen ehdot. Uskon, että kiertotaloudesta tulee vielä normaali käytäntö rakennusosalalla.

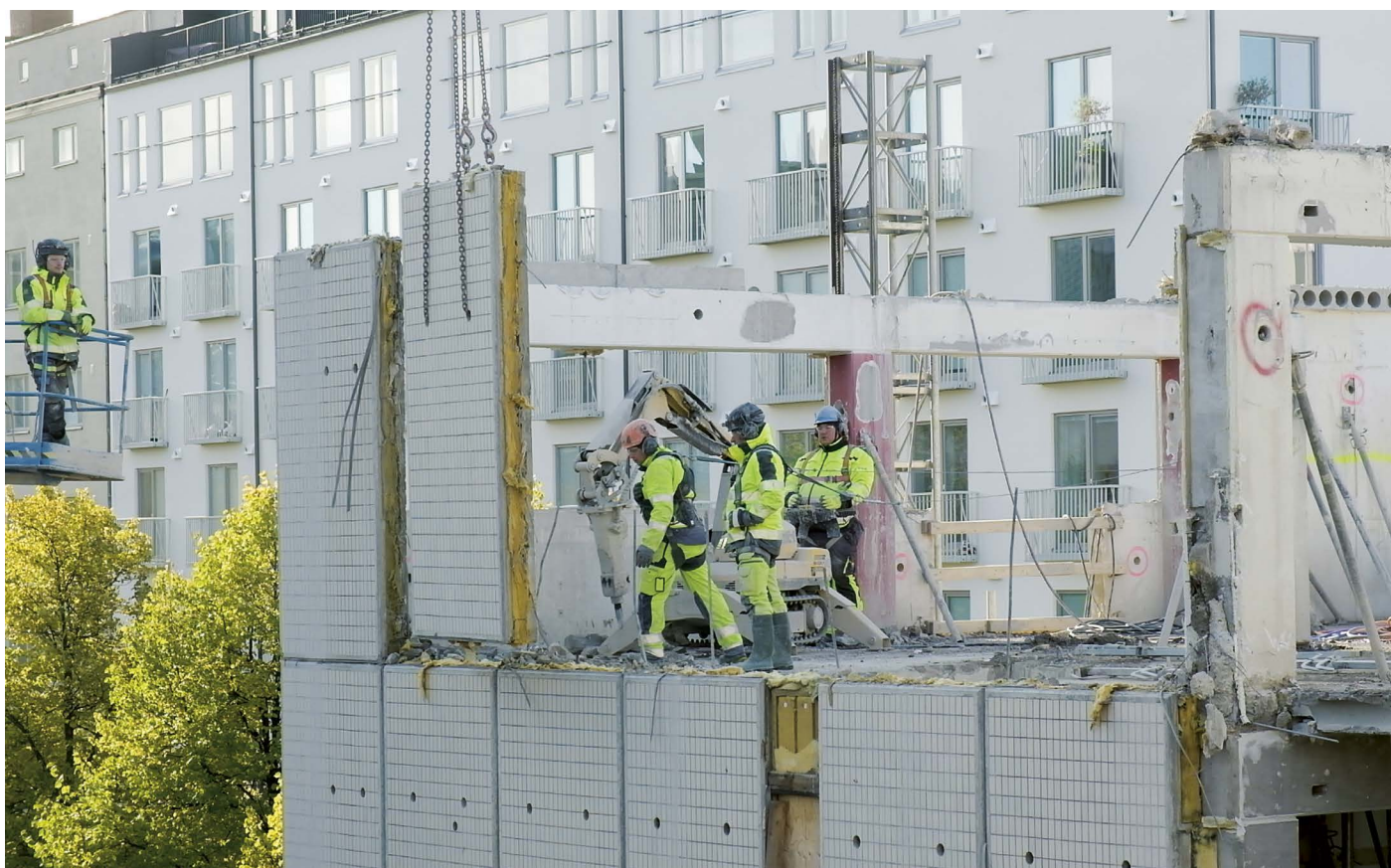
Taantuma on mielestäni loistava hetki pohjustaa väijäämätöntä, kansainvälistä muutosta. Toivon, että olisimme Suomessa avoimia ja proaktiivisia. Toinen vaihtoehto on, että yritetään jatkaa kuten ennenkin ja sitten ihmetellään kymmenen vuoden päästä, kun sille mitä me täällä teemme ei olekaan enää kysyntää.” ●

”

On ollut kiinnostavaa huomata, että betoni vain vahvistuu vuosien saatossa.

KUVAT EETU LEHMUSVAARA / TAMPEREEN YLIOPISTO

ReCreate-kiertotaloushankkeessa purettiin syksyllä 2023 Tampereen keskustassa sijainnut 1980-luvun toimistotalo. Vanhat elementit osoittautuivat käyttökelpoisiksi, ja ne on tarkoitus käyttää uudisrakennukseen, jonka suunnittelu alkaa myöhemmin tänä vuonna.

Keskeneräisyyden estetiikkaa

Arkkitehtuurimuseon uusi näyttely pohtii suhdettamme materiaaliseen ympäristöön korjaamisen, hoivan ja ylläpidon prosessien kautta.

Teksti IRINA GARNETS

KUVAT PAAVO LEHTONEN

Maailmanlaajuinen resurssipula pakottaa meidät punnitsemaan tarkkaan esineiden, materiaalien ja rakennusten arvoa. Arkkitehtuurimuseon toukokuussa avautunut *Fix: Huolla ja korjaa* -näyttely on ajan hermolla pohtiessaan suhdettamme materiaaliseen ympäristöön hoivan ja ylläpidon prosessien kautta.

Kuten näyttely osoittaa, kyse on käytösuhteesta, resurssien- ja ajankäytöstä sekä taidoista hyödyntää olemassa olevaa.

Näyttelyn rajaus on tekemisen ja kokemisen äärellä olemisessa. Esineiden huoltoa ja käsityötaitoja on mahdollista kokeilla työpajoissa tai tulla seuraamaan korjausnäytöksiä niin kintsugi-tekniikasta kuin pärekaton korjauksesta. Erityisesti käyttöesineiden ja tekstiilitaiteen puolelta löytyy oivaltavia esimerkkejä materiaaliyhdistelmistä ja näkyvistä liitoksista.

KIERRÄTYSMATERIAALEJA JA SIIVOUKSEN ÄÄNIMAAILMOJA

Yleisön osallistamisen lisäksi museo-kokoelman hoivan käsittely tuo näyttelyyn museoiden itsereflektiota. Näyttelyssä on neljä avoimen haun pohjalta valittua teosta tai teoskokonaisuutta. Yksi niistä on taiteilija **Jessica Andrey Bogushin** kuratoima vaihtoehtoinen museokokoelma, joka kääntää katseen queeriin hoivaan sekä pohtii ulkosulkeamista ja vastavuoroisuuden velvoitetta. Yhdessä **Ville Laurinkosken** ja **Max Hannuksen** töiden kanssa kokonaisuudessa on tilallisia ulottuvuuksia, herkkyyttä ja löytämisen iloa.

Vaihtoehtoihin todellisuuksiin pääsee myös sukeltamalla taiteilija **Sini**

Vas. Lauri Johanssonin näyttelyarkkitehtuuri hakee inspiraationsa remonttityömaiden estetiikasta.

Oik. Arkkitehtuurimuseon suuressa salissa on esillä siivouksen ja kiinteistöhuollon arkea ja kulttuuri-historiaa.

Hentun teossarjaan *Fantasman sylissä*. Videoteokset klassikkoistuimista ovat tunnustelevia, huvittavia ja ajoittain jopa jännittäviä. Toiminnallisuuden unohtaminen tarjoaa mahdollisuuden tutkia niiden mittakaavaa ja äänimaailmaa kuvitteellisessa todellisuudessa.

Kun asioille antaa huomiota ja aikaa, niille muodostuu uusia merkityksiä. Näyttely suuntaa kävijän katseen myös siivoamiseen ja likaan. Kulumisen esteetiikkaa käsitellään materiaalien patinan näkymisen tai poissaolon kautta, kuten **Kimmo Metsärannan** kuvateosten hygieenisesti kontekstistaan irrotetuissa rakennuksissa.

Kiinteistöhuolto on merkittävässä roolissa rakennusten esteettömyydelle ja turvallisuudelle, mutta sen prosessit tapahtuvat usein yleisöltä piilossa. Dokumentoiduista siivouksen ammattilaisten tarinoista välittyy rakennusten tuntemus ja ylpeys työstään, mutta myös ulkopuolelle jääminen. Arkkitehti-muusikko **Helmi Kajasteen** ja runoilija **Petra Valilän** ääni-installaatiossa kuulostellaan siivouksen äänimaailmaa sekä rinnastetaan se ylhäältä tuleviin, paikoin absurdeihin, siivousohjekortteihin. *Siivousmusiikkia*-ääni-installaatiota kannattaa kokea tilassa kulkien ja kuulostellen.

Arkkitehti **Liisa Rynän** *Inventario*-installaatio tuo näyttelyyn arkkitehtonista tilallisuutta. Arkisista kierätysmateriaaleista rakennettu tila on kiinnostavassa vuoropuhelussa historiallisen museorakennuksen puitteiden kanssa. Purettavista rakennuksista löydetty materiaalit ja elementit ovat tuttuja niin uusista kuin saneeratuista toimitiloista, jotka elä-

vät jatkuvassa muutoksessa usein muiden kuin arkkitehtien toimesta. Inventointityön valokuva-aineistossa näkyy käyttäjien jälkiä, kummallisuuksia ja monien tekijöiden summaa.

ARKISTA HUOLENPITOA

Arkkitehtuurin korjausprosesseja näyttely käsittelee perinnerakentamisen sekä Helsingin kaupunginteatterin ja Yrjönkadun uimahallin peruskorjaushankkeiden kaltaisten esimerkkien kautta. Kokeellisena laboratoriona esitellään **Alvar Aalton** Oulun Toppilaan suunnittelemaa siiloa, jota ollaan muuttamassa korjausteknologioiden kehityspaikaksi ja testiympäristöksi.

Näyttelyarkkitehtuuri antaa vihjeitä keskeneräisyyden estetiikasta. Lisäksi olisi ollut kiinnostavaa pohtia, mitä arkkitehtuurin näkökulmasta on riittävä korjaaminen rikkinäisyyden ja eheyden välimaastossa.

Näyttelyssä viitataan antropologi **Shannon Matternin** sitaattiin: ”Tarvitsemme kaikkia huoltajia soveltamaan eri alojen työtapoja ja käytännön taitoja yhteiseen korjaushankkeeseen.” Vaikka talkookutsu ja näyttelyn teemat selvästi haastavat nykyisiä kulutuskäytäntöjä, jättää näyttely yhteiskunnallisen viitekehityksen ja lineaaritalouden kritiikin takalalle. Eri osioiden merkitystä toisilleen olisi silti voinut vahvistaa avaamalla esitetyn toiminnan vaikutuksia laajemmin.

Kokonaisuudessaan näyttelyn ansiot ovat sen tavassa lähestyä mittavaa järjestelmämuutosta osallistavasti ja voimaannuttavasti arjen huolenpidon kautta.

On kiinnostavaa nähdä, viitoittaako

Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon ensimmäinen yhdessä kuratoima näyttely tietä myös tulevan Arkkitehtuuri- ja designmuseon roolille museoinstituutioiden murroksessa, jossa esineiden ja perinnön hoivan lisäksi museot osallistuvat yhteisöjen huolenpidon ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun välittämiseen. ●

Fix: Huolla ja korjaa -näyttely on avoinna Arkkitehtuurimuseossa ja Designmuseossa 31.12.2024 asti.

”

Vaikka näyttelyn teemat haastavat nykyisiä kulutuskäytäntöjä, yhteiskunnallinen viitekehys jää takalalle.

Taiteilijakoti säveltäjälle

Järvenpään taidemuseon kesänäyttelyssä esitellään Alvar Aallon säveltäjä Joonas Kokkoselle suunnittelemaa Villa Kokkosta. VR-lasien kautta museokävijä pääsee vierailemaan myös itse talossa, joka avautuu yleisölle kesäkuussa.

Alvar Aallon säveltäjä **Joonas Kokkoselle** suunnittelema Villa Kokkonen (1969) on Tuusulanjärven taiteilijakodeista modernein. Joonas Kokkonen tunnetaan etenkin oopperastaan *Viimeiset kiusaukset* (1975), jota esitettiin menestyksellä Savonlinnan oopperajuhlilla.

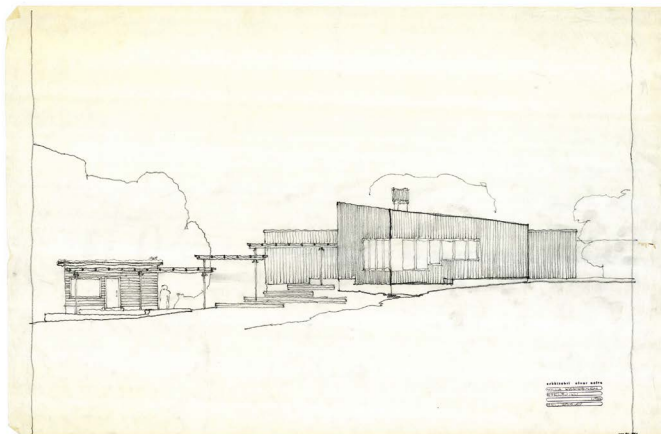
Järvenpään taidemuseon Villa Kokkosesta kertova näyttely yhdistää toisiinsa säveltäjän ja arkkitehdin, ja kuvanveistäjä **Heikki Häivöjan** rintakuvat kahdesta aikansa vaikuttajasta ovat kuin johdanto näyttelyyn.

Näyttely muistuttaa, että Alvar Aalto ei uransa loppuvaiheessa periaatteessa enää piirtänyt yksityistaloja. Villa Kokkonen rinnastuu siten Aallon uran alkuvaiheiden pientaloihin sekä viimeiseen yksityistaloon, Villa Skeppiin (1969–1970) Tammisaaressa. Kun Aalto suunnitteli säveltäjälle kotia, pohjaratkaisu perustui sävellystyöhön ja flyygeli oli tarkoin harkittu lähtökohta. Kokkosella oli tapana kulkea flyygelinsä ympäri työskennellessään.

Musta flyygeli on myös näyttelysalin keskipisteenä, ja Kokkoson omaa flyygelinsoittoa kuullaan videolta. **Pekka Hakon** henkilöhaastatteluun pohjautuvat videokoosteet sekä VR-lasien mahdollistama vierailu Villa Kokkoson työhuoneessa tuovat säveltäjän, hänen kotinsa ja sen suunnitteluprosessin lähelle.

Itse museokäyttöön remontoitu Villa Kokkonen avautuu yleisölle kesäkuussa. Silloin on mahdollista nähdä paikan päällä muun muassa takkojen aaltokuvioinnit, joiden synnystä näyttely kertoo mielenkiintoisesti.

Aiemmin julkaisemattomassa videossa Kokkonen kertoo tutustumisestaan Aaltoon, heidän yhteistyöstään ja Villa Kokkoson rakennusprojektista. Esillä on rakennusprojektiin liittyviä dokumentteja aina valkoiseen pöytäliinaan tehdystä ensimmäisestä luonnoksesta alkaen. Kokkonen odotti Aallon assistentin tarttuvan työhön, mutta tosin kävi. Kun Kokkonen ja Aalto tapasi-

ALVAR AALTO SÄÄTÖ

vat järvenpääläisessä Perhelän ravintolassa, Aalto luonnosteli Villa Kokkosta pöytäliinaan.

Syksyllä 1989 kuvatussa hienovireisessä haastattelussa Kokkonen kuvaillee äitinsä muistoksi säveltämänsä *Surusoittoa* (1969) ja rinnastaa sen Aallon kunniaksi sävellettyyn sellokonserttoon (1969). Aalto oli pyytänyt ”pari riviä nuotteja”. Seinälle on ripustettu Kokkoson sellisti **Arto Norakselle** säveltämän teoksen nuotteja: sävellys oli hänen kiitoksensa Aallolle Villa Kokkosesta. Säveltäjä näki paljon yhtäläisyyksiä musiikin ja arkkitehtuurin välillä.

Näyttely tuo esiin, että taiteilijakodin ylläpito oli kallista eivätkä kaikki ratkaisut osoittautuneet perheen arjessa toimiviksi. Joonas Kokkoselle talo oli kuitenkin kuin pieni Finlandia, sillä sitä suunniteltiin samoina vuosina kuin Finlandia-taloa. Hän viihtyi kotona – oliko syynä tähän Aallon sijoitusperiaate, joissa yksityistalo, kuin turvapaikka, käänsi selkänsä tielle?

MARI TOSSAVAINEN

Sävelten arkkitehtuuria Villa Kokkonen kotina -näyttely on esillä Järvenpään taidemuseossa 31.8.2024 saakka.

Villa Kokkonen on avoinna ryhmävierailuille ennakkovarauksella 5.6.–27.9. ke, to ja pe. Lisätietoja ja varaukset jarvenpaantaidemuseo.fi/villa-kokkonen.

Arkkitehtitoimisto Alvar Aallon luonnos Villa Kokkoson eteläsivusta vuodelta 1967.

”

Säveltäjä näki paljon yhtäläisyyksiä musiikin ja arkkitehtuurin välillä.

URF

Uuden ajan kiertotalousarkkitehtuuri 31.7. klo 9.00–12.00

Uuden ajan rakentamisen festivaalin, URF:n ammattilaisaamuissa rakennusalan ja asumisen ammattilaiset kokoontuvat ajankohtaisten kestävän kehityksen aiheiden äärelle. Puhujavieraiksemme saapuvat alan huippuasiantuntijat.

Mitä tällä hetkellä tapahtuu kiertotalousarkkitehtuurissa? Aamun aikana kuullaan esityksiä ja käydään keskustelua innovatiivisista kiertotalousesimerkeistä sekä Alankomaista että Suomesta.

Lidia Egorova

Outi Raatikainen

KERAVA
KERVVO
KERVVO
KERVVO

OSTA LIPUT

KEYNOTE 1: Kiertotalousarkkitehtuuri luodaan tutkimuksen ja kokeiluiden avulla

Onnistuneita esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä Amsterdamista Lidia Egorova, osakas, Space&Matter (Alankomaat)

KEYNOTE 2: Rakennusten uusi elämä

Kokemuksia luovien alojen näkökulmasta Outi Raatikainen, toimitusjohtaja, PinkEminence

PANEELIKESKUSTELU

Patinasta popiksi: kestävyys sekä vanhat rakennukset kaupungin imagoa luomassa ja kiertotalousarkkitehtuurin kipupisteet kerroksellista kaupunkikuvaa haastamassa.

Keskustelijat:

- Arkkitehti Lars- Erik Mattila, JKMM
- Arkkitehti Hanna Mattila, INARO
- Kunnanjohtaja Virpi Sailas, Kirkkonummi
- Kaupunkisuunnittelujohtaja Markku Hannonen, Kotka
- Rakennusvalvontapäällikkö Leena Immonen, Helsinki
- Kehitysjohtaja, rakennesuunnittelu Hemmo Sumkin, Sitowise

Moderaattori:

- Kaupunkisuunnittelujohtaja Pia Sjöroos, Kerava

Ammattilaisaamut järjestetään **31.7.-7.8.2024** Keravan Kivisillan Pilske-teltassa Uuden ajan rakentamisen festivaalialueen ytimessä klo 9–12.

Iltapäivän ilmaisohjelmassa osuuksia arkkitehtuuri-ohjelmista sekä -kilpailuista ja -hankinnoista.

Lue lisää [URF.fi](https://urf.fi)

Verstas Arkkitehdit voitti Skanskan ja Helsingin kaupungin järjestämän kutsukilpailun Kalasataman Nihdin alueelle sijoittuvan asuinkerrostalon suunnittelusta. Kuvissa voittajaehdotus Dekki.

Kutsukilpailu Nihdin asuin-korttelin 10672 tonteista 3 ja 4

Voittaja
Dekki / Verstas Arkkitehdit

Kunniamaininta
Meremmälle / Muuan Oy

Safa-tuomari
Selina Anttinen

Entisajan laatua asumiseen

Hyvän asuntosuunnittelun peruskeinot johtivat Verstas Arkkitehdit voittoon kerrostalon suunnittelusta järjestetyssä kutsukilpailussa Helsingin Kalasatamassa. Kustannuslaskelmat osoittivat, etteivät valoisat läpitalon huoneistot välttämättä tule paljon tavanomaisia kalliimmiksi.

Teksti PIPSA PENTTINEN

Verstas Arkkitehdit on voittanut Skanskan ja Helsingin kaupungin järjestämän kutsukilpailun Kalasataman Nihdin alueelle sijoittuvan asuinkerrostalon suunnittelusta.

Voiton toi tämän hetken asuntosuunnittelulle epätyypillinen ratkaisu, jossa porrashuoneita on enemmän ja asuntoja niiden ympärillä vastaavasti vähemmän. Se mahdollisti entisajan valoisat läpitalon huoneistot, eikä kustannuslaskelman mukaan tule paljon tavallista kalliimmiksi.

Skanskan ja Helsingin kaupungin järjestämässä kilpailussa suunniteltiin merelliseen kaupunkikuvaan soveltuvaa asuinkerrostaloa Kalasataman eteläosan tonteille. Kunniamaininta annettiin Muuanin ehdotukselle Meremmälle.

Tehtävänä oli suunnitella vapaarahoitteinen asuinkerrostalo ja pohtia laadukkaan asumisen ratkaisuja ja eri kohderyhmien tarpeita.

Tuomariston puheenjohtajan ja Skanskan talonrakennuksen toimialajohtaja **Juhani Asparan** mukaan kyseessä oli kolmas kilpailu, jonka he ovat järjestäneet kaupungin kanssa osana tontinluovutuksen ehtoja. Kaksi aikaisempaa käytiin Herttoniemenrannassa ja Jätkäsaarella. Niihin tilattiin neljä erillistä suunnitelmaa, joita vertailtiin keskenään, nyt käytettiin ensimmäistä kertaa Safan kutsukilpailumallia.

”Joskus ajatellaan, että arkkitehtuurikilpailu tarkoittaa automaattisesti sitä, että tulee lisäkustannuksia ja kalliita ratkaisuja, mutta kokemukseni mukaan näin ei ole.

Kisan järjestäminen on mennyt pienellä organisoinnilla. Olemme saaneet tosi hyviä suunnitelmia kaikista kisoista, viimeisin mukaan luettuna”, Aspara sanoo.

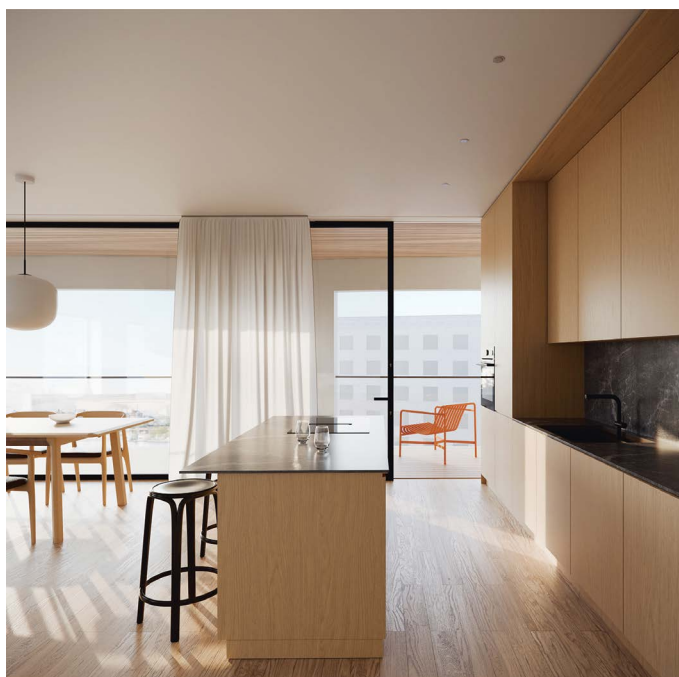
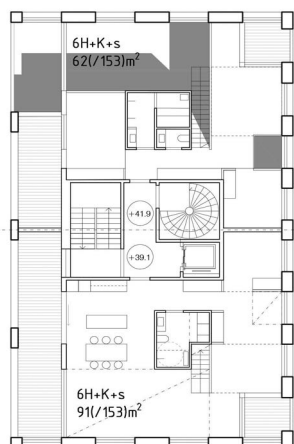
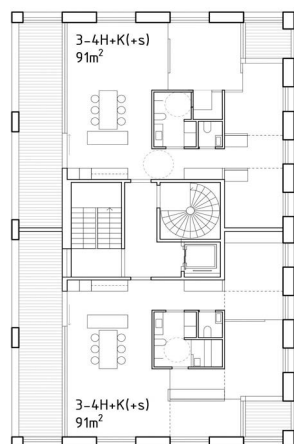
”Taisin todeta palkintojenjakotilaisuudessa, että tällaisen voisi joskus järjestää, vaikkei olisi pakkokaan.”

LAATUA ASUMISEEN VANHOILLA KEINOILLA

Verstas Arkkitehtien voittajatiimin **Väinö Nikkilän** mielestä tehtävä erosi tyypillisistä kilpailuista, joissa usein lähdetään ideoimaan uusia, suuren mittakaavan ratkaisuja. Nyt raamit olivat selkeät, sillä asemakaava ohjasi voimakkaasti yhtenäiseen ilmeeseen. Samalla muista ehdotuksista erottautuvan työn tekeminen oli

”

Kävi ilmi, että suurempi määrä porrashuoneita ei nostanut kustannuksia niin merkittävästi kuin usein ajatellaan.

Voittajaehdotuksessa on kahdesta neljään asuntoa porrashuonetta kohden, minkä ansiosta suuri osa asunnoista ulottuu läpitalon tai avautuu muuten kahteen suuntaan. Kuvassa peruskerroksen ja torniosan ylimpien kerrosten pohjapiirroksset.

vaikeaa, kun kaava määrittä kaupunkikuvalliset ratkaisut, Nikkilä pohtii.

”Paikkahan on aivan huikea, ihan uusi kohta Helsingissä, vastapuoli [Kruununhaan] Pohjoisrannalle ja merta joka suunnassa. Ajattelimme, että tehdään mahdollisimman hyviä asuntoja, jotka hyödyntävät sitä paikkaa.”

Tiimi lähti liikkeelle perusasioista, siitä miten asunnot suunnataan ilmansuuntiin nähdessä ja miten näkymät asunnoista voisivat avautua: kadulle etelän ja lännen suuntaan oleskelutiloja, makuuhuoneet pihalle ja idän suuntaan.

Kaavassa oli ohjeistus rungon syvyydestä, kerrosluvusta ja rakennusoikeudesta. Lisäksi kilpailun järjestäjällä oli selkeä tavoite asuntojakaumasta, Nikkilä kertoo.

”Mietimme, miten erottautua muista, ja lähdimme tutkimaan poikkeuksellista ratkaisua eli teimme porrashuoneyksiköstä aika pienen.”

Vain muutama asunto yhtä portaikkoa kohden mahdollisti sen, että suuren osan asunnoista saattoi ulottaa läpitalon tai muuten avata ikkunoita kahteen suuntaan. Asunnoista saatiin valoisia ja yksinkertaisuudessaan joustavia, Nikkilä kertoo.

Läpitalon ulottuvia huoneistoja ja pientä porrasyksikköä pidetään usein pohjaratkaisujen kannalta parempina. Valoa tulee useammasta suunnasta ja vältytään kapeilta ja pimeiltä käytävämäisiltä ratkaisuilta.

”Tämä ei ole ollut niin tyypillistä viime aikoina. Monesti on tosi paljon asuntoja per porrastasanne”, Nikkilä pohtii.

Porrashuoneiden määrä halutaan usein pitää minimissä, sillä niiden rakentamiskustannuksia pidetään kalliina. Tämä on johtanut siihen, että nykyrakentamisessa asuntojen määrä kerrostasannetta kohden on huomattavan suuri.

Verstas erottui muista porrashuone-ratkaisullaan. Heidän ehdotuksessaan matalampi osa oli jaettu kolmeen portaiseen, muilla osallistujilla kahteen. Entisajan laatuasumisen suunnittelun peruskeinot johtivat tällä kertaa voittoon.

TAUSTATUKEA KUSTANNUSLASKENNASTA

Nikkilän mukaan ratkaisulle saatiin lisää selkänöjää kustannuslaskennasta.

Verstas vei tarkastettavaksi kaksi luonnosta, joista toinen oli samankaltainen

kuin muilla kilpailijoilla ja toinen kolmen porrashuoneen versio. Kustannuslaskennassa kävi ilmi, että suurempi määrä porrashuoneita ei nostanut kustannuksia niin merkittävästi kuin usein ajatellaan, joten sillä voitiin mennä eteenpäin, Nikkilä kertoo. Kustannuslaskijan puheilla käytiin noin puolivälissä kilpailuaikaa.

Juhani Aspara kertoo Skanskan tarjonneen kustannuslaskijan avuksi myös aiemmissa vastaavissa kilpailuissa.

”Kilpailijat saavat hyvän tatsin siihen, ovatko he pääsemässä kustannustavoitteeseen. Se on ollut hyödyllinen meille ja kilpailijoille.”

Myös Aspara tiedostaa vahvan asema-kaavan ohjanneen erityisesti ehdotusten kaupunkikuvaa. Eroja löytyi juuri asunonsuunnittelusta, joka muodostui ratkaisevaksi tekijäksi.

”Voittajaehdotuksen tekijät olivat löytäneet vaivattoman tuntuisen, selkeän ja hyvän ratkaisun.” ●

Tutustu tekijätietoihin ja arvostelupöytäkirjaan kilpailukalenterissa safa.fi/kilpailut.

Honkatalot™

ARKITEHTI / ARKITEKT. SEPPO MÄNTYLÄ

NEW WORLD LUXURY®

[WWW.HONKATALOT.FI](https://www.honkatalot.fi)

Leppävaara uudistuu

Espoon Leppävaaran keskustan kehitys lähti uudelleen käyntiin rinnakkain käydyn arkkitehtuuri- kilpailun ja suunnitteluvarausmenettelyn avulla. Kilpailun voitti Arco yhdessä YIT:n ja Rambollin asiantuntijoiden kanssa.

Arco Architecture Company on voittanut Espoon Leppävaaran keskustan yleisen ideakilpailun, Lepuski 2.0:n. Mukana työryhmässä oli myös YIT:n ja Rambollin asiantuntijoita. Kilpailulla haettiin kaupunginosan halkaisevan junaradan pohjoispuolelle kattavaa suunnitelmaa alueen asemakaavoituksen ja toteuttamisen pohjaksi.

Arcon arkkitehtuurijohtaja **Vesä Jäntin** mukaan heidän tavoitteenaan oli kehittää alue, jossa on helppo liikkua jalan tai pyörällä. He halusivat luoda identiteettiä vahvan keskustan, joka toimii yhteisöllisenä olohuoneena alueen asukkaille ja toimijoille.

Arvostelupöytäkirjassa ehdotusta kuvataan näkemykselliseksi työksi, joka tuo radan pohjois- ja eteläpuolen vahvasti yhteen ja luo sen pohjoispuolelle kokonaan uutta kaupunkia. Rakennusten massoittelulla ympäristön mittakaava on onnistuttu säätämään ihmisen kokoiseksi.

”Esittämämme kansiratkaisu Turuntien päälle mahdollistaa tehokkaamman maankäytön ja luo laajemman ja suojaisamman, kevyelle liikenteelle tarkoitetun katu- ja aukiosarjan”, Jäntti kuvailee.

Kilpailun Sefa-tuomari **Tommy Lindgrenin** mukaan ehdotusten arvioinnissa nousi merkittävään rooliin se, millä tavoin junaradan pohjois- ja eteläpuoliset kaupunkirakenteet oli yhdistetty.

”Voittajaehdotuksessa rata ja Turuntie ylitetään varsin kunnianhimoisella mutta harkitulla tavalla ja kahdesta puolesta muodostuu kaupunkikuvallinen kokonaisuus”, hän sanoo.

UUSI KILPAILUMUOTO

Leppävaaran kilpailussa perinteisen kaksivaiheisen ideakilpailun rinnalla käytiin toteuttajille eli rakennus- ja kiinteistöalan

toimijoille tarkoitettu suunnitteluvarauksen haku.

Arkkitehdeille suunnatun ideakilpailun ensimmäinen vaihe käytiin kaikille avoimena yleisenä kilpailuna. Toiseen vaiheeseen valittujen arkkitehtien tuli ottaa työryhmiin mukaan teknistaloudelliseksi asiantuntijaksi toteuttajataho, joka oli puolestaan osallistunut suunnitteluvarauksen hakumenettelyyn ja täyttänyt siinä asetetut vähimmäisvaatimukset.

Arkkitehtuurikilpailun päätyttyä Espoon kaupunki neuvottelee alueen lopullisesta toteuttajasta niiden rakennusliikkeiden kanssa, jotka olivat mukana arkkitehtuurikilpailussa menestyneissä työryhmissä. Ideakilpailun tulos toimii siis suunnitteluvarausmenettelyn laadun arvioinnin pohjana.

Safan kilpailuasiantuntija **Kirsti Rantasen** mukaan malli syntyi vaihtoehtoksi rakennusliikkeille ja sijoittajille suunnatulle niin sanotulle konseptikilpailulle. Ne vertautuvat kutsukilpailuun, mutta työryhmiä vetävät toteuttajatahot, eivät arkkitehtitoimistot. Usein myös tarjottu hinnalla on ratkaiseva osa voittajan valinnassa.

Espoo kaupunki oli alun perin suunnitellut järjestävänsä Leppävaaran keskustasta rakennusliikkeille konseptikilpailun varmistaakseen, että suunnitelmat ovat teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa.

”Leppävaarassa oli kuitenkin tarve myös uusille ideoille ja useammille vaihtoehdoille, joten kaupungilla katsottiin, että arkkitehdeille suunnattu ideakilpailu oli tarpeen”, Rantanen sanoo.

Tommy Lindgrenin mielestä kilpailumallin järjestelyt toimivat hyvin ja kaikki toisen vaiheen työryhmät löysivät toteuttajakumppanin.

”Ensimmäinen vaihe antoi mahdolli-

suuden ehdottaa ratkaisuja ilman vaatimusta raskaammista työryhmistä, ja toisen vaiheen prosessi vei ehdotuksia kohti toteutettavuutta. Mahdollisesti tällainen kilpailumalli myös sitouttaa osallisia eri tavoin kuin pelkkään suunnittelukilpailuun perustuva prosessi, mutta sen toteaminen on tietysti vielä liian varhaista.”

Safa kerää parhaillaan palautetta mallin toiminnasta.

PIPSA PENTTINEN

Tutustu tekijätiedoihin ja arvostelupöytäkirjaan kilpailukalenterissa safa.fi/kilpailut.

Leppävaaran keskuksen kansainvälinen kaksivaiheinen ideakilpailu Lepuski 2.0

1. palkinto

Walk around / Arco Architecture Company, Ramboll, YIT, Arctos Advisors

2. palkinto

Lanternat / Mikko Siltanen, Elina Ahdeoja, Mika Saarikangas, Nomaji maisema-arkkitehdit, Skanska

3. palkinto

Taikavarpu / Arkkitehtuuritoimisto B & M, Loci maisema-arkkitehdit, Finnmap Infra, Promethor Oy, Peap, Peab Kiinteistökehitys, Sato, TA-Rakennuttaja

Jaettu 4. palkinto

Kroketti / Lahdelma & Mahlamäki Arkkitehdit, Sitowise, NCC, Bonava, A-Kruunu Superplus / Echo Urban Design, Planetary Architecture, RaivioBumann, SRV, Ramboll

Kunniamaininnat

Champs / JKMM Arkkitehdit
Kaksoisvirtainmaa / Arkkitehtitoimisto Ajak
Kontrapunkti / Arkkitehtityöhuone APRT

Sefa-tuomarit

Tommy Lindgren, Pentti Kareoja

Järjestäjä

Espoon kaupunki

Helsingin Autotalon korttelin voittajaehdotus Cabriolet, jonka suunnitteli Arco Architecture Company.

Autotalon kortteli laajenee

Kutsukilpailun Helsingin Autotalon korttelin laajennuksesta voitti arkkitehtitoimisto Arco. Voittajatiimin tavoitteena oli jättää korttelin muoto tunnistettavaksi.

Helsingin Kampissa sijaitseva Autotalon kortteli laajenee uudisrakennuksella Eteläisen Rautatiekadun puolelle. Suunnittelusta järjestetyn kutsukilpailun voittajaksi valittiin Arco Architecture Companyn ehdotus Cabriolet.

Autotalon kortteli koostuu neljästä tornista, joita yhdistää matalampi, lähes korttelin laajuinen jalusta. Etu-Töölön ja Kampin rajalla, Tennispalatsin vieressä sijaitseva kortteli on tärkeä maamerkki ja näkyy kaupunkikuvassa pitkälle.

Kilpailuohjelman mukaan laajennuksella halutaan tehostaa Autotalon käyttöä ja tuoda keskustaan modernia uutta toimistotilaa. Korttelin kiinteistöt omistaa Lähi-Tapiolan kiinteistövarainhoito ja tonttimaan Helsingin kaupunki.

Arvostelupöytäkirjan mukaan korttelin katutasen tilojen ja yhteyksien kehittäminen

on tärkeää, jotta Autotalosta saadaan kaupallisesti toimivampi. Laajennus sijoitetaan Eteläisen Rautatiekadun puolelle, joka on tällä hetkellä katu- ja pysäköintialuetta. Lisäksi kilpailuun kuuluivat korttelin pohjoiset kiinteistöt.

Voittajaehdotuksessa Autotalon tunnistettava muoto säilyy parhaiten ja ”uudisrakennuksen leveys ja korkeus on sovittu taitavasti kadun rakennusrivistöön ja Autotalon olemassa oleviin torneihin”, arvostelupöytäkirjassa todetaan. Tosin Rautatiekadun puoleinen ”pullistuma” ei tuomareiden mielestä ollut onnistunut ratkaisu, ja arvostelupöytäkirjassa ohjeistettiin rajaamaan rakennus katulinjaan.

Toiminnallisuuden puolesta tuomaristo kehuu arvostelupöytäkirjassa uudisrakennusten kulmiin sijoitettuja sisäänkäyntejä ja niihin liittyviä aukioita, jotka asettuvat

luontevasti jalankulkijoiden reiteille.

Arcon lisäksi kilpailuun oli kutsuttu Arkkitehtitoimisto Opus, JKMM Arkkitehdit ja PES-Arkkitehdit.

PIPSA PENTTINEN

Tutustu tekijätiedoihin ja arvostelupöytäkirjaan kilpailukalenterissa safa.fi/kilpailut.

Autotalon korttelin laajennus

Voittaja
Cabriolet / Arco Architecture Company

Safa-tuomari
Jyrki Iso-Aho

Kun ovelta vaaditaan mahdottomia

**KOSTEUS • KEMIKAALIT • MIKROBIT
ISKUT JA RASITUS • AIKA**

MUOVILAMI OY

Kovaan rasitukseen tarkoitettuja LAMI-ovia lähes 60 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla!

www.lamidoors.com

safa.fi/kilpailut

ARKKITEHTUURI- KILPAILUT

Yleiset kilpailut

2.4.2024 – 28.6.2024	Vantaan Katrinebergin alue
15.4.2024 – 30.8.2024	Uusi arkkitehtuuri- ja designmuseo, 1. vaihe
8.5.2024 – 2.9.2024	Meri-Rastilan monitoimitalo, 2. vaihe
10.6.2024 – 30.9.2024	Kurikkatalo
8/2024 – 11/2024	Tampereen Vuoreksen keskustakorttelit

Sisään jätetyt yleiset kilpailut

4.9.2023 – 16.1.2024	Turun historian ja tulevaisuuden museo
23.2.2024 – 20.5.2024	lin keskustan rannan alue

Kutsukilpailut

12.1.2024 – 26.4.2024	Malmin uusi sairaala, 2. vaihe
8.4.2024 – 31.5.2024	Limingan Virkkulan lintutorni
12.6.2024 – 7.10.2024	Raision keskusta

Muut

22.4.2024 – 13.9.2024	Riihimäen Jokikylän aloituskortteli, tontinluovutuskilpailu
9/2024 – 1/2025	Hyvinkään Aseman koulun alue, tontinluovutuskilpailu

Harkitsetko kilpailun järjestämistä?

Tutustu tilaajille suunnattuun verkkosivuun
osoitteessa arkkitehtuurikilpailut.fi

Korjaustalkoisiin yhteistyössä

Museokentän viranomais- ja asiantuntijatehtäviin tarvitaan arkkitehtien ohella muiden alojen osaaajia, kirjoittaa Museo-
viraston kulttuuriympäristöpalveluiden osastonjohtaja
Ulla Salmela.

Harri Hautajärvi esitti Arkkitehtiuutisissa (2/2024) kansallisia talkoita rakennuskannan ylläpitoon ja korjaamiseen otsikolla ”Korjaustalkoisiin tarvitaan arkkitehtien asiantuntemusta”. Asia on tärkeä. On ilahduttavaa, että korjausrakentamisen osana kestävää tulevaisuutta motivoi muun muassa arkkitehdiksi opiskelevia.

Myös korjaus- ja ylläpitokulttuurien analyttinen arviointi ja tutkimustieto ovat kovasti tarpeen. Korjaamisen kulttuuri vahvistuu tiedolla, yhteistyöllä ja vaikutamisella. Hyviä esimerkkejä löytyy, kuten ympäristöministeriön ja Hämeen ely-keskuksen tuore *Vaihtoehtoja purkamiselle* -julkaisu. Museovirasto on säilyttävän korjaamisen puolestapuhujana ja tiedon välittäjänä mukana tässä työssä.

Museovirastoa ja alueellisia vastuumuseoita kommentoidessaan Hautajärvi kuitenkin tuntuu katsovan kokonaisuutta hämmäntävästi avaimenreistä. Hän peräänkuuluttaa arkkitehdeille lisää valtaa Museovirastossa ja sen johdossa sekä jopa ohjaamisessa. On kuitenkin hyvä huomata, että viraston tehtäväkenttä on laaja: se sisältää asiantuntija- ja viranomaistehtäviä kattaen arkeologiset kohteet maalla ja veden alla, rakennusperinnön ja maiseman, museoalan valtakunnallisia kehittämissuhteita, kansainvälisiin sopimuksiin pohjautuvaa työtä, kokoelmatyötä ja koko Suomen kansallismuseon toiminnan – ja paljon muutakin.

Johtotehtävät vaativat laajaa kokemusta ja ymmärrystä kulttuuriperintöalasta. Arkkitehdin tutkinto on yksi muiden mahdollisten koulutustaustojen joukossa.

Museovirastossa on tällä hetkellä vakituisesti yhdeksän arkkitehtikoulutuksen saanutta henkilöä, mikä ei suhteessa tehtäviimme ole paljon mutta ei myöskään kaukana optimaalisesta.

Rakennusperintötehtävissä työskentelee myös konservattoreita, muita restauroinnin ammattilaisia sekä taidehistorioitsijoita. Esimerkiksi restauroinnin ohjauksen tehtäviin vaaditaan sopivan koulutuksen lisäksi erikoistumista ja työkokemuksen kautta hankittua syvää osaamista alasta.

Parhaillaan avoinna oleviin päällikövirkoihin hakee toivoaksemme myös kulttuuriympäristön kokonaisuudesta kiinnostuneita arkkitehteja. Pääluvultaan kompaktin työyhteisömme vahvuus on moniammatillinen osaaminen. Nykyisessä valtion taloustilanteessa on epärealistista esittää lisävoimavaroja, arkkitehtejakaan, vaikka tämä muuten tervetullutta olisikin.

MUSEOVIRASTO, toisin kuin Hautajärvi tekstissään, arvostaa alueellisten vastuumuseoiden osaamista ja toimintaa. Museot asiantuntijoina ovat tärkeitä kumppaneitamme. Opetus- ja kulttuuriministeriön tuoreessa arviointiraportissa vastuumuseoiden todettiin hoitaneen kulttuuriympäristötehtäviään kokonaisuutena katsoen onnistuneesti.

Tilanne ei silti ole ruusuinen. Alueellisten vastuumuseoiden työtaakka kulttuuriympäristötehtävissä on suuri sekä sijaintikunnissa että koko toimialueellaan. Vaikka museoiden restaurointiosaaminen on vahvistunut vuonna 2020 voimaan tulleen museolain myötä, ei voimavaroja ole kaikissa osissa maata kattavasti. Rakennusperinnön ammattilaisten ja hyvien suunnittelijoiden saatavuus vaihtelee alueittain, eikä restauroinnin ja rakennuskonservoinnin koulutuksen tilanne ole hyvä.

Tämänhetkisen valtion taloudellisen tilanteen ja kulttuuripolitiikan painotusten yhdistelmä ei tue tarpeellista voimavarojen täydentämistä, vaan päinvastoin museoiden valtionosuuksiin mahdollisesti kohdistuvat leikkaukset saattavat vaikut-

taa kielteisesti myös kulttuuriympäristötehtävien resursseihin.

Hautajärvi kommentoi myös 2020-luvun alussa laadittuja valtion kiinteistö- ja toimitilastrategioita. Strategioiden vaikutukset valtion rakennusperintöön ovat tärkeä aihe, jota kannattaa käsitellä monesta näkökulmasta ja laajalla joukolla keskustellen, kuten Museoviraston blogissa kesällä 2023 ehdotin. Asia ei kuulu yksinomaan valtion kiinteistöneuvottelukunnalle tai Senaatti-kiinteistöille tai Museovirastolle, saati arkkitehdeille. Kyse on yhteisestä omaisuudesta ja arvoista. Tiukentunut taloustilanne kiristää strategioiden luomia asetelmia entisestään.

Julkisen sektorin ja esimerkiksi seurakuntien kiinteistökantoja koskevat vaikeat kysymykset tulevat ikävä kyllä lisääntymään, samoin purkupuheet ja -paineet. Hautajärven ja Safan esittämä huoli käynnissä olevien lakimuutosten vaikutuksista kulttuuriympäristöjen vaalimiseen on aiheellinen. Myös Museovirasto suhtautuu kielteisesti rakentamislain niin kutsutun korjaussarjan ehdotuksiin helpottaa purkamista ja kaventaa osallistumismahdollisuuksia.

Toivottavaa on, etteivät talkoot toteudu kirjaimellisesti julkisen sektorin panostusten näivettyessä rinta rinnan lainsäädännön heikennysten kanssa. Meidän täytyy pystyä myönteisessä hengessä yhteisiin korjaustalkoisiin, joihin osallistuvat niin arkkitehdit kuin muutkin rakentamisen ja kulttuuriympäristön ammattilaiset järjestökenttä mukaan lukien. Vain siten voidaan saavuttaa tarvittava yhteiskunnan laaja tuki.

ULLA SALMELA
Osastonjohtaja, Museovirasto

Peruskorjauksiakin tarvitaan

Kattavat peruskorjaukset eivät ole aina vältettävissä jatkuvalla kunnossapidolla, vaan korjausmenetelmät on syytä valita kunkin kohteen erityispiirteiden pohjalta, kirjoittaa Senaatti-kiinteistöjen rakennuttajapäällikkö Selja Flink.

Sekä Vilhelm Helander (Arkkitehtiutiset 1/2024) että Harri Hautajärvi (Au 2/2024) esittävät kirjoituksissaan restauroidintipiireissä vallitsevan ajatuksen, että talot ”ajetaan” kalliisiin peruskorjauksiin talotekniikan takia, ja että niiltä voitaisiin välttyä pelkällä jatkuvalla kunnossapidolla. Mielestäni on oleellista aina tunnistaa jokaisen hankkeen ja kohteen lähtökohdat ja tavoitteet ja sen perusteella valita lähestymistapa. Joskus tarvitaan peruskorjauksiakin.

Toimin Senaatti-kiinteistöissä rakennuttajapäällikkönä ja olen rakennuttanut vuodesta 2007 lähtien ensin Museovirastossa ja nyt Senaatissa pääasiassa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten korjauksia. Tällä hetkellä vedän Säätytalon peruskorjausta, Rönnskärin luotsimajan kunnostusta ja useita pienempiä konservointihankkeita.

SÄÄTYTALO on melko hyvin pidetty valtion edustusrakennus. Sen ikkunoita on huoltomaalattu säännöllisesti ja sisäpinnoja on konservoitu joka kesä. Peruskorjaukseen on kuitenkin syynsä. Edellisestä Vilhelm Helanderin suunnittelemasta peruskorjauksesta on kolmekymmentä vuotta. Kyseessä oli hyvin perusteellinen ja kattava peruskorjaus, jonka periaatteita noudatamme tälläkin kertaa.

Säätytalon talotekniikka todellakin kaipaava uusimista, ja asennusreittien löytäminen aiheuttaa jälleen tuskaa. Joskus hyvät tavoitteet lyövät toisiaan korville: energiasäästöä tukevat määräykset tekevät ilmanvaihtokoneista suurempia, joten konehuoneita tarvitaan enemmän. Säätytalossahan on jo alun perin ollut koneellinen ilmanvaihto – höyrykoneellinen. Painovoimaiselle ilmanvaihdolle on paikkansa, mutta ei viidensadan hengen juhlasaleissa tai laitoskeittiössä.

Kolmessakymmenessä vuodessa kokous- ja seminaarikäyttö on väistämättä muuttunut. Sähköä ja tietoliikennettä tarvitaan todella paljon enemmän. Onnistuimme säilyttämään pääkerrosten aluperäiset lattiat, mutta reunoille tehdään sähkökanaalit, joissa on varaa myös tuleville asennuksille.

1960-luvulla tehty peltikate on uusittava, samoin painuneet maanvaraiset alapohjat. Julkisivun rappaus- ja maalipinnat sekä kipsikoristeet vaativat laajamittaista korjaamista etenkin eteläisillä julkisivuilla. Näissä huolellisempi kunnossapito olisi varmaankin vähentänyt vaurioita, mutta tuskin estänyt niitä kokonaan.

Keskushallin jättikokoisilta telineiltä pääsimme konservoimaan lasimaalauksen, hallin yläosat ja massiiviset pylväät. Telineiltä on myös nähnyt tarkemmin, että ihan kaikki pinnat kaipaavat konservointia ja osittain jopa uudelleenmaalausta. Nyt siihen on mahdollisuus, ja talossa työskenteleekin lukuisia konservaattoreita ja restauroijia.

Korjaus- ja muutostarpeita on siis kertynyt lähes jokaiseen rakennusosaan, ja mielestäni teemme vain tarpeellisia asioita. Kaikki tämä olisi voitu tehdä erikseen eri vuosina, mutta tällöin talon käyttö olisi hankaloitunut jatkuvasti. Hyvä kunnossapito vähentää ja estää vaurioita, mutta ei korvaa välillä tehtävää perusteellisempaa kunnostusta. Myös kunnossapito maksaa, kulut vain jakaantuvat pidemmälle ajalle.

RÖNNSKÄRIN hirsirakenteisessa luotsimajassa tilanne on aivan toinen. Sinne ei tarvita talotekniikkaa ja kaikki työt voidaan tehdä täysin perinnerakentamisen menetelmin. Sama pätee vaikkapa kylmien museorakennusten korjauksissa – niitä eivät arkipäivän realiteetit rasita.

Toisinaan purkaminenkin on aivan jär-

kevää. Senaatilla on noin 8 500 rakennusta, joita ylläpidetään verovaroin. Osa rakennuksista on jäänyt ilman käyttöä eikä sellaista ole näköpiirissä. Arvokkaimmat pitää tietenkin säilyttää, ja olemmekin laatimassa niin sanotulle ”kylmäkonservoinnille” ohjetta eli määrittelemässä, millä toimenpiteillä rakennus parhaiten säilyy.

Valitettavasti osa 1960–80-lukujen rakennuksista on toteutettu niin vaurioherkillä rakenteilla, että korjaamista on vaikea perustella. Itselleni vaikeinta on kuitenkin sietää suojeltujen rakennusten liian perusteellisia ”kaikki pois” -korjauksia; se on lopulta paljon yleisempää kuin kokonaan purkaminen.

Purkamisen, peruskorjauksen ja restauroinnin välillä on monia välimuotoja. Oleellista on tunnistaa ja analysoida tapauskohtaisesti, mitä kukin rakennus tarvitsee ja mikä sen käyttö on. Tässä arkkitehteillä olisi paljon annettavaa, ja kannustankin arkkitehtejä hakeutumaan rakennuttamistehtäviin. Työ on raskasta ongelmanratkaisua tiukoissa raameissa, mutta mahdollisuudet vaikuttaa ovat suuremmat kuin suunnittelijoilla.

Arkkitehtien koulutukseen toivoisin enemmän kiinteistötaloutta ja kustannustietoa käsitteleviä kursseja, koska rakentamisen peliä pelataan insinööri- ja taloustiedesäännöillä.

SELJA FLINK
Rakennuttajapäällikkö, Senaatti-kiinteistöt
Arkkitehti, TkL

Toivoista ja teoista Seinäjoelta

Seinäjoen Arkkitehtipäivillä pohdittiin, miten kestävyysmurros ja biodiversiteettikäännös muuttavat ajattelun ja tekemisen tapoja paikallisesti, eri puolilla maailmaa.

Toukokuun puolivälissä Seinäjoella pidettyjen Arkkitehtipäivien teemana oli tänä vuonna Toivo ja teot. Rakentamisen ja suunnittelun hiljentyneessä tilanteessa teeman saattoi kokea etukäteen haastavana ja jopa miltei sopimattomana, ovathan lähimmän tulevaisuuden näkymät sumeat niin meillä kuin maailmalla.

Seinäjoen Aalto-keskuksessa kyettiin kuitenkin avaamaan ja kyseenalaistamaan tapahtuman aihetta ilahduttavan monin tavoin. Liittomme julkaisutimantille, Arkkitehti-lehdelle, myönnetty ammatti- ja järjestömediapalkinto kohotti mukavasti tilaisuuden alun tunnelmaa.

Päivien kansainvälisistä vieraista Helsingin Europan 17 -voittaja Benedikt Hartl on jo saanut kansainvälistä näkyvyyttä terävillä vaihtoehtoesityksillään. Hartl provosoi ja haastaa tavanomaisia ammatillisen menestyksen käsitteitä kääntämällä tapioitakin voitoiksi – opiksi ja kehitykseksi. Atelier Bow-Wown Momoyo Kaijiman työssä puolestaan painottuu kärsivällinen, tarkka ja käyttäjien kokemusta arvostava työskentely ja oppien jakaminen.

Toivoa ja tekoja -teemakeskustelussa teot ja ajatukset tukivat toisiaan, kun paneelistit tarkastelivat, miten muun muassa kestävyysmurros ja biodiversiteettikäännös muuttavat ajattelun ja tekemisen tapoja paikallisesti, eri puolilla maailmaa.

KESKUSTELUJEN teemoja täydensi osaltaan Otto Wuorio -palkintoehdokkaiden eli nuorten arkkitehtien diplomitöistä hahmottunut vaikuttava kokonaisuus. Omistautuneiden, toisiaan täydentävien töiden kirjo ulottui pohdiskelevasta selvitystyöstä ja innostuneesta, mallisuunnitelman käsittäneestä tutkimuksesta sananmukaisesti kädet savessa ja oljissa läpivietyyn toteutukseen.

Kestävän rakentamisen tunnustus-palkinnolla muutama vuosi sitten palkittu Kalevan Navetta tarjosi havainnolliset ja edelleen ajankohtaiset puitteet iltavastaanotolle.

Iltajuhlassa jaettujen huomionosoitusten perusteluissa näkyivät ajankohtaiset teemat eli pitkäaikainen ja määrätietoinen toiminta paremman ympäristön puolesta kaavoituksesta lainsäädännön valmisteluun sekä rohkea heittäytyminen uutta oppimaan. Muistutan vielä, että Tunnustuspaaunu-palkinnon saaneen, väliaikaiseksi tarkoitetun Alusta-paviljongin tarina jatkuu Uuden rakentamisen festivaalilla Keravalla loppukesästä, ja sen jälkeenkin.

Julkisella sektorilla toimivia arkkitehteja edustavan Vata-Safan järjestämä monipuolinen etkotilaisuus ja jatkot arkkitehti-toimisto Oopeaan tiloissa toimi päivien innostavana aloituksena, ja tapahtuman päättivät rakentamiseen ja rakennussuojeluun painottuneet kohdevierailut lauantaina. Kiitos vielä Seinäjoen kaupungille, Pohjanmaan Safalle ja tuote-esittelijöille, joiden tekeminen mahdollisti myös aina tarpeelliset käytäväpuheet ja toiveikkaat maailmanparannuspohdiskelut virallisen ohjelman rinnalla!

ASKO TAKALA
Safan puheenjohtaja

”

Lähimmän
tulevaisuuden
näkymät ovat
sumeat niin meillä
kuin maailmalla.

Arkkitehtipäivillä palkittiin hyvän ympäristön suunnittelusta

Safa palkitsi Seinäjoen Arkkitehtipäivillä Vantaan entisen kaupunki-suunnittelujohtaja Tarja Laineen, Alusta-paviljongin sekä rakennusosien kierrätettävyyttä käsittelevän diplomityön.

Safa jakoi toukokuussa Arkkitehtipäivillä Seinäjoella Otto-livari Meurman -palkinnon hyvän elinympäristön edistämiseksi, kestävän rakentamisen Tunnustuspaanu-palkinnon sekä nuoren arkkitehdin Wuorio-palkinnon vuoden parhaasta arkkitehtuurin alan diplomityöstä.

Otto-livari Meurman -palkinto myönnettiin Vantaan kaupunkisuunnittelujohtajan tehtävästä viime vuonna eläköityneelle arkkitehti **Tarja Laineelle**. Laine toimii parhaillaan uutta alueidenkäyttölakia valmistelevan työryhmän arkkitehtiasiantuntijana.

”Tarja Laine valittiin tehtävään pitkän ja monipuolisen kaupunkisuunnittelu- ja kaavoituskokemuksensa vuoksi. Laine tunnetaan alalla neuvottelevana, innostavana ja uudistavana asiantuntijana”, palkintolautakunnan puheenjohtaja **lida Kalakoski** perustelee valintaa.

”Laine on toiminut aktiivisesti kaupunkisuunnittelun alalla suunnannäyttäjänä sekä laadun ja kuntalaisten osallistamisen puolestapuhujana.”

Ennen kaupunkisuunnittelujohtajan tehtävää Laine on työskennellyt muun muassa konsultti- ja kehitysyhteistyötehtävissä sekä elinympäristöpäällikkönä Uudenmaan ympäristökeskuksessa ja ely-keskuksessa.

”Suomalaisen kaupunkisuunnittelun tulevaisuus ei riipu vain arkkitehdeista, vaan kaikista kaupunkisuunnittelun eri vaiheisiin osallistuvista ihmisistä ja organisaatioista. Toivon, että aluidenkäyttölain eettiset tavoitteet säilyvät ja että laki tarjoaa jatkossakin hyvät lähtökohdat vuoropuhelulle ja yhteistyölle”, Laine sanoo.

SUUNNITELTU HYÖNTEISILLE

Kestävän kehityksen Tunnustuspaanun sai tänä vuonna Alusta-paviljonki. **Elina Koiviston** ja **Maiju Suomen** suunnittelema labyrinthimainen paviljonki pöytäkouluun ja Designmuseon väliselle piha-alueelle kesällä 2022.

”Arkkitehdit Elina Koivisto ja Maiju Suomi ovat onnistuneet luomaan arkkitehtuurin keinoin paikan, jossa luonnon

monimuotoisuus on koettavissa kaikin aistein ja joka tarjoaa fyysisen ja henkisen tilan yhdessäololle, keskustelulle ja oikeiden kysymysten etsimiselle”, palkinnon saajan valinneen Eko-Safan puheenjohtaja **Juha Pääta** perustelee.

Paviljonki on jaettu tiloiksi poltetuista savitiilistä ja polttamattomasta raakasavesta tehdyillä rakenteilla, puisilla pergoleilla ja kukkivia kasveja pursuavilla suursäkeillä. Rakenteisiin on suunniteltu elinolosuhteet hyönteisille, joille kukinnot tarjoavat ravintoa. Paviljongin taululla on ajatus kohtaamispaikasta, joka tarjoaisi hyvinvointia sekä ihmisille että muille lajeille.

”Tällaisen käytäntölähtöisen tutkimuksen hienous on siinä, että se ei ole valmis, vaan tutkimisen ja kyselyn mahdollistava alusta”, Elina Koivisto sanoo. Tämän kesän jälkeen paviljonki kasveineen muuttaa Otaniemeen Aalto-yliopiston kampukselle.

Nuoren arkkitehdin Wuorio-palkinnon parhaasta arkkitehtuurin alan diplomityöstä sai Aalto-yliopistosta valmistunut **Taika Pirilä** työllään *Suunniteltu purettavaksi – Purettavuus joustavuuden ja uudelleenkäytön mahdollistajana uudisrakentamisessa*.

”Pirilän työ käsittelee rohkeasti tärkeää ja todellista ongelmaa. Diplomityön tutkimusosiossa on analysoitu perusteellisesti purettavuuden suunnittelukeinoja. Tutkimustieto ja suunnittelutyö yhdistyvät työssä johdonmukaisesti ja ansiokkaasti”, palkinnon saajan valinnut professori **Minna Sunikka-Blank** perustelee.

”Ulkomailta katsottuna suomalainen purkuinto ihmetyttää. Pirilän diplomityö on erityisen kiinnostava myös siksi, ettei siinä pyritä vain tehokkaaseen uudelleenkäyttöön, vaan myös rakennusten pitkäikäisyyteen”, Cambridgen yliopistossa professorina työskentelevä Sunikka-Blank toteaa.

PÄIVI VIRTANEN

KUVAT ANSSI LEPPÄNEN

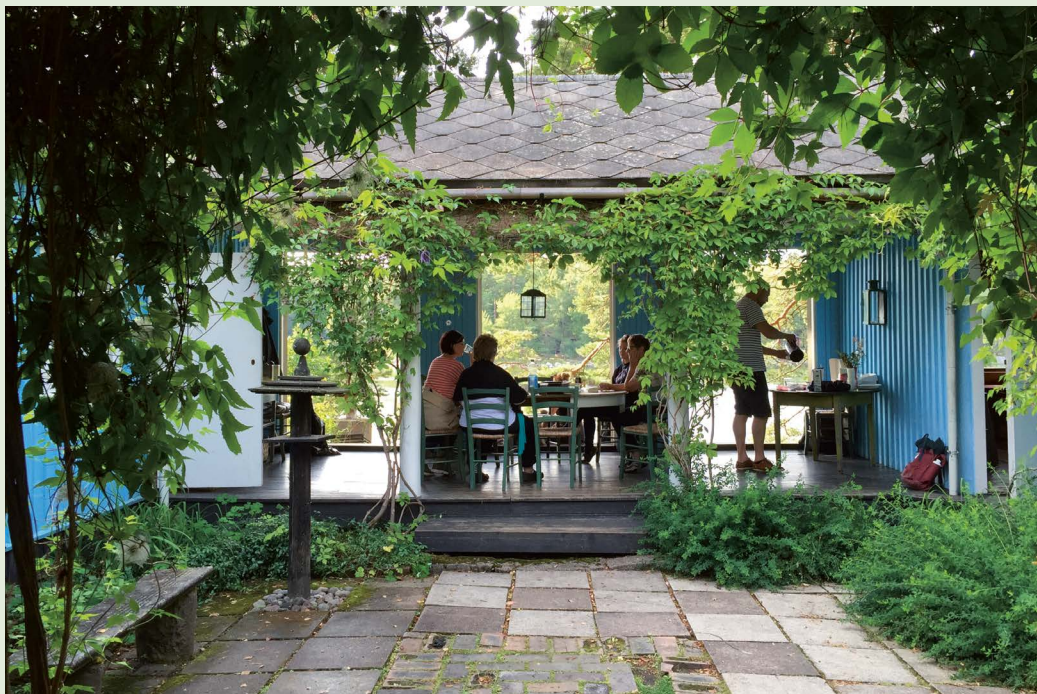
Ylh. Tarja Laine palkittiin Otto-livari Meurman -palkinnolla. Alh. Elina Koiviston ja Maiju Suomen Alusta-paviljonki sai kestävän rakentamisen Tunnustuspaanun.

”
Ulkomailta
katsottuna
suomalainen
purkuinto
ihmetyttää.

Oivan huvilasta arkkitehtien kesäparatiisiksi

Sata vuotta täyttävä Villa Oivala on toiminut arkkitehtiliiton kesähuvilana jo kuusikymmentä vuotta.

Teksti ANNE JARVA

SAFA

Villa Oivala sijaitsee Helsingin Laajasalon edustalla Villingin saarella. Arkkitehti Oiva Kallion suunnittelema päärakennus on valmistunut vuonna 1924.

Kuluvana vuonna tulee sata vuotta siitä, kun arkkitehti **Oiva Kallio** (1884–1964) otti vastaan syntymäpäivävieraita upouudessa kesähuvilassaan Villingin saarella. Neljäkymmentä vuotta myöhemmin, vuonna 1964, Safa sai huvilan osana Kallion mittavaa testamenttilahjoitusta.

Huvila oli arkkitehtikunnalle tuttu. Sitä oli esitelty Arkkitehti-lehdessä ja siellä oli viihdytty Oivan vieraana. Silti, tai ehkä juuri siksi, professori **Aarno Ruusuvuori** lähetti arkkitehtiopiskelijat tutkimaan taloa. Tuloksena syntyi monikymmensivuinen raportti taloa ja ympäristöä luonnehtivine kuvineen ja teksteineen. Erityisesti kontrastit sisä- ja ulkotilojen välillä viehättivät arkkitehdinalkuja.

Ensimmäisinä asukkaina huvilaa vuokrasi nuorten Safa-aktiivien ”minisymposium”, kuusi aikuista ja kaksi lasta. Kesän aikana he kävivät töissä ja opiskelivat, hoitivat lapsia, pesivät pyykkiä ja kestitivät vieraista. Arkiset matkat mantereelle sujuivat kätevästi yhteysaluksella, vaikka omakin vene oli käytössä. Varsinaisia kunnostustöitä ei tuolloin vielä tehty, vaan aikaa käytettiin kiinteistön yleiseen siivoukseen.

Aluksi Oivalaa vuokrattiin koko kesäksi, tai kesä

jaettiin kahdelle vuokralaiselle. Luontaisetuihin kuului Safan kokousten isännöinti: esimerkiksi vuonna 1966 hallitus matkasi Oivalaan vesibussilla, ohjelmassa kokouksen ohella sauna, lenkkimakkara ja olutta.

VUOKRALAISET HOITAVAT

Oivalan käyttö askarrutti Arkkitehtiliittoa. Huvilan ylläpito nähtiin taloudelliseksi rasitteeksi, mutta samalla tunnistettiin sen kulttuurihistorialliset arvot.

Tiukkaan taloudellisen tilanteeseen vedoten hallitus pyysi 1970-luvulla ainakin kahteen otteeseen liittovaltuustolta oikeutta Oivalan ”realisoimiseen”. Myyntivaltuudet myönnettiin, mutta erilaisin ehdoin ja ponsin. Piti harkita, oliko myynti välttämätöntä tai, mikäli se todella toteutettaisiin, toimittaa siitä liittovaltuustolle erillinen selvitys.

Työryhmä, jonka tehtävänä oli ”Oivala-kysymyksen kokonaisvaltainen selvittäminen”, sai työnsä valmiiksi vuonna 1976. Lähtökohtanaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskokonaisuuden säilyttäminen työryhmä kartoitti huvilan korjaustarpeet, arvioi korjauskustannukset ja tutki huvilan käyttömahdollisuudet.

Oivalaa inventoitiin korjaussuunnitelmaa varten toukokuussa 1987. Vasemmalta Simo Freese, Georg Grotenfelt, Matti Huhtamies, Matti Lummaa, Pekka Leskelä, Martti Jokinen, Panu Kaila ja Timo Jeskanen.

Jos huvila säilytettäisiin Safan omistuksessa, sen käyttöä tulisi tehostaa kustannusten kattamiseksi. Vaihtoehtona olisi huvilan myyminen ostajalle, joka sitoutuisi säilyttämään ja kunnostamaan rakennuksen.

Samaan aikaan Oivalan vuokraaminen jatkui. Vuokrasopimuksissa edellytettiin, että vuokralainen sitoutuu hoitamaan tilaa, rakennuksia ja muuta omaisuutta hyvin. Vuokralaisen tuli yksilöidä korjaustyöt, joita sitten Safa mahdollisuuksien mukaan rahoitti.

Ympärivuotisesta vuokrauksesta huolimatta jäsenistölle haluttiin antaa mahdollisuus tutustua tilaan. Ensimmäinen Safa-purjehdus Oivalaan tehtiin vuonna 1977. Samalla saunottiin ja keskusteltiin muun muassa Safan organisaatioon sekä rakennus- ja kaavoituslain uudistukseen liittyvistä kysymyksistä. Virkistystä ja asiaohjelmaa sisältäviä kokoontumisia jatkettiin Oivala-päivän nimellä.

Vuoden 1977 lopulla 15 liittovaltuutettua teki aloitteen Oivalan saattamiseksi rakennussuojelun piiriin. Hallitus vastasi, että suojelu voidaan hoitaa ”Arkitektiliiton luottamuselinten päätöksillä joustavasti ja liiton resurssien mukaisesti”.

Lopulta kevätkokouksessa vuonna 1980 liittovaltuusto peruutti hallituksen valtuudet realisoida Oivala.

PAIKKA TAIDELEIRILLE

Demokraattiset arkkitehdit -alaosasto tarjoutui keväällä 1981, uuden vuokrakauden alkaessa, vuokraamaan Oivalan arkkitehtien koulutuspaikaksi. Hallitus kuitenkin katsoi, ettei koulutustoiminta voi olla pelkistään yhden alaosaston asia, vaan antoi Oivalan yhteiskäytön tutkimisen koulutusvaliokunnan tehtäväksi.

Safan ensimmäinen taideleiri pystytettiin Oivalaan elokuussa 1981. Leirin huollosta vastasivat isäntä ja emäntä, joiden tehtävänä oli huolehtia osanottajille aamiainen, kaksi ateriala ja kahvit. Se olikin aikamoinen tehtävä vaatimattomissa oloissa, kun viikon pituiselle leirille osallistui kolmisenkymmentä henkilöä. Majoitus järjestyi Oivalassa, muualla Villingin saarella tai omassa veneessä.

Oivalan systemaattinen kunnossapito alkoi vuonna 1981 **Merja Härön, Reijo Lahtisen ja Matti**

Lummaan laatiman ehdotuksen pohjalta. Tärkeimpänä tehtävänä oli sammaloituneen, mahdollisesti villiviinin vahingoittaman vesikaton korjaaminen. Perustuksiltaan ja kantavilta rakenteiltaan rakennus osoittautui hyväkuntoiseksi.

Korjausten jälkeen Oivalaa alettiin vuokrata jäsenistölle viikoksi tai kahdeksi kerrallaan siten, että kukin vuokraaja sai tehtäväkseen korjaustöitä kykensä mukaan. Teknillisen korkeakoulun arkkitehtuurin historian opettajat ja opiskelijat ovat myös antaneet panoksensa Oiva Kallion perinnön vaalimiseen, tutkineet rakennusta, laatineet korjaussuunnitelmia ja osallistuneet työleireille ammattilaisten johdolla.

Oivalan vieraskirjoista voi lukea, miten kunnostustyöt ovat eri aikoina värittäneet arkkitehtiperheiden lomanviettoa. Silti aikaa löytyy syntymäpäiväjuhille, rapukesteille ja lapsille niin mieluisille Myrskykallio-retkille. Niin kuin aina ennenkin. ●

Arkkitehti Anne Jarva kokoaa yhdessä Oivalan hoitokunnan kanssa Oivalaan liittyviä muistoja, haastattelee huvilan käyttäjiä eri vuosikymmeniltä ja etsii arkistosta puuttuvia palasia Oivalan käyttöhistoriasta. Lisää tietoa paikan päällä Oivalan satavuotisjuhlassa 19.6.2024.

Kuva Hesa-Safan retkeltä Oivalaan vuonna 2013.

Villa Oivalan satavuotisjuhlat kesäkuussa

Arkkitehti **Oiva Kallion** Helsingin Villingin saareen suunnitteleman Villa Oivalan satavuotisjuhla vietetään tänä kesänä. Lapseton Oiva Kallio testamenttasi huvilansa Safalle, joka sai sen haltuunsa 1964. Satavuotisjuhlan kunniaksi huvilassa on avoimet ovet safalaisille perheineen 19. kesäkuuta.

Ohjelmassa **Juulia Mikkola** arkkitehtitoimisto Liva-dysta esittelee huvilan restaurointitöitä ja **Anne Jarva** kertoo Oivalan Safa-ajan käyttöhistoriasta arkistotietojen ja haastattelujen pohjalta.

Tarjolla on pullakahvit, grilli on kuumana omille eväille ja sauna lämmitetään halukkaita kylpijöitä varten. Huvilan lisäksi vierailijoilla on mahdollisuus tutustua kauniiseen Villingin saareen.

Ilmoittaudu tapahtumaan viimeistään 10. kesäkuuta. Ilmoittautumislomake löytyy Safan tapahtumakalenterista osoitteesta safa.fi/tapahtumat. Mukaan mahtuu 55 ensimmäistä ilmoittautumisjärjestyksessä (max. 4 henkilöä/safalainen).

Lisätietoja isännöitsijä Jyri Haukkavaaralta, puh. 04 3211 4211.

Safan toimistossa kaksi uutta osa-aikaista työntekijää

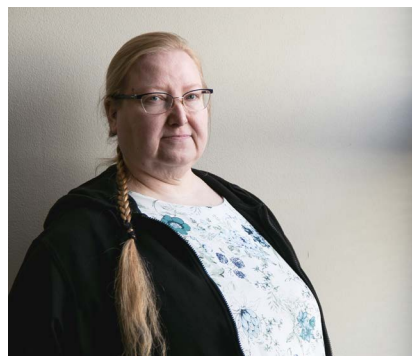
Safan osa-aikaisena hallintoassistenttina aloitti huhtikuussa **Mia Saarelmalla**. Saarelmalla on monipuolinen tradenomin, isännöitsijän ja datanomin koulutustausta ja hänellä on kokemusta muun muassa myyntityöstä, tietotekniikan alalta, esimiestävistä ja järjestötyöstä.

Saarelmalla on tuntumaa myös arkkitehtuurin alaan ja arkkitehtien kanssa työskentelyyn.

”Piirsin asemakaavakarttoja lautakunnalle ja toimin tiimin sihteerinä johdon tuen ryhmässä Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksessa yli viiden vuoden ajan”, Saarelma kertoo.

Saarelman tehtäviin sisältyy Safan hallituksen asioiden koordinoimista, selvityksiä ja ohjeistuksia sekä yhteistyötä ala- ja paikallisosastojen kanssa. Hän tulee avustamaan myös koulutusten järjestämisessä.

Safan osa-aikaisena erityisasiantuntijana aloitti arkkitehti **Kasmir Jolma**. Jolman haastattelun voi lukea tämän lehden sivuilta 24–25.

Mia Saarelma aloitti Safan uutena hallintoassistenttina huhtikuussa.

Helsingin Peltityö R&V Oy

<http://www.peltityo.com>

Peltityöt 40 vuoden kokemuksella.

Peltityö R&V osallistui Oivala 100 v-juhlintaan korjaamalla huvilan suuret ulkolyhdyt.

Kesä-Kiljavaa vietetään elokuussa

Opiskelijoiden oma ala-osasto O-Safa järjestää elokuussa perinteisen arkkitehtiopiskelijoiden kesäviikonlopun, Kesä-Kiljavan, Safan lomaviettoalueella Vähä-Kiljavalla Hyvinkäällä.

Viikonloppu 2.–4.8. sisältää yliopistorajoja murtavaa ohjelmaa, jossa sukkelataan rentoutumiseen, lapsuuden kesiin ja tietenkin arkkitehtuuriin. Vähä-Kiljavalle on yhteiskuljetus Helsingistä.

Ensimmäinen ilmoittautumiskierros päättyi kesäkuun 2. päivää. Mikäli paikkoja jää auki, avataan toinen ilmoittautumiskierros heinäkuun puolessavälissä.

Ilmoittautuminen Safan tapahtumakalenterissa osoitteesta safa.fi/tapahtumat

Safan vuoden 2024 apurahat ja avustukset haettavina

Jaossa on muun muassa opinto-, tutkimus ja matka-apurahoja, kannustuspalkintoja sekä nuoren arkkitehdin apuraha.

Safan rahastoista on tänä vuonna haettavana liiton jäsenille ja opiskelijajäsenille yhteensä 12 000 euroa. Apurahojen, kannustuspalkintojen ja avustusten saajista päättää Safan hallitus.

Vuosittain vaihtuvista nimikkorahastoista on vuorossa vuonna 1966 perustettu Viljo Revellin rahasto, jonka tarkoituksena on tukea rakennustaidetta edistävää työtä myöntämällä opinto-, tutkimus- ja matka-apurahoja.

Lisäksi on haettavana apurahoja avustus- ja kannustusrahastosta. Rahaston tarkoituksena on edistää liiton tarkoituksen mukaisesti ihmisen ympäristösuhteita eheyttävää ja yhdyskuntarakenteita parantavaa rakennustaidetta jakamalla kannustuspalkintoja. Rahasto tukee myös terveydellisistä syistä tai työttömyyden tai muiden vastaavien seikkojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita arkkitehteja ja heidän perheitään.

Sisustusarkkitehti **Carin Bryggmanin** ja professori **Erik Bryggmanin** rahaston apuraha 7 500 euroa julistetaan Safan nuorten jäsenten haettavaksi. Apuraha myönnetään arkkitehdille, joka täyttää tänä vuonna enintään 35 vuotta ja on

hyväksytty Safan jäseneksi viimeistään 6.6.2022 pidetyssä hallituksen kokouksessa.

Apurahan saajaksi valitaan arkkitehti tai arkkitehtiryhmä, joka on ansioitunut luovan arkkitehtuurin alueella tai jonka hakemuksessaan esittämä työsuunnitelma edistää luovaa arkkitehtuuria suunnittelun tai tutkimuksen näkökulmasta.

APURAHOJEN hakemiseen ei ole määrämuotoista lomaketta, mutta hakemuksen tulee sisältää selvitys haettavan apurahan käyttötarkoituksesta ja perustelut, haettavan apurahan summa ja mahdollisesti mistä rahastosta apurahaa haetaan, mahdolliset muut samaan tarkoitukseen saadut apurahat, listaus mahdollisista muista viimeisen viiden vuoden aikana myönnettyistä apurahoista sekä lyhyt cv- tai referenssilista (portfolio tarvittaessa).

Hakemukset perusteluineen ja liitteineen tulee toimittaa maanantaihin 5.8.2024 mennessä Safan koulutus- ja tutkimustoimikunnalle osoitettuna osoitteeseen Safan toimisto, Hämeentie 19A, 00500 Helsinki tai sähköpostitse koulutus@safa.fi.

Safan hallitus päättää apurahojen jakamisesta elokuun kokouksessaan.

Lisätietoja: Safan koulutus- ja tutkimustoimikunnan sihteeri, erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi

RIL, SAFA, ATL, RIA, RKL

Pääsuunnittelijakoulutus 27

ILMOITTAUTUMINEN & OHJELMA

www.ril.fi/paasuunnittelija

HINTA

RIL, SAFA, RKL, RIA, SIO jäsenet: 3990 eur + alv. 24%

Muut: 4290 eur + alv. 24%

LISÄTIETOJA

Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi

Ossi Liang, ossi.liang@ril.fi

FISEn pääsuunnittelijoiden pätevydentoteamismenettelyn mukaisesti täydennyskoulutukseksi hyväksytty pääsuunnittelijakoulutus.

Pääsuunnittelijakoulutuksen yhteydessä on mahdollista suorittaa myös Pätevyyskoulutus tavanomaisissa pääsuunnittelijatehtävissä toimiville.

KOULUTUSPÄIVÄT, Helsinki / webinaari

1. jakso 17.-18.9.2024
2. jakso 29.-30.10.2024
3. jakso 19.-20.11.2024
4. jakso 28.-29.1.2025
5. jakso 11.-12.3.2025

Safa saa uuden nimikkorahaston testamenttilahjoituksen turvin

Safan liittovaltuuston kokouksessa käsiteltiin muuun muassa liiton julkaisujen yhdistämistä sekä päätettiin Maija Kairamon rahaston perustamisesta.

Safan liittovaltuusto kokoontui kevätkokoukseen Tieteiden talolle 27.5.

Puheenjohtaja **Asko Takala** kertoi kat-sauksessaan, että liiton viime vuonna käynnistyneessä muutoshankkeessa ollaan siirtymässä asteittain kohti ratkaisuja.

”Toivon että meillä olisi muutoshankkeessa kykyä nähdä pidemmälle, eikä vain reagoida tämänhetkiseen huonon suhdanteen värittämään tilanteeseen.”

Kokouksessa tehtiin päätös uuden rahaston perustamisesta **Maija Kairamon** nimiin. Rakennusperintö-Safa sai keväällä testamenttilahjoituksen, joka sisältää Maija Kairamon ja tämän puolison **Antero Tiusasen** arvo-osuustilien osakkeet sekä kesämökkikiinteistön.

Uuden nimikkorahaston tarkoituksena on edistää rakennusperinnön säilyttämistä

myöntämällä muun muassa apurahoja tai järjestämällä seminaareja. Rahastoa hallinnoi Rakennusperintö-Safa liittovaltuuston määrittelemien sääntöjen mukaisesti.

Kokouksessa päätettiin myös, että testamenttiin sisältyvä peruskuntainen kesämökki tulee myymään ensisijaisesti Safan jäsenelle, koska Rakennusperintö-Safalla ei ole mahdollisuutta vuokraustoiminnan pyörittämiseen.

Liittovaltuusto päätti jo helmikuussa pidetyssä ylimääräisessä kokouksessaan Safan julkaisemien Arkkitehti-lehden ja Arkkitehtiuutiset-lehden yhdistämisestä ja uuden printtilehden rinnalle perustettavasta verkkomediasta.

Lehtien päätoimittaja **Kristo Vesikansa** esitteli liittovaltuustolle neljä vaihtoehtoa lehtikonseptia: osittain

kaksikielinen, jäseniä kokoava foorumi; pääosin suomenkielinen yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanava; kulttuurikentän äänitorvi sekä kaksikielinen kansainvälisen arkkitehtuurimedia.

Vesikansan mukaan tulevaan lehtikonseptiin vaikuttaa osaltaan myös hankala taloustilanne.

”On esimerkiksi valittava, panostaanko enemmän printtilehteen vai verkkojulkaisemiseen. Myös kaksikielisen printtilehden järkevyyttä on tarkasteltava kriittisesti.”

Lehtikonseptin suunnittelu jatkuu seuraavaksi yhteistyössä ulkopuolisen konsultin kanssa.

PÄIVI VIRTANEN

Safan
Ammatti päivä

**PÄIVITTYVÄ
LAINSÄÄDÄNTÖ**

Ke 6.11. klo 13–17

Webinaari
Avoin Safan jäsenille
Lisätietoja safa.fi

Safa esittää kiinteistöveron poistoa suojelluilta rakennuksilta

Safa julkaisi huhtikuussa kannanoton, jossa esitetään, että rakennussuojelulailla suojellut kohteet vapautetaan kiinteistöverosta hallituksen suunnittelemassa kiinteistöverouudistuksessa.

Perusteluina todetaan, että Suomessa on huomattavan vähän rakennussuojelulailla suojeltuja kohteita, reilusti alle 400. Näistä merkittävä osa on valtion tai kunnan omistuksessa, joten määrä on marginaalinen kiinteistöverotuoton näkökulmasta.

Suojeltujen rakennusten käyttö- ja ylläpitokustannukset ovat korkeat. Rakennuksiin kohdistuu myös rajoitteita ja määräyksiä, jotka synnyttävät omistajalle huomattavia velvoitteita ja kustannuksia.

Kannanotossa todetaan, että jos lailla suojeltujen kohteiden poikkeuksellisia lähtökohtia ei huomioida kiinteistöverouudistuksessa, vaarannetaan edellytykset näiden kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden ylläpitoon ja korjaamiseen.

Lue Safan kannanotto kokonaisuudessaan osoitteessa safa.fi/kannanotot.

Arkkitehtuuripolitiikkaa kevyemmällä otteella

Safan Miniapoli-hanke kannustaa keskustelemaan arkkitehtuuripoliittisista kysymyksiä matalalla kynnyksellä.

Seinäjoen kaupunginteatterin yläkerroksessa, pöydälle salin takaosaan, on levitetty erivärisiä kortteja. Oranssit on nimetty ohjekorteiksi, sinisissä kuvataan teemoja ja vihreissä prosesseja.

Korttien aihe on miniapoli eli pieni-muotoinen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma ja miten sellaisen voi tehdä.

On kaupunginteatterissa pidettävän Arkkitehtipäivien seminaarin kahvitauko, ja Safan miniapoliprojektin hankekoordinaattori, arkkitehti **Tapio Tuomi** sekä Safan varapuheenjohtaja **Raine Vihelmaa** päivystävät pöydän ääressä ja kertovat kiinnostuneille miniapolien ideasta.

”Arkkitehtuuriohjelmat ovat aika laajoja ja niiden tekemiseen menee aikaa. Miniapolin voi tehdä jostakin pienemmästä yksittäisestä teemasta”, Tuomi selittää.

Tavoitteena on helpottaa keskustelun aloittamista rakentamisen laadusta ja arkkitehtuuripoliittisista kysymyksistä, Tuomi sanoo. Miniapoli on suunniteltu käytännönläheiseksi välineeksi, jonka avulla voi nostaa esiin ja viedä eteenpäin ajankohtaisia rakentamiseen ja kaupunkisuunnitteluun liittyviä asioita.

”Miniapoli on työkalu kaikille, jotka haluavat pyrkiä vaikuttamaan tai keskustelemaan vaikkapa purku-uhan alla olevan kiinteistön säilyttämisestä.”

LAAJEMPI KUVA ARKKITEHTUURISTA

Nurmijärven asemakaava-arkkitehdit **Sanna Okko** ja **Salla Seppälä** pysähtyvät tutkimaan kortteja. Nurmijärvellä on suunniteltu puurakennusohjelmaa, ja Seppälä pohtii, voisiko miniapoli soveltua sen tekemiseen.

Juuri sellaiseen se on tarkoitettu, Vihelmaa sanoo.

”Tämä on ikäänkuin valmis pohjapaperi aloittamisen tueksi.”

Kortteihin on listattu teemoja, jotka kunnissa tällä hetkellä mietittyvät. Niitä ovat esimerkiksi ilmastonmuutos, saavutettavuus ja esteettömyys, julkisen tilan käyttö, moniarvoisuus ja sosiaalinen sekoittuminen, maisema ja ympäristö sekä käytön jatkuvuus.

ANSSI LEPPÄNEN

Raine Vihelmaa (vas.) ja Tapio Tuomi esittelevät miniapoli-kortteja Salla Seppälälle ja Sanna Okolle Seinäjoen Arkkitehtipäivillä.

Teemat ovat nousseet työpajoista, joihin on osallistunut kaupunginarkkitehteja eri puolilta Suomea, Tuomi kertoo. Myös Arkkitehtipäivillä konsepti on herättänyt paljon kiinnostusta.

”Erityisesti [vähälle käytölle jääneen rakennuksen] käytön jatkuminen tuntuu olevan aihe, johon monissa kunnissa liittyy paljon kysymyksiä”, Tuomi sanoo.

Käytännön työkalun lisäksi miniapoleissa on kyse arkkitehtuurikuvan laajentamisesta, Vihelmaa toteaa.

”Päättäjillä saattaa olla hyvin suppea kuva arkkitehtuurin mahdollisuuksista, vaikka arkkitehtuurin kautta voidaan vaikuttaa laaja-alaisesti ihmisen hyvinvointiin ja ympäristöön.”

Miniapoli on osa Safan, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfon ja Taiteen edistämiskeskus Taiken yhteistä paikallisten arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien kehittämisen hanketta, jota rahoittaa ympäristöministeriö.

Miniapoli-ohjekortit ja muu materiaali julkaistaan myöhemmin Archinfon ylläpitämällä apoli.fi-sivustolla.

SILJA YLITALO

Lisätietoja: Safan erityisasiantuntija Heini Korpelainen, heini.korpelainen@safa.fi

Puhuttua

”Meillä on vielä luontoympäristöä ja mahdollisuus lähivirkistysalueisiin. Mutta valitettavasti on nähtävissä myös sellaisia trendejä, että tiiviin rakentamisen takia ei enää ole vaikkapa sellaisia piha-alueita, jotka mahdollistavat luontokosketuksen siinä määrin kuin ennen.”

Oulun yliopiston yhdyskuntasuunnittelun professori Helka-Liisa Hentilä arvioi Ylen haastattelussa 2.5. terveyskysymysten huomioimista suomalaisessa kaupunkisuunnittelussa.

”Arkkitehdin ammattiin kuuluu vahva ammattietiikka. Kylpylähotelli parantaa mielestäni rannan palvelutasoa huomattavasti. Matalan rakennuksen vaikutus näkymiin on vähäinen. Ulkoilureitit ja viheralueet meren rannassa kohenevat uuden rantapuiston myötä.”

Avanto arkkitehtien Ville Hara kommentoi Helsingin Sanomien syntymäpäivähaastattelussa 24.4. vastustustakin herättänyttä Taivallahden kylpylähotelli -hanketta, jonka suunnittelusta Avanto arkkitehdit on vastannut.

”Oli vähän uudennainen harjoitus, että 70-luvun rakennuksen julkisivu on suojeltu. Jouduimme miettimään aika tarkkaan, mitä säilyttämme ja miten sen aikakauden ratkaisut voi toteuttaa nykypäivän vaatimusten mukaisesti.”

Ilmala2 -vesitornin perukorjauksesta vastannut arkkitehti Tuomas Tervonen kuvailee Rakennuslehdessä 22.4. julkisivun toteuttamista siten, että ulkonäkö säilyi, mutta tekniset ratkaisut uudistettiin.

”Oodin toisessa ja kolmannessa kerroksessa on paljon lintuturvallisia ratkaisuja, kuten painettua lasia ja säleikköä lasin edessä. Ensimmäisessä kerroksessa on kuitenkin kirkkaampaa lasia, johon tapahtuu todetusti törmäyksiä.”

Lintuystävällistä arkkitehtuuria diplomityössään tutkinut arkkitehti Emma Komi Ylen artikkelissa 17.5.

Arkkitehti-lehti on vuoden 2023 ammatti- ja järjestömedia

Safan kustantama Arkkitehti-lehti on valittu vuoden 2023 ammatti- ja järjestömediaksi aikakauslehtien Editkilpailussa 16. toukokuuta 2024. Lisäksi lehti sai kunniamaininnan Vuoden ulkoasu -kategoriassa.

Tuomaristo kuvaili lehteä korkeatasoiseksi, kiinnostavaksi ja tyylikkääksi julkaisuksi, jonka haluaa pitää esillä ja säilyttää.

”Lehti katsoo alaa laajasti ja kriittisesti, ja sisältö palvelee jäsenten lisäksi myös ammatikunnan ulkopuolisia lukijoita. Lehden kiehtova visuaalisuus sopii sen sisältöihin ja tukee hienosti ammattiryhmän identiteettiä. Perinteikäs lehti tuntuu tuoreelta ja ajankohtaiselta, ja sille voi ennustaa pitkää ikää”, tuomaristo perusteli valintaa vuoden ammatti- ja järjestömediaksi.

Aikakauslehtikustantajien ja -julkaisijoiden yhteistyöfoorumi Aikakausmedian järjestämässä Editkilpailussa palkitaan vuosittain parhaita aikakausmedia-alan tekijöitä ja toteutuksia. Tänä vuonna palkintoja jaettiin 13 toimituksellisessa ja kolmessa markkinoinnillisessa sarjassa.

MUISTAMME

ANNE RANTA-ESKOLA (1960–2024)

Asuntojen, koulujen ja peruskorjausten suunnittelija

Anne Ranta-Eskola (os. Vuorinen) syntyi Sysmässä 9. helmikuuta 1960 ja menehtyi nopeasti edenneeseen sairautteen Hämeenlinnassa 8. maaliskuuta 2024.

Ranta-Eskolan isällä oli Hämeessä menestyvä rakennusliike, minkä innoittamana hän opiskeli ensin rakennuspiirtäjäksi ja heti sen jälkeen arkkitehdiksi Otaniemessä. A80-kurssilaiset muistavat Ranta-Eskolan alati iloisena ja avuliaana teekkarina, joka oli aina valmis juhlimaan ja tanssimaan – sekä myös istumaan seuraavana aamuna luennolla diaprojektorin hämärässä hurinassa. Ahkeruus, periksiantamattomuus ja optimismi valaisivat opintoja ja tulevaa, osin dramaattistaakin elämää.

Opiskeluaikana Ranta-Eskola työskenteli Raili ja Reima Pietilän toimistossa Tampereen pääkirjaston suunnittelutiimissä sekä Kari Järvisen ja Timo Airaksen toimistossa osallistuen esimerkiksi Seljapolun päiväkodin suunnitteluun Vantaalla. Ranta-Eskolan rohkea ja osallistava ote arkkitehtuurin tekemiseen muotoutui näiden oppi-isien opissa.

Valmistuttuaan Otaniemestä vuonna 1986 Ranta-Eskola asui muutamia vuosia perheensä kanssa Yhdysvalloissa New Yorkin ja Chicagon seuduilla. Paikallisen pätevyyden puuttuessa Ranta-Eskola keskittyi pieniin poikiinsa ja opeteli samalla tuolloin vasta markkinoille tulossa olleen cad-piirtämisen salat. Ranta-Eskola saikin noina vuosina vahvan pohjan tietokonepohjaiseen suunnitteluun tulevaa uraansa varten.

Asetuttuaan Hämeenlinnaan Ranta-Eskola työskenteli muun muassa Arkkitehtitoimisto Eero Raatikaisella ja Peruskorjauskeskus Hämeessä. Yhteistyö jatkui myös Ranta-Eskolan perustettua oman toimistonsa Arcaren. Ranta-Eskolan ura painottui vahvasti asuntosuunnitteluun, kouluihin ja peruskorjauksiin. Hänen työluetteloonsa sisältyy hämmästyttävät määrät kerros-, rivi- ja pientaloja ja niiden peruskorjauksia, kouluja ja päiväkoteja uudis- ja perus-

korjauskohteina sekä erityisasumiskoh-teita ja liiketilojen peruskorjauksia eri puolilla Etelä-Suomea: pääkaupunkiseudulta Turenkiin, Janakkalaan, Nokialle, Tervakoskelle, Sysmään ja niin edelleen.

Anne työskenteli täydellä höyryllä ja sydämeästään hankkeisiinsa paneutuen aivan loppuun saakka. Töissä ahkeroinnin ohella hän oli todella aktiivinen myös lukuisissa järjestöissä ja yhteisöissä. Muun muassa Rotary- ja Suomi-Amerikka -seura sekä naisvoimistelun ja golfin harrastajat saivat nauttia Annen energiasta. Hän toimi myös Häme-Safassa ja Kiinteistöliiton korjausrakentamistoimikunnassa. Lukuisat vapaa-ajan ystävät, kollegat, kurssikaverit ja lähiomaiset jäivät kaipaamaan Annea. Heitä lohduttavat tämän viimeiset sanat: hän oli kiitollinen elämästään.

KATI MIETTINEN
Anne Ranta-Eskolan kurssikaveri
ja sydänystävä

Elämäntyönä kirkkorestauroinnit

Kirkkojen rakennushistoriaan ja erityisesti niiden paanukattoihin perehtynyt arkkitehti, tekniikan tohtori Antti Pihkala kuoli nopeasti edenneeseen syöpään Turussa 13. helmikuuta 2024. Hän oli syntynyt 22.9.1954 Lahdessa.

Jo kouluaikana Lahden lyseossa Antti kulki piirustuslehtiö mukanaan ja teki kuvia kaikesta näkemästään – rakennuksista, katunäkymistä ja puistoista. Ylioppilaaksi päästyään hän hakeutui opiskelemaan arkkitehtuuria Oulun yliopistoon, harkittuaan ensin myös kuvataiteilijan uraa.

Oulussa Pihkala tuli tunnetuksi aktiivisena Oulun viimeisten puutalokortteleiden suojelun puolustajana. Hän oli keskeinen toimija liikkeessä, joka pelasti ylioppilastalo Rauhalan purkamiselta.

Koko hänen uransa voi sanoa saaneen suunnan, kun ryhmä Oulun yliopiston arkkitehtiopiskelijoita suuntasi 1970–80-lukujen taitteessa Itä-Lappiin Pelkosenniemelle pelastamaan Suvannon kylää. Talot Kitisen joen rannalla olivat Lapin sodassa säästyneet saksalaisten hävitykseltä. Nyt kylää uhkasi voimailtohanke, joka olisi hukuttanut kylän.

Opiskelijat ryhtyivät yhdessä kyläläisten kanssa pohtimaan keinoja kylän säilyttämiseksi. Suvannon suojelutoimien symboliksi kohosivat 1980-luvulla järjestetyt pärekattotalkoot. Pihkala oli niissä keskeisesti mukana ja teki lopulta Suvannon kylästä diplomityönsä. Voimayhtiön hanke supistui ja Suvanto säästyi, vaikka Kitinen kylän alapuolella valjastettiin.

Pihkala intoutui yhä enemmän tutkimaan puurakennusten historiaa ja perehtymään korjausrakentamiseen. Hän työskenteli eri arkkitehtitoimistoissa Oulussa ja Joensuussa ennen kuin perusti oman toimiston Ouluun vuonna 1991. Pärekatoista hänen kiinnostuksensa jatkui kirkkojen paanukatteisiin. Oivan tilaisuuden tähän hän sai, kun Museovirasto tilasi arkkitehdilta Sodankylän vanhan kirkon restaurointisuunnitelman. Kirkon korjauksessa

käänteentekevää oli alkuperäisten, vanhojen työmenetelmien käyttäminen muun muassa kattopaanujen ja verhouslautojen valmistuksessa. Pihkalan Sodankylä-työn merkitystä kuvaa se, että Arkkitehti-lehti julkaisi erikoisnumeron restauroinnista vuonna 1996.

Pihkala selvitti kymmenien kirkkojen ja tapulien paanukatteiden rakennushistoriaa ja laati suunnitelmia niiden korjaamiseksi. Hänen työskentelyään leimasi huolellinen perehtyminen rakennuksen historiaan, tarkka kohteen mitaus ja tutkimus. Pihkalalla oli upea kyky hahmottaa ja jäsentää tehtävä, havainnollistaa asioita sekä käsin piirtämällä että sanallisesti. Suunnittelutyön ohella Pihkala ahkeroi Oulun yliopistossa lisen-siaattityön *Paanu ja Päre* (1998) ja väitöskirjan *Paanukatot Suomen kirkkoissa ja tapuleissa* (2009).

Pihkala oli mukana organisoimassa Oulussa restaurointialan koulutusta ja tutkintojen järjestämistä Oulun Pikisäären oppilaitoksella, Lapinlahdella Lastu-koulussa sekä Kesälahdella. Kesälahden vanhan kellotapulin restaurointi sai Euroopan Unionin kulttuuriperinnön pääpalkinnon Europa Nostran vuonna 2009.

Suunnittelijan uralta Pihkala siirtyi vuosiksi 2005–2009 virkamieheksi Rovaniemelle Lapin ely-keskukseen. Kirkkohallituksen yliarkkitehdin virassa Pihkala toimi vuosina 2009–2019. Siinä tehtävässä hänen työkenttänään olivat koko Suomen sadat evankelis-luterilaisten seurakuntien omistamat kirkot ja muut rakennukset. Hänen asiantuntemustaan arvostettiin seurakunnissa, lisäksi hän teki yhteistyötä Pohjoismaisten kollegojensa kanssa.

Pihkala järjesti yhteistyössä Museoviraston ja Aalto-yliopiston kanssa luvu-vuonna 2012–2013 kirkkojen restauroinnin täydennyskoulutuskurssin, josta on laadittu julkaisu *Muuttuva kirkkorakennus tänään* (2017).

Viimeisinä virkavuosiin Pihkala oli mukana työryhmässä, jonka tehtä-

vänä oli valmistella suunnitelma kirkkotilojen kehittämisestä yhteistyössä Museoviraston kanssa. Työryhmä laati julkaisun *Saman katon alle. Kirkkotilatyöryhmän mietintö kirkkotilojen kehittämistä yhteisöjen keskuksiksi* (2019). Pihkala oli myös laatimassa Museoviraston julkaisua *Kirkollisten rakennusten hoito ja restaurointi*, joka on julkaistu vuonna 2020.

Pihkala jäi eläkkeelle vuonna 2019 mutta jatkoi restaurointiarkkitehdin töitä. Vuosina 2021–2022 hän kokosi keskeisistä töistään koosteen *Kirkkorestaurointeja 1992–2009*. Se on mainio esimerkki hänen perusteellisesta ja tunnollisesta suhtautumisesta työhönsä. Pihkala teki useaan rakennukseen ”vuositarkastuksen” 20–30 vuotta korjauksen valmistumisen jälkeen ja luovutti seurakunnille arkistoitavaksi alkuperäistä aineistoaan.

Hänen viimeiseksi työkseen jäi seurakunnille suunnattu *Paanukattojen hoito ja korjaus* -ohje, joka julkaistiin joulukuussa 2023.

EDLA MÄKELÄ, HANNU
PUURUNEN, TIMO TAKALA
Antti Pihkalan ystäviä ja kollegoja

VUOKRATAAN TAI MYYDÄÄN 146 m²

Legendaarinen, arkkitehti toimistona (Brunow & Maunula) yli 40 vuotta toiminut, valoisa toimistohuoneisto, Vallilan korkeimmalla paikalla, vuokrataan edullisesti tai myydään. Osoitteessa Pälkäneentie 19 b, sijaitseva avara tila, kahdella sisäänkäynnillä on luontevasti jaettavissa kahtia; 70m²+76 m². Autopaikat pihalla, varasto kellarissa.

Tiedustelut Anna Brunow 040-5347191 tai Juhani Maunula 050-5612700, maunulajuhani@gmail.com.
Esittely, katso www.toimitilat.fi, kohde 10785672.

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

www.apalvelu.fi
+358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

PALVELUHAKEMISTO

Kaksikerroksiset pyörätelineet

Mukava ja tilaa säästävä

Falco Level kaksikerroksiset pyörätelineet. Sivuiltamme tiedostot .dwg / .dxf / .rfa

Kalusteet.elpac.fi

010 219 0716 | myynti@elpac.fi

ELPAC
KALUSTEET

Pyörille oma säilytysteline

- runkolukitus
- esteettinen
- jatkettavissa
- kaikkialle
- kaikille.

ovella® Urbanhub® kuusikko pyöräparkki!

Ovella Systems Oy
P. 010337270, www.ovella.fi, ovella@ovella.fi

ovella systems

Betonituotteet

Kaikki AKOista

Väliseinät asennettuna, nopeuttaa rakentamista, uusitut akustiikkaohjeet

RAKENNUSBETONI-JA ELEMENTTI OY

Kukonkankaantie 8, Hollola • 03 877 200
www.rakennusbetoni.fi

Hinta 199€

TULE OPPIMAAN

Miten hyödyntää tekoälyä SISUSTUS - JA ARKKITEHTISUUNNITTELUSSA

PYSY TEKÖÄLYN KEHITYKSESSÄ MUKANA

Sarah K VISUALS
3D VISUALISOINTI

OSTA VERKKOKURSSI JA OPISKELE OMAAN TAHTIIN

LISÄTIETOJA VERKKOKURSSISTA
WWW.SARAHKVISUALS.FI
// @SARAHKVISUALS

WWW.SARAHKVISUALS.FI

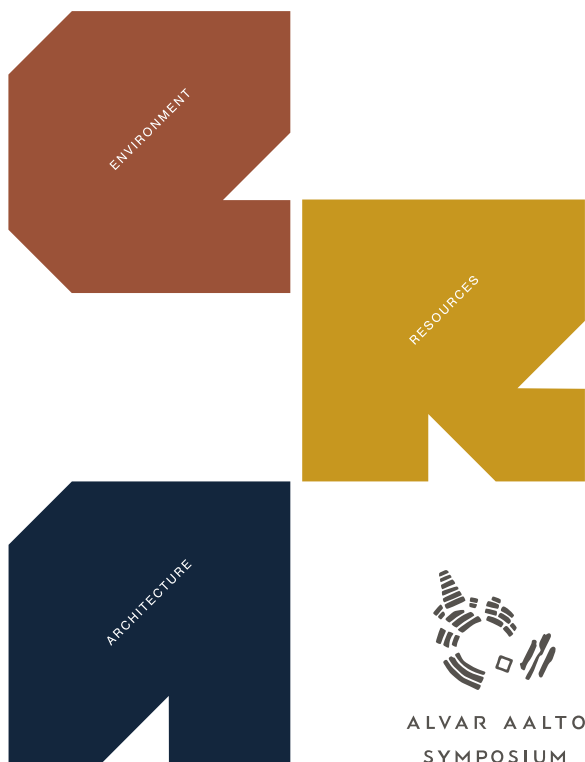
JÄRKI JA TUNNE YHDESSÄ KASSASSA

Teitpä päätökset sitten järjellä,
tunteella tai yhdessä molemmilla,
KOKO-kassa on oikea valinta.

Vakuuta itsesi työttömyyden varalta
ja liity SAFAn kautta KOKOon.

Katso arvio, paljonko saisit
ansiosidonnaista päivärahaa, jos
jäisit työttömäksi:
kokokassa.fi/paivarahalaskuri/

alvaraalto.fi/alvaraaltosymposium

16TH ALVAR AALTO SYMPOSIUM THE WEIGHT OF ARCHITECTURE 22.-23.8.2024 JYVÄSKYLÄ FINLAND

Osallistu paikan päällä Jyväskylässä tai etänä virtuaalialustalla. Kansainväliset huippuesiintyjät, verkostoitumista ja opastettuja kierroksia Alvar Aallon arkkitehtuuriin. Koe laivamatka Muuratsalon koetalolle, Aallon arkkitehtuuria Jyväskylässä, tai opastetut kierrokset Aalto-West (Villa Mairea, Paimion parantola) ja Aalto-East (Kolmen Ristin kirkko, Sunilan asuinalue).

Mukana mm.

Yvonne Farrell ja Shelley McNamara, Grafton Architects; Barnabas Calder, University of Liverpool; Juho Grönholm, Antti Nousjoki ja Samuli Woolston, ALA Arkkitehdit; John Schellnhuber, IIASA; David Benjamin Columbia GSAPP; Hilda Rantanen, Materialising; Ehab Sayed, Biohm; Thomas Brogren, Realdania; Helena Mattsson, KTH; Emma Johansson ja Willem van Bolderen, Studio Puisto.

Tutustu seminaariohjelmaan ja osta
early bird -liput 31.5.2024 mennessä.

Varmista nyt myös paikkasi ainutlaatuihin
oheisohjelmaan! **Huom. paikkoja rajoitetusti.**

KUMPPANISI ERIKOISLASIRATKAISUISSA

MEILTÄ LÖYDÄT KORKEALAATUISET ERIKOSILASIRATKAISUT KAIKKIIN KOHTEISIIN. LAAJA TUOTEVALIKOIMAMME TARJOAA NIIN LAATUA, TURVAA KUIN INNOVATIIVISTA VAIKUTTAVUUTTA.

AUTAMME LOYTÄMÄÄN OIKEAN LASIRATKAISUN SUNNITELMIISI. TARVITTAESSA VOIMME MYÖS KEHITTÄÄ UNIIKIN RATKAISUN KOHTEESEESI.

TUTUSTU VALIKOIMAAMME JA PALVELUHIHME TARKEMMIN SIVUILLAMME VITREA.FI

VITREA